Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 26ης Μαρτίου 2026*

Περιεχόμενα

I. Το νομικό πλαίσιο και το ιστορικό των διαφορών 10

A. Η απόφαση 2022/329 10

B. Η απόφαση 2014/145, όπως τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με την απόφαση 2022/329 . . 11

Γ. Ο κανονισμός 269/2014 13

Δ. Η επίμαχη απόφαση και ο επίμαχος κανονισμός (υποθέσεις C-696/23 P και C-35/24 P) . . 13

E. Οι επίμαχες πράξεις (υποθέσεις C-704/23 P, C-711/23 P και C-111/24 P) 14

1. Οι αρχικές επίμαχες πράξεις (υποθέσεις C-704/23 P, C-711/23 P και C-111/24 P) . . . 14

2. Οι πρώτες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως (υποθέσεις C-704/23 P, C-711/23 P και C-111/24 P) 16

3. Οι δεύτερες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως (υποθέσεις C-704/23 P και C-711/23 P) 16

II. Οι προσφυγές ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις 17

A. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-696/23 P) 17

B. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-704/23 P) 18

Γ. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-711/23 P) 20

Δ. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-35/24 P) 21

* Γλώσσες διαδικασίας: η αγγλική και η γαλλική.

Ε. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η πέμπτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-111/24 P) 22

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων στις αναιρετικές δίκες . 24

Α. Επί της συνεκδικάσεως των υποθέσεων 24

Β. Επί των αιτήσεων παρεμβάσεως 24

Γ. Αιτήματα των διαδίκων στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας 24

1. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-696/23 P 24

2. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-704/23 P 25

3. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-711/23 P 25

4. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-35/24 P 26

5. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-111/24 P 26

Δ. Επί των αιτημάτων επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας 27

1. Επί του αιτήματος επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση C-696/23 P 27

2. Επί του αιτήματος επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση C-711/23 P 28

IV. Επί των αιτήσεων αναιρέσεως 29

Α. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλεται παράβαση του κριτηρίου ζ' από το Γενικό Δικαστήριο 31

1. Επί των επιχειρημάτων με τα οποία προβάλλεται εσφαλμένη ερμηνεία από το Γενικό Δικαστήριο της φράσεως «οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ' 31

α) Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως και του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, καθώς και επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως και του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P 32

1) Επιχειρήματα των διαδίκων 32

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 33

β) Επί της δεύτερης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, επί του πρώτου, του δευτέρου και του τρίτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, επί της πρώτης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P 39

1) Επιχειρήματα των διαδίκων 39

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 41

2. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλεται εσφαλμένη ερμηνεία από το Γενικό Δικαστήριο της έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία», κατά το κριτήριο ζ' . . 42

α) Επιχειρήματα των διαδίκων 42

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 45

1) Επί του παραδεκτού του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P 45

2) Επί της ουσίας 47

i) Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και επί του τετάρτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P 47

ii) Επί της πρώτης και της δεύτερης αιτιάσεως του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, καθώς και επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως και του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P 52

Β. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλεται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και παράβαση του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη από το Γενικό Δικαστήριο, καθώς και επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P 55

1. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη . 55

α) Επιχειρήματα των διαδίκων 55

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 56

2. Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P και επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, με τους οποίους προβάλλεται παράβαση του άρθρου 52, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη, καθώς και επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, με το οποίο προβάλλεται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας 57

α) Επιχειρήματα των διαδίκων 57

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 59

1) Επί του παραδεκτού του πρώτου, του δευτέρου και του τετάρτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P 59

2) Επί της ουσίας 60

i) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις 60

ii) Ανάλυση 62

3. Επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P 65

α) Επιχειρήματα των διαδίκων 65

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 65

Γ. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλονται περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της εκ μέρους του εξετάσεως των ενστάσεων περί ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ′ 66

1. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P 66

α) Επιχειρήματα των διαδίκων 66

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 67

2. Επί του δευτέρου σκέλους των τρίτων λόγων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P 70

α) Επιχειρήματα των διαδίκων 70

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 71

Δ. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλονται περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της εκ μέρους του εξετάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως 73

1. Επιχειρήματα των διαδίκων 73

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου 74

Ε. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλονται πλείονες περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων στις υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά το ζήτημα αν πληρούνταν τα συστατικά στοιχεία του κριτηρίου ζ′ έναντι των πέντε αναιρεσειόντων . . . 76

1. Επί των προβαλλομένων περιπτώσεων πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως στις οποίες υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εκ μέρους του εξέταση του ζητήματος αν οι οικονομικοί τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται ή δραστηριοποιούνταν ο δεύτερος, ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος αναιρεσείων αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας . . 77

α) Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και επί του πρώτου σκέλους των πρώτων λόγων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P 77

1) Επιχειρήματα των διαδίκων 77

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 79

i) Επί του παραδεκτού του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P 79

ii) Επί της ουσίας 80

β) Επί της πρώτης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, επί του δευτέρου και του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και του πρώτου σκέλους και της δεύτερης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και επί του πέμπτου και του έκτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P 81

1) Επί της πρώτης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P 82

i) Επιχειρήματα των διαδίκων 82

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 82

2) Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και επί του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P 84

i) Επιχειρήματα των διαδίκων 84

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 85

3) Επί του δευτέρου και του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και επί του πρώτου σκέλους και της δεύτερης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P 87

i) Επιχειρήματα των διαδίκων 87

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 88

4) Επί του πέμπτου και του έκτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P . 90

i) Επιχειρήματα των διαδίκων 90

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 91

2. Επί των προβαλλόμενων περιπτώσεων πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως στις οποίες υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του δευτέρου αναιρεσείοντος ως «εξέχοντος επιχειρηματία» και όσον αφορά την εκ μέρους του πρώτου και του πέμπτου αναιρεσείοντος άσκηση «δραστηριότητας», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ’ 92

α) Επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P 93

1) Επιχειρήματα των διαδίκων 93

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 93

β) Επί της τρίτης αιτιάσεως του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P 94

1) Επιχειρήματα των διαδίκων 94

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 94

γ) Υπόθεση C-111/24 P 95

1) Επιχειρήματα των διαδίκων 95

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 96

i) Επί του παραδεκτού 96

ii) Επί της ουσίας 97

ΣΤ. Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, επί του τρίτου αιτήματος στην υπόθεση C-704/23 P, επί του πέμπτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P 98

1. Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P 98

1) Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως 98

i) Επιχειρήματα των διαδίκων 98

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 98

2) Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως 99

2. Επί του τρίτου αιτήματος στην υπόθεση C-704/23 P 99

3. Επί του πέμπτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P . . 100

4. Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P 100

α) Επιχειρήματα των διαδίκων 100

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου 101

V. Συμπέρασμα 103

VI. Επί των δικαστικών εξόδων 103

«Αίτηση αναιρέσεως – Περιοριστικά μέτρα λόγω της στρατιωτικής επιθέσεως κατά της Ουκρανίας – Απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ – Άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, και άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο ζ′ – Κανονισμός (ΕΕ) 269/2014 – Άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ′ – Δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων – Έννοια των “εξεχόντων επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην

κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας" – Ένσταση ελλείψεως νομιμότητας – Άρθρα 7, 16, 17, 47 και άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, επιχειρηματική ελευθερία, δικαίωμα ιδιοκτησίας και δικαίωμα πραγματικής προσφυγής – Περιορισμοί – Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας – Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P και C-111/24 P,

με αντικείμενο πέντε αιτήσεις αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκαν, όσον αφορά τις υποθέσεις C-696/23 P και C-704/23 P, στις 16 Νοεμβρίου 2023, όσον αφορά την υπόθεση C-711/23 P, στις 22 Νοεμβρίου 2023, όσον αφορά την υπόθεση C-35/24 P, στις 18 Ιανουαρίου 2024 και, όσον αφορά την υπόθεση C-111/24 P, στις 8 Φεβρουαρίου 2024,

Dmitry Alexandrovich Pumpyanskiy, κάτοικος Γεκατερινμπούργκ (Ρωσία), εκπροσωπούμενος από τους A. Egger, P. Goeth και G. Lansky, καθώς και από την E. Steiner, Rechtsanwälte (C-696/23 P),

Tigran Khudaverdyan, κάτοικος Μόσχας (Ρωσία), εκπροσωπούμενος, αρχικώς μεν, από τους F. Bélot και T. Bontinck, καθώς και από τις M. Brésart και J. Goffin, εν συνεχεία δε, από τον F. Bélot, τον T. Bontinck και την J. Goffin, avocats (C-704/23 P),

Viktor Filippovich Rashnikov, κάτοικος Μαγκνιτογκόρσκ (Ρωσία), εκπροσωπούμενος από τον M. Campa, avvocato, τον M. Moretto, avocat, την M. Pirovano, avvocata, τον D. Rovetta, avocat, και τον V. Villante, avvocato (C-711/23 P),

Dmitry Arkadievich Mazepin, κάτοικος Μόσχας (Ρωσία), εκπροσωπούμενος από τους A. Bass, avocat, M. Campa, avvocato, M. Moretto, D. Rovetta, avocats, και V. Villante, avvocato (C-35/24 P),

German Khan, κάτοικος Λονδίνου (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενος από τους A. Bass και T. Marembert, avocats (C-111/24 P),

αναιρεσείοντες,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο, αρχικώς μεν, από τον B. Driessen, την P. Mahnič, τους P. Pecheux, V. Piessevaux και J. Rurarz, καθώς και από τις L. Vétillard και S. Van Overmeire, εν συνεχεία δε, από τους B. Driessen, P. Pecheux, V. Piessevaux και J. Rurarz, καθώς και από τις L. Vétillard και S. Van Overmeire,

καθού πρωτοδίκως,

υποστηριζόμενο από τις:

Τσεχική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από την K. Najmanová, τον M. Smolek και τον J. Vláčil,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις M. Carpus Carcea και L. Puccio,

παρεμβαίνουσες στην κατ' αναίρεση διαδικασία (C-35/24 P),

Δημοκρατία της Λεττονίας, εκπροσωπούμενη από τις J. Davidoviča, K. Pommere και S. Zābele,

παρεμβαίνουσα πρωτοδίκως (C-35/24 P),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, πρόεδρο, K. Λυκούργο, I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún (εισηγήτρια), I. Ziemele, J. Passer, O. Spineanu-Matei, M. Condinanzi και F. Schalin, προέδρους τμήματος, E. Regan, N. Piçarra, A. Kumin, B. Smulders, S. Gervasoni και N. Fenger, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: L. Medina

γραμματέας: A. Lamote, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 11ης Φεβρουαρίου 2025,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 5ης Ιουνίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, ο Dmitry Alexandrovich Pumpyanskiy (στο εξής: πρώτος αναιρεσείων) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 6ης Σεπτεμβρίου 2023, Pumpyanskiy κατά Συμβουλίου (T-270/22, στο εξής: πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2023:490), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του πρώτου αναιρεσείοντος με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως (ΚΕΠΠΑ) 2022/397 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2022, L 80, σ. 31), και του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2022/396 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2022, L 80, σ. 1) (στο εξής, από κοινού: επίμαχη απόφαση και επίμαχος κανονισμός), καθόσον με την επίμαχη απόφαση και τον επίμαχο κανονισμό καταχωρίζεται το όνομα του πρώτου αναιρεσείοντος στους καταλόγους των παραρτημάτων τους.

2 Με την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο Tigran Khudaverdyan (στο εξής: δεύτερος αναιρεσείων) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 6ης Σεπτεμβρίου 2023, Khudaverdyan κατά Συμβουλίου (T-335/22, στο εξής: δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2023:500), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του δευτέρου αναιρεσείοντος με αίτημα την ακύρωση, πρώτον, της αποφάσεως (ΚΕΠΠΑ) 2022/429 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2022, L 87 I, σ. 44), και του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2022/427 του

Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2022, L 87 I, σ. 1) (στο εξής, από κοινού: αρχικές επίμαχες πράξεις), δεύτερον, της αποφάσεως (ΚΕΠΠΑ) 2022/1530 του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2022, L 239, σ. 149), και του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2022/1529 του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2022, L 239, σ. 1) (στο εξής, από κοινού: πρώτες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως), και, τρίτον, της αποφάσεως (ΚΕΠΠΑ) 2023/572 του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 2023, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2023, L 75 I, σ. 134), και του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2023/571 του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 2023, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2023, L 75 I, σ. 1) (στο εξής, από κοινού: δεύτερες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως και, από κοινού με τις αρχικές επίμαχες πράξεις και με τις πρώτες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως: επίμαχες πράξεις), καθόσον με τις επίμαχες πράξεις καταχωρίζεται και διατηρείται το όνομα του δευτέρου αναιρεσείοντος στους καταλόγους των παραρτημάτων τους.

3 Με την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, ο Viktor Filippovich Rashnikov (στο εξής: τρίτος αναιρεσείων) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2023, Rashnikov κατά Συμβουλίου (T-305/22, στο εξής: τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2023:530), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του τρίτου αναιρεσείοντος με αίτημα την ακύρωση των επίμαχων πράξεων, καθόσον με τις εν λόγω πράξεις καταχωρίζεται και διατηρείται το όνομα του τρίτου αναιρεσείοντος στους καταλόγους των παραρτημάτων τους.

4 Με την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P, ο Dmitry Arkadievich Mazepin (στο εξής: τέταρτος αναιρεσείων) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Νοεμβρίου 2023, Mazepin κατά Συμβουλίου (T-282/22, στο εξής: τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2023:701), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του τετάρτου αναιρεσείοντος με αίτημα την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, καθόσον με τις εν λόγω πράξεις καταχωρίζεται και διατηρείται το όνομα του τετάρτου αναιρεσείοντος στους καταλόγους των παραρτημάτων τους.

5 Με την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο German Khan (στο εξής: πέμπτος αναιρεσείων) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 29ης Νοεμβρίου 2023, Khan κατά Συμβουλίου (T-333/22, στο εξής: πέμπτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2023:758), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του πέμπτου αναιρεσείοντος με αίτημα την ακύρωση των αρχικών επίμαχων πράξεων και των πρώτων επίμαχων πράξεων περί διατηρήσεως, καθόσον με τις εν λόγω πράξεις καταχωρίζεται και διατηρείται το όνομα του πέμπτου αναιρεσείοντος στους καταλόγους των παραρτημάτων τους.

I. Το νομικό πλαίσιο και το ιστορικό των διαφορών

6 Το πραγματικό και νομικό πλαίσιο των διαφορών εκτίθεται στις σκέψεις 2 έως 17 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις σκέψεις 2 έως 18 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις σκέψεις 2 έως 25 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις σκέψεις 2 έως 15 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 2 έως 18 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Για τις ανάγκες των υπό κρίση υποθέσεων, μπορεί να συνοψισθεί και να συμπληρωθεί ως ακολούθως.

7 Οι υπό κρίση υποθέσεις εντάσσονται στο πλαίσιο των περιοριστικών μέτρων που έλαβε η Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2014 και εφεξής ως απάντηση στις ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.

8 Ο πρώτος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων είναι επιχειρηματίες με ρωσική ιθαγένεια, ο δεύτερος αναιρεσείων είναι επιχειρηματίας με αρμενική ιθαγένεια και ο πέμπτος αναιρεσείων είναι επιχειρηματίας που έχει ρωσική και ισραηλινή ιθαγένεια.

9 Στις 17 Μαρτίου 2014 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε, βάσει του άρθρου 29 ΣΕΕ, την απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ, σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2014, L 78, σ. 16).

10 Αυθημερόν, το Συμβούλιο εξέδωσε, βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, τον κανονισμό (ΕΕ) 269/2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2014, L 78, σ. 6).

11 Κατόπιν της εισβολής των ενόπλων δυνάμεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου 2022, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε στις 25 Φεβρουαρίου 2022 την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/329, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2022, L 50, σ. 1). Αυθημερόν. το ως άνω θεσμικό όργανο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/330 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ 2022, L 51, σ. 1).

A. Η απόφαση 2022/329

12 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5 και 8 έως 11 της αποφάσεως 2022/329 έχουν ως εξής:

«(5) Στις 24 Ιανουαρίου 2022, […] το Συμβούλιο επανέλαβε ότι οποιαδήποτε περαιτέρω στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας θα έχει τεράστιες συνέπειες και βαρύ κόστος, μεταξύ άλλων ένα ευρύ φάσμα τομεακών και ατομικών περιοριστικών μέτρων που θα ληφθούν σε συντονισμό με τους εταίρους.

[…]

(8) Στις 22 Φεβρουαρίου 2022, ο ύπατος εκπρόσωπος εξέδωσε δήλωση εξ ονόματος της Ένωσης με την οποία καταδικάζει την εν λόγω παράνομη πράξη, η οποία υπονομεύει περαιτέρω την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας και συνιστά σοβαρή παραβίαση του διεθνούς δικαίου και διεθνών συμφωνιών, συμπεριλαμβανομένων του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, της Χάρτας των Παρισίων και του Μνημονίου της Βουδαπέστης, καθώς και των συμφωνιών του Μινσκ και της απόφασης 2202 (2015) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Ο ύπατος εκπρόσωπος κάλεσε τη Ρωσία, ως μία εκ των πλευρών της σύγκρουσης, να ανακαλέσει την εν λόγω αναγνώριση, να τηρήσει τις δεσμεύσεις της, να συμμορφωθεί με το διεθνές δίκαιο και να επανέλθει στις συζητήσεις στο πλαίσιο του σχήματος της Νορμανδίας και της τριμερούς ομάδας επαφής. Ανακοίνωσε ότι η Ένωση θα αντιδράσει σε αυτές τις πιο πρόσφατες παραβιάσεις της Ρωσίας με την κατεπείγουσα έγκριση πρόσθετων περιοριστικών μέτρων.

(9) Στις 24 Φεβρουαρίου 2022, ο Πρόεδρος της Ρωσικής Ομοσπονδίας εξήγγειλε τη διεξαγωγή στρατιωτικής επιχείρησης στην Ουκρανία και οι ρωσικές ένοπλες δυνάμεις εξαπέλυσαν επίθεση στην Ουκρανία. Η εν λόγω επίθεση αποτελεί κατάφωρη παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας.

(10) Στις 24 Φεβρουαρίου 2022, ο ύπατος εκπρόσωπος [της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας] εξέδωσε δήλωση εξ ονόματος της Ένωσης με την οποία καταδικάζει απερίφραστα την απρόκλητη εισβολή στην Ουκρανία από τις ένοπλες δυνάμεις της Ρωσικής Ομοσπονδίας και την ανάμειξη της Λευκορωσίας σε αυτήν την επίθεση εναντίον της Ουκρανίας. Ο ύπατος εκπρόσωπος [της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας] δήλωσε ότι η αντίδραση της Ένωσης θα περιλαμβάνει τόσο τομεακά όσο και ατομικά περιοριστικά μέτρα.

(11) Λόγω της σοβαρότητας της κατάστασης, το Συμβούλιο θεωρεί ότι τα κριτήρια για την καταχώριση θα πρέπει να τροποποιηθούν, ώστε να περιληφθούν πρόσωπα και οντότητες που υποστηρίζουν και έχουν οφέλη από την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, καθώς και πρόσωπα και οντότητες που παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων σε αυτήν, και φυσικά ή νομικά πρόσωπα που συνδέονται με καταχωρισμένα πρόσωπα ή οντότητες.»

Β. Η απόφαση 2014/145, όπως τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με την απόφαση 2022/329

13 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της αποφάσεως 2014/145, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2022/329 (στο εξής: απόφαση 2014/145), επιβάλλει στα κράτη μέλη, με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που διευκρινίζονται με τις παραγράφους 2,3 και 6 του εν λόγω άρθρου 1, την υποχρέωση να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αποτρέπουν την είσοδο στην επικράτειά τους ή τη διέλευση μέσω της επικράτειάς τους, μεταξύ άλλων, των φυσικών προσώπων που πληρούν τα κριτήρια τα οποία προβλέπονται, ιδίως, στα στοιχεία α′, β′, δ′ και ε′.

14 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία α′, δ′, στ′ και ζ′, της αποφάσεως 2014/145 προβλέπει τη δέσμευση όλων των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων που τελούν υπό την κυριότητα, την κατοχή ή τον έλεγχο, μεταξύ άλλων, των φυσικών προσώπων που πληρούν τα καθοριζόμενα με

τα εν λόγω στοιχεία κριτήρια, επισημαινομένου ότι τα συγκεκριμένα κριτήρια είναι πανομοιότυπα με εκείνα τα οποία προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχεία α′, β′, δ′ και ε′, της ίδιας αποφάσεως. Η εν λόγω διάταξη έχει ως εξής:

«Δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι που τελούν υπό την κυριότητα, την κατοχή ή τον έλεγχο:

α) φυσικών προσώπων υπεύθυνων για δράσεις ή πολιτικές που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας ή τη σταθερότητα ή την ασφάλεια στην Ουκρανία ή που στηρίζουν ή εφαρμόζουν τέτοιες δράσεις ή πολιτικές ή που παρεμποδίζουν το έργο διεθνών οργανισμών στην Ουκρανία·

[…]

δ) φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που παρέχουν υλική ή οικονομική στήριξη σε Ρώσους ιθύνοντες υπεύθυνους για την προσάρτηση της Κριμαίας ή την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας ή έχουν οφέλη από αυτούς·

[…]

στ) φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που παρέχουν υλική ή οικονομική στήριξη στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας ή έχουν οφέλη από αυτήν, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας· ή

ζ) εξεχόντων επιχειρηματιών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας,

[…]

και φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που συνδέονται με αυτά, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα.»

15 Ως ίσχυε αρχικώς, το άρθρο 2, παράγραφος 1, της αποφάσεως 2014/145 όριζε τα ακόλουθα:

«Δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι που βρίσκονται στην ιδιοκτησία, στην κατοχή ή υπό τον έλεγχο φυσικών προσώπων που είναι υπεύθυνα για δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας και φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που συνδέονται με αυτά, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα.»

16 Το άρθρο 2, παράγραφοι 3 έως 5, 7 και 8, της αποφάσεως 2014/145 προβλέπει, κατ’ ουσίαν, ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών δύνανται, υπό ορισμένες περιστάσεις και προϋποθέσεις, να επιτρέπουν την αποδέσμευση ορισμένων δεσμευμένων κεφαλαίων και οικονομικών πόρων και επιτρέπουν την καταβολή πληρωμών σε ορισμένες οντότητες, τα δε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οι οντότητες και οι φορείς των οποίων τα ονόματα ή οι επωνυμίες έχουν καταχωρισθεί στον κατάλογο του παραρτήματος της εν λόγω αποφάσεως μπορούν να προβαίνουν σε πληρωμές οφειλόμενες δυνάμει συμβάσεως συναφθείσας πριν από την ημερομηνία καταχωρίσεώς τους στον συγκεκριμένο κατάλογο.

17 Το άρθρο 6, τρίτο εδάφιο, της ως άνω αποφάσεως ορίζει ότι αυτή τελεί υπό διαρκή επανεξέταση και ότι ανανεώνεται ή τροποποιείται κατά περίπτωση, εφόσον το Συμβούλιο κρίνει ότι δεν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της.

Γ. Ο κανονισμός 269/2014

18 Στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία α′, δ′, στ′ και ζ′, του κανονισμού 269/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2022/330 (στο εξής: κανονισμός 269/2014), απαριθμούνται τα κριτήρια βάσει των οποίων, μεταξύ άλλων, καταχωρίζονται στον κατάλογο του παραρτήματος Ι του εν λόγω κανονισμού τα ονόματα των φυσικών προσώπων των οποίων δεσμεύονται τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού. Τα εν λόγω κριτήρια είναι, κατ' ουσίαν, πανομοιότυπα με εκείνα που μνημονεύονται στη σκέψη 14 της παρούσας αποφάσεως.

19 Τα άρθρα 4 έως 6β του ίδιου κανονισμού περιέχουν, κατ' ουσίαν, τις ίδιες διατάξεις με εκείνες που παρατίθενται, αντιστοίχως, στις παραγράφους 3 έως 5, 7 και 8 του άρθρου 2 της αποφάσεως 2014/145.

20 Το άρθρο 14, παράγραφος 4, του κανονισμού 269/2014 ορίζει ότι ο κατάλογος του παραρτήματος Ι του εν λόγω κανονισμού επανεξετάζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα και τουλάχιστον κάθε δωδεκάμηνο.

Δ. Η επίμαχη απόφαση και ο επίμαχος κανονισμός (υποθέσεις C-696/23 P και C-35/24 P)

21 Λόγω της σοβαρότητας της καταστάσεως στην Ουκρανία, το Συμβούλιο εξέδωσε στις 9 Μαρτίου 2022 την επίμαχη απόφαση και τον επίμαχο κανονισμό. Με τις εν λόγω πράξεις, τα ονόματα του πρώτου και του τετάρτου αναιρεσείοντος προστέθηκαν, αντιστοίχως, στον κατάλογο του παραρτήματος της αποφάσεως 2014/145 και στον κατάλογο του παραρτήματος Ι του κανονισμού 269/2014, με την ακόλουθη αιτιολογία:

«[Ο πρώτος αναιρεσείων] είναι ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της PJSC Pipe Metallurgic Company [(στο εξής: TMK)] και ο πρόεδρος και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του ομίλου Sinara. Ως εκ τούτου, υποστηρίζει τις αρχές της Ρωσικής Ομοσπονδίας και τις κρατικές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ρωσικών σιδηροδρόμων, της Gazprom και της Rosneft, και επωφελείται από τη συνεργασία με αυτές. Ως εκ τούτου, δραστηριοποιείται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας.

Στις 24 Φεβρουαρίου 2022, στον απόηχο των αρχικών σταδίων της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας, ο [πρώτος αναιρεσείων], μαζί με άλλους 36 επιχειρηματίες, συναντήθηκε με τον Πρόεδρο Vladimir Putin και άλλα μέλη της ρωσικής κυβέρνησης για να συζητήσουν τον αντίκτυπο της πορείας δράσης μετά τις κυρώσεις που επέβαλε η Δύση. Το γεγονός ότι προσκλήθηκε να παραστεί στη συνεδρίαση αυτή αποδεικνύει ότι είναι μέλος του στενότερου περιβάλλοντος του Vladimir Putin και ότι υποστηρίζει ή υλοποιεί δράσεις ή πολιτικές που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, καθώς και τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην Ουκρανία. Αποδεικνύει επίσης ότι

είναι ένας από τους εξέχοντες επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας.

[…]

[Ο τέταρτος αναιρεσείων] είναι ιδιοκτήτης και [πρόεδρος-διευθύνων σύμβουλος] της εταιρείας ορυκτών λιπασμάτων Uralchem. Ο όμιλος Uralchem είναι ρωσικός παραγωγός ενός ευρέος φάσματος χημικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων ανόργανων λιπασμάτων και νιτρικού αμμωνίου. Κατά δήλωση της ίδιας της εταιρείας, είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός νιτρικού αμμωνίου, καθώς και ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός αμμωνίας και αζωτούχων λιπασμάτων στη Ρωσία. Ως εκ τούτου, ο [τέταρτος αναιρεσείων] δραστηριοποιείται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας.

Στις 24 Φεβρουαρίου 2022, στον απόηχο των αρχικών σταδίων της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας, ο [τέταρτος αναιρεσείων], μαζί με άλλους 36 επιχειρηματίες, συναντήθηκε με τον Πρόεδρο Vladimir Putin και άλλα μέλη της ρωσικής κυβέρνησης για να συζητήσουν τον αντίκτυπο της πορείας δράσης μετά τις κυρώσεις που επέβαλε η Δύση. Το γεγονός ότι προσκλήθηκε να παραστεί στη συνεδρίαση αυτή αποδεικνύει ότι είναι μέλος του στενότερου περιβάλλοντος του Vladimir Putin και ότι υποστηρίζει ή υλοποιεί δράσεις ή πολιτικές που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, καθώς και τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην Ουκρανία. Αποδεικνύει επίσης ότι είναι ένας από τους εξέχοντες επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας.

Τον Δεκέμβριο του 2021, ο [τέταρτος αναιρεσείων] ενέγραψε εκ νέου τις εταιρείες του, Uralchem Holding και CI-Chemical Invest με έδρα στην Κύπρο, και οι οποίες ελέγχουν την Uralchem, σε ρωσική δικαιοδοσία σε ειδική διοικητική περιοχή στη νήσο Oktyabrsky της περιφέρειας του Καλίνινγκραντ.»

Ε. Οι επίμαχες πράξεις (υποθέσεις C-704/23 P, C-711/23 P και C-111/24 P)

1. Οι αρχικές επίμαχες πράξεις (υποθέσεις C-704/23 P, C-711/23 P και C-111/24 P)

22 Λόγω της σοβαρότητας της καταστάσεως στην Ουκρανία, το Συμβούλιο εξέδωσε στις 15 Μαρτίου 2022 τις αρχικές επίμαχες πράξεις. Με τις εν λόγω πράξεις, τα ονόματα του δευτέρου, του τρίτου και του πέμπτου αναιρεσείοντος προστέθηκαν στον κατάλογο του παραρτήματος της αποφάσεως 2014/145 και στον κατάλογο του παραρτήματος Ι του κανονισμού 269/2014, με την ακόλουθη αιτιολογία, η οποία ήταν πανομοιότυπη σε αμφότερους τους καταλόγους:

«[Ο πέμπτος αναιρεσείων] είναι κύριος μέτοχος του ομίλου Alfa Group, που περιλαμβάνει και την Alfa Bank, έναν από τους μεγαλύτερους φορολογούμενους της Ρωσίας. Πιστεύεται ότι είναι ένα από τα πρόσωπα με τη μεγαλύτερη επιρροή στη Ρωσία. Όπως και άλλοι ιδιοκτήτες της Alfa Bank (Mikhail Fridman και Petr Aven), διατηρεί στενή σχέση με τον Vladimir Putin και συνεχίζει να ανταλλάσσει χάρες μαζί του. Οι ιδιοκτήτες του ομίλου Alfa Group αποκομίζουν επιχειρηματικά και νομικά οφέλη από τη σχέση αυτή. Η μεγάλη κόρη του Vladimir Putin (Maria) ήταν υπεύθυνη

για ένα φιλανθρωπικό έργο με την ονομασία Alfa-Endo, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την Alfa Bank. Ο Vladimir Putin επιβράβευσε τον Alfa Group για την αφοσίωση που επέδειξε στις ρωσικές αρχές με την παροχή πολιτικής βοήθειας στα σχέδια του ομίλου για ξένες επενδύσεις.

Συνεπώς, παρέχει ενεργά υλική ή οικονομική στήριξη σε Ρώσους ιθύνοντες υπεύθυνους για την προσάρτηση της Κριμαίας ή την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας και έχει οφέλη από αυτούς. Είναι επίσης ένας από τους εξέχοντες ρώσους επιχειρηματίες ο οποίος δραστηριοποιείται σε οικονομικούς τομείς που παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας.

[…]

[Ο τρίτος αναιρεσείων] είναι εξέχων Ρώσος ολιγάρχης, ιδιοκτήτης και πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας Magnitogorsk Iron & Steel Works (MMK). Η MMK είναι ένας από τους μεγαλύτερους φορολογούμενους της Ρωσίας. Η φορολογική επιβάρυνση της εταιρείας αυξήθηκε πρόσφατα, με αποτέλεσμα σημαντικά υψηλότερα έσοδα για τον ρωσικό κρατικό προϋπολογισμό.

Είναι, συνεπώς, εξέχων Ρώσος επιχειρηματίας ο οποίος δραστηριοποιείται σε οικονομικούς τομείς που παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας.

[…]

[Ο δεύτερος αναιρεσείων] είναι ο εκτελεστικός διευθυντής της Yandex [NV], μιας από τις ηγετικές εταιρείες τεχνολογίας στη Ρωσία, η οποία ειδικεύεται σε ευφυή προϊόντα και υπηρεσίες που τροφοδοτούνται από τη μηχανική μάθηση. Ο πρώην επικεφαλής ειδήσεων της Yandex κατηγόρησε την εταιρεία ότι αποτελεί “βασικό στοιχείο στην απόκρυψη πληροφοριών” από τους Ρώσους σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία. Επίσης, η εταιρεία προειδοποιεί τους Ρώσους χρήστες που αναζητούν ειδήσεις για την Ουκρανία στη μηχανή αναζήτησής της ότι υπάρχουν αναξιόπιστες πληροφορίες στο διαδίκτυο, αφότου η ρωσική κυβέρνηση απείλησε τα ρωσικά μέσα ενημέρωσης σχετικά με αυτά που δημοσιεύουν.

Στις 24 Φεβρουαρίου 2022 ο [δεύτερος αναιρεσείων] συμμετείχε σε συνάντηση ολιγαρχών στο Κρεμλίνο με τον Vladimir Putin με θέμα τον αντίκτυπο των ενεργειών μετά τις κυρώσεις που επέβαλε η Δύση. Το γεγονός ότι προσκλήθηκε να παραστεί στη συνάντηση αυτή αποδεικνύει ότι είναι μέλος του στενού περιβάλλοντος των ολιγαρχών που βρίσκονται κοντά στον Vladimir Putin και ότι υποστηρίζει ή υλοποιεί δράσεις ή πολιτικές που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, καθώς και τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην Ουκρανία. Είναι επίσης ένας από τους εξέχοντες επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς που παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας.»

23 Η αιτιολογική σκέψη 5 του εκτελεστικού κανονισμού 2022/427, ήτοι μίας εκ των δύο αρχικών επίμαχων πράξεων, έχει ως εξής:

«Στις 25 Φεβρουαρίου 2022 το Συμβούλιο εξέδωσε τον [κανονισμό 2022/330], ο οποίος τροποποίησε τα κριτήρια για την καταχώριση ώστε να περιληφθούν πρόσωπα και οντότητες που υποστηρίζουν και έχουν οφέλη από την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, πρόσωπα και οντότητες που παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, και φυσικά ή νομικά πρόσωπα που συνδέονται με καταχωρισμένα πρόσωπα ή οντότητες.»

2. Οι πρώτες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως (υποθέσεις C-704/23 P, C-711/23 P και C-111/24 P)

24 Στις 14 Σεπτεμβρίου 2022 το Συμβούλιο εξέδωσε τις πρώτες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως, διατηρώντας σε ισχύ την καταχώριση των ονομάτων του δευτέρου, του τρίτου και του πέμπτου αναιρεσείοντος στον κατάλογο του παραρτήματος της αποφάσεως 2014/145 και στον κατάλογο του παραρτήματος Ι του κανονισμού 269/2014, βάσει αιτιολογίας όμοιας με την παρατιθέμενη στη σκέψη 22 της παρούσας αποφάσεως, διευκρινιζομένου ότι, όσον αφορά τον δεύτερο αναιρεσείοντα, στην αιτιολογία μνημονευόταν ότι ήταν πλέον «πρώην» εκτελεστικός διευθυντής της Yandex.

3. Οι δεύτερες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως (υποθέσεις C-704/23 P και C-711/23 P)

25 Στις 13 Μαρτίου 2023 το Συμβούλιο εξέδωσε τις δεύτερες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως, διατηρώντας σε ισχύ την καταχώριση των ονομάτων του δευτέρου και του τρίτου αναιρεσείοντος στους καταλόγους των παραρτημάτων της αποφάσεως 2014/145 και του κανονισμού 269/2014. Μολονότι η αιτιολογία της καταχωρίσεως δεν μεταβλήθηκε όσον αφορά τον τρίτο αναιρεσείοντα, η αιτιολογία για την καταχώριση του ονόματος του δευτέρου αναιρεσείοντος είχε πλέον ως εξής:

«[Ο δεύτερος αναιρεσείων] είναι πρώην εκτελεστικός διευθυντής και διευθύνων σύμβουλος της Yandex NV που παραιτήθηκε από αυτές τις θέσεις μετά την καταχώρισή του από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Παραμένει ένας από τους ανώτατους διευθυντές της Yandex, διαμορφώνοντας τις δραστηριότητες της εταιρείας.

Η Yandex είναι η μεγαλύτερη εταιρεία τεχνολογίας στη Ρωσία. Αποδίδει πολύ σημαντικά φορολογικά έσοδα στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Μέτοχοι και επενδυτές στη Yandex είναι ρωσικές κρατικές τράπεζες όπως η Sberbank και η VTB. Το 2019 η Yandex συμφώνησε σε αναδιάρθρωση με την οποία δόθηκε “μετοχή με δικαίωμα βέτο” σε νεοσυσταθέν Ίδρυμα Δημοσίου Συμφέροντος που δημιουργήθηκε για να “προασπίσει τα συμφέροντα της Ρωσικής Ομοσπονδίας”. Μέσω του Ιδρύματος Δημοσίου Συμφέροντος, η κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας είναι σε θέση να ασκεί βέτο σε μια σειρά καθορισμένων ζητημάτων.

Από την έναρξη του επιθετικού πολέμου κατά της Ουκρανίας, η Yandex ακολουθεί την πολιτική πληροφόρησης και λογοκρισίας της κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Τα αποτελέσματα αναζητήσεων της μηχανής αναζήτησης της Yandex έχουν συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις των ρωσικών αρχών και δείχνουν μόνο πηγές που συνδέονται με τη ρωσική προπαγάνδα υπέρ του πολέμου. Επιπλέον, η Yandex βοήθησε δικτυακούς τόπους που προβάλλουν ψευδείς και φιλορωσικούς ισχυρισμούς σχετικά με την εισβολή στην Ουκρανία, ώστε να αποκομίσουν κέρδος μέσω της ψηφιακής διαφήμισης.

Στις 24 Φεβρουαρίου 2022 ο [δεύτερος αναιρεσείων] συμμετείχε σε συνάντηση ολιγαρχών στο Κρεμλίνο με τον Vladimir Putin με θέμα τον αντίκτυπο των ενεργειών μετά τις κυρώσεις που επέβαλε η Δύση. Το γεγονός ότι προσκλήθηκε να παραστεί στη συνάντηση αυτή αποδεικνύει ότι είναι μέλος του στενού περιβάλλοντος των ολιγαρχών που βρίσκονται κοντά στον Vladimir Putin και ότι υποστηρίζει ή υλοποιεί δράσεις ή πολιτικές που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, καθώς και τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην Ουκρανία.

Πρόκειται για εξέχοντα επιχειρηματία δραστηριοποιούμενο σε οικονομικό τομέα που αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, και παρείχε υλική ή οικονομική στήριξη στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας. Είναι υπεύθυνος για την ενεργό υποστήριξη ή υλοποίηση ενεργειών ή πολιτικών που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, ή τη σταθερότητα ή την ασφάλεια στην Ουκρανία.»

II. Οι προσφυγές ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις

A. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-696/23 P)

26 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 17 Μαΐου 2022, ο πρώτος αναιρεσείων άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού κατά το μέρος που τον αφορούν. Στο πλαίσιο της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε, ο πρώτος αναιρεσείων έθετε υπό αμφισβήτηση, μεταξύ άλλων, την εκτίμηση του Συμβουλίου περί του ότι η περίπτωσή του πληρούσε το κριτήριο που διαλαμβάνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, και στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο ζ′, της αποφάσεως 2014/145, καθώς και στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ′, του κανονισμού 269/2014 (στο εξής: κριτήριο ζ′). Υποστήριζε ότι το Συμβούλιο, προβαίνοντας στην ανωτέρω εκτίμηση, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και, επιπλέον, σε προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πρώτου αναιρεσείοντος, καθώς και σε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

27 Με την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του πρώτου αναιρεσείοντος. Όσον αφορά το κριτήριο ζ′, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, στις σκέψεις 51, 56 και 58 της εν λόγω αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο είχε προσκομίσει δέσμη αρκούντως σαφών, συγκεκριμένων και συγκλινουσών ενδείξεων οι οποίες κατεδείκνυαν, αφενός μεν, ότι ο πρώτος αναιρεσείων ήταν εξέχων επιχειρηματίας λόγω των θέσεων που κατείχε στην TMK και στον όμιλο Sinara, αφετέρου δε, ότι, λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω θέσεων και των πολυάριθμων τομέων στους οποίους δραστηριοποιούνταν οι δύο αυτές επιχειρήσεις, η δραστηριότητα του πρώτου αναιρεσείοντος αφορούσε οικονομικούς τομείς που αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Στη σκέψη 57 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η έννοια της «σημαντικής πηγής εσόδων», κατά το κριτήριο ζ′, αφορά ουσιώδη και όχι αμελητέα πηγή εσόδων την οποία αποτελούν οι οικονομικοί τομείς.

28 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, επίσης, στη σκέψη 62 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η παραίτηση του αναιρεσείοντος, ακριβώς την ημερομηνία εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, από τις θέσεις που κατείχε στις δύο προμνημονευθείσες εταιρίες δεν ασκούσε επιρροή όσον αφορά την εκτίμηση περί της νομιμότητας των εν λόγω πράξεων, στο

μέτρο που, κατά την ημερομηνία εκδόσεώς τους, κατείχε ακόμη τις θέσεις αυτές. Στη σκέψη 63 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επιπλέον ότι δεν ασκούσε επιρροή ούτε η εκ μέρους του πρώτου αναιρεσείοντος προβαλλόμενη μεταβίβαση των μετοχών που κατείχε στις ανωτέρω δύο εταιρίες πριν από την έκδοση των επίμαχων πράξεων, δεδομένου ότι η αιτιολογία των πράξεων αυτών δεν στηριζόταν ούτε στον έλεγχο που ασκούσε επί των εταιριών ο εν λόγω αναιρεσείων ούτε στην ιδιότητά του ως μετόχου. Επίσης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 65 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι θέσεις όπως αυτές που κατείχε ο πρώτος αναιρεσείων στην TMK και στον όμιλο Sinara καθιστούσαν αφ' εαυτών δυνατό τον χαρακτηρισμό του ως «εξέχοντα επιχειρηματία», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ', ανεξαρτήτως του ελέγχου που ασκούσε ο εν λόγω αναιρεσείων επί των συγκεκριμένων εταιριών.

29 Στη σκέψη 66 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το γράμμα του κριτηρίου ζ' ουδόλως κατέλειπε περιθώριο αμφιβολίας ως προς το ότι η διαλαμβανόμενη στο κριτήριο αυτό «σημαντική πηγή εσόδων» δεν πρέπει να προέρχεται από τους «εξέχοντες επιχειρηματίες», αλλά από τους «οικονομικούς τομείς». Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε επίσης, στη σκέψη 67 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το επιχείρημα του πρώτου αναιρεσείοντος ότι το Συμβούλιο δεν μπορεί να στηριχθεί αποκλειστικώς στο ότι η TMK και ο όμιλος Sinara κατέβαλλαν φόρους στη Ρωσία, στο μέτρο που το συγκεκριμένο επιχείρημα ήταν ουσία αβάσιμο.

30 Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως με τον οποίο προβαλλόταν παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 79 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι πληρούνταν εν προκειμένω οι τέσσερις προϋποθέσεις που μνημονεύονται στο άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Ειδικότερα, στη σκέψη 80 της εν λόγω αποφάσεως έκρινε ότι τα περιοριστικά μέτρα που επιβάλλονταν στον πρώτο αναιρεσείοντα βάσει της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού «προβλέπονταν από τον νόμο», δεδομένου ότι ορίζονταν με πράξεις οι οποίες ήταν ιδίως γενικής ισχύος και είχαν σαφή νομική βάση στο δίκαιο της Ένωσης.

31 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 86 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι μόνον ο προδήλως ακατάλληλος χαρακτήρας μέτρου που λαμβάνεται σε τομέα όπου ο νομοθέτης της Ένωσης διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, σε σχέση με τον σκοπό που προτίθεται να επιτύχει το αρμόδιο θεσμικό όργανο, δύναται να θίγει τη νομιμότητα του μέτρου. Στο συγκεκριμένο πλαίσιο, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, στις σκέψεις 87 έως 95 της ίδιας αποφάσεως, ότι οι περιορισμοί των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πρώτου αναιρεσείοντος οι οποίοι οφείλονταν στα ως άνω περιοριστικά μέτρα δεν είχαν δυσανάλογο χαρακτήρα.

Β. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-704/23 P)

32 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 7 Ιουνίου 2022, ο δεύτερος αναιρεσείων άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση των επίμαχων πράξεων κατά το μέρος που τον αφορούν. Με την ασκηθείσα προσφυγή ακυρώσεως, έθετε υπό αμφισβήτηση την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση περί του ότι η περίπτωσή του πληρούσε το κριτήριο ζ'. Υποστήριζε ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο, προβαίνοντας στην ανωτέρω εκτίμηση, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και, επιπλέον, σε προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του δευτέρου αναιρεσείοντος, καθώς και σε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

33 Με τη δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ανωτέρω προσφυγή. Όσον αφορά το κριτήριο ζ', το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, στις σκέψεις 79 έως 81 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, λαμβανομένου υπόψη ιδίως του σκοπού που επιδιώκεται με τα περιοριστικά μέτρα τα οποία επιβλήθηκαν βάσει της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, η έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία» καταλαμβάνει τους επιχειρηματίες που είναι σημαντικοί λαμβανομένων υπόψη, κατά περίπτωση, της επαγγελματικής ιδιότητάς τους, του εύρους των οικονομικών δραστηριοτήτων τους ή του ύψους των κεφαλαιουχικών μεριδίων τους ή, ακόμη, των θέσεων που κατέχουν σε μία ή πλείονες επιχειρήσεις, δεδομένου ότι, με το συγκεκριμένο κριτήριο, το Συμβούλιο αποσκοπεί στο να εκμεταλλευθεί την επιρροή που οι εν λόγω επιχειρηματίες μπορούν να ασκούν στο ρωσικό καθεστώς.

34 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης, στις σκέψεις 82 και 83 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από το σκοπό των εν λόγω περιοριστικών μέτρων προέκυπτε ότι τα έσοδα τα οποία αφορά το κριτήριο ζ' δεν είναι εκείνα των εξεχόντων επιχειρηματιών, αλλά τα έσοδα των οικονομικών τομέων στους οποίους δραστηριοποιούνται οι προμνημονευθέντες επιχειρηματίες. Στις σκέψεις 105 και 106 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, κατ' ουσίαν, ότι η έννοια της «σημαντικής πηγής εσόδων», κατά το συγκεκριμένο κριτήριο, αφορά ουσιώδη και όχι αμελητέα πηγή εσόδων την οποία αποτελούν άμεσα ή έμμεσα τομείς δραστηριότητας όπως είναι, εν προκειμένω, ο τομέας των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών.

35 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε, στις σκέψεις 90, 107 και 108 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, όσον αφορά τις αρχικές επίμαχες πράξεις, το Συμβούλιο είχε προσκομίσει δέσμη αρκούντως σαφών, συγκεκριμένων και συγκλινουσών ενδείξεων οι οποίες κατεδείκνυαν, αφενός μεν, ότι ο δεύτερος αναιρεσείων ήταν εξέχων επιχειρηματίας λόγω της σημασίας της ιδιότητάς του και της θέσεως που κατείχε στη Yandex, καθώς και λόγω της οικονομικής σπουδαιότητας της συγκεκριμένης εταιρίας, αφετέρου δε, ότι, λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω θέσεων και των δραστηριοτήτων της εν λόγω εταιρίας, η δραστηριότητα του δευτέρου αναιρεσείοντος αφορούσε οικονομικούς τομείς που αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

36 Όσον αφορά τις πρώτες και τις δεύτερες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 125 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ορθώς εκτίμησε το Συμβούλιο ότι ο δεύτερος αναιρεσείων εξακολουθούσε να διατηρεί στενούς δεσμούς με τη Yandex, οπότε η διατήρηση του ονόματός του στους επίμαχους καταλόγους εξακολουθούσε να είναι δικαιολογημένη.

37 Αποφαινόμενο επί του λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβαλλόταν παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, στις σκέψεις 137 έως 139 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το κριτήριο ζ', δεδομένου ότι δεν αφορά την ιθαγένεια των προσώπων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα, δεν μπορεί να θεωρηθεί αντίθετο προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας. Το Γενικό Δικαστήριο, υπενθυμίζοντας επιπλέον ότι οι αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων πρέπει να συνάδουν με την τήρηση της αρχής της νομιμότητας, κατά την οποία δεν νοείται ισότης εν τη παρανομία, έκρινε ότι, εν προκειμένω, το Συμβούλιο δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κατά την επιβολή των περιοριστικών μέτρων εις βάρος του δευτέρου αναιρεσείοντος.

38 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, στις σκέψεις 151 και 166 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τον λόγο ακυρώσεως με τον οποίο προβαλλόταν παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, βάσει του σκεπτικού το οποίο παρατίθεται, μεταξύ άλλων, στις σκέψεις 143 και 145 της εν λόγω αποφάσεως και κατά το οποίο τα περιοριστικά μέτρα εις βάρος του δευτέρου αναιρεσείοντος ήταν κατάλληλα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών, καθόσον οι αρνητικές συνέπειες των συγκεκριμένων μέτρων λόγω της εφαρμογής τους στην περίπτωση του δευτέρου αναιρεσείοντος δεν ήταν προδήλως δυσανάλογες, τα δε μέτρα αυτά δεν επιβλήθηκαν εις βάρος του συγκεκριμένου αναιρεσείοντος λόγω άμεσης εμπλοκής του στις ενέργειες της Ρωσικής Ομοσπονδίας κατά της Ουκρανίας.

Γ. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-711/23 P)

39 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 24 Μαΐου 2022, ο τρίτος αναιρεσείων άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση των επίμαχων πράξεων κατά το μέρος που τον αφορούν. Με την ασκηθείσα προσφυγή ακυρώσεως, έθετε υπό αμφισβήτηση, μεταξύ άλλων, την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση περί του ότι η περίπτωσή του πληρούσε το κριτήριο ζ΄. Υποστήριζε ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο, προβαίνοντας στην ανωτέρω εκτίμηση, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και, επιπλέον, σε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Εκκρεμούσης της δίκης, ο τρίτος αναιρεσείων προέβαλε επίσης έλλειψη νομιμότητας του προμνημονευθέντος κριτηρίου βάσει του άρθρου 277 ΣΛΕΕ.

40 Με την τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ως άνω προσφυγή. Όσον αφορά το κριτήριο ζ΄, το Γενικό Δικαστήριο, προκρίνοντας παράλληλα την ίδια ερμηνεία των εννοιών του «εξέχοντος επιχειρηματία» και της «σημαντικής πηγής εσόδων» με εκείνη την οποία είχε δώσει με τη δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, έκρινε, στη σκέψη 78 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ορθώς το Συμβούλιο είχε χαρακτηρίσει τον τρίτο αναιρεσείοντα ως «εξέχοντα επιχειρηματία», χαρακτηρισμό τον οποίο δεν αμφισβητούσε ο συγκεκριμένος αναιρεσείων και ο οποίος προέκυπτε από την οικονομική σπουδαιότητα της MMK, ήτοι της εταιρίας της οποίας ήταν ιδιοκτήτης και πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 79 έως 90 της εν λόγω αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο προσκόμισε δέσμη αρκούντως συγκεκριμένων, σαφών και συγκλινουσών ενδείξεων, ικανών να καταδείξουν ότι ο οικονομικός τομέας στον οποίο δραστηριοποιείται ο τρίτος αναιρεσείων, ήτοι ο τομέας της μεταλλουργίας, αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

41 Με τη σκέψη 81 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η συμβολή της MMK στον προϋπολογισμό της Ρωσικής Ομοσπονδίας δεν αποτελούσε στοιχείο καθοριστικής σημασίας για να διακριβωθεί αν ο τομέας στον οποίο δραστηριοποιούνταν ο τρίτος αναιρεσείων αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της εν λόγω τρίτης χώρας, στο μέτρο που, για την εφαρμογή του κριτηρίου ζ΄, πρέπει να ελέγχεται η συμβολή κάθε οικονομικού τομέα στο σύνολό του και όχι ειδικώς η συμβολή επιχειρήσεως. Διευκρίνισε επίσης, στη σκέψη 98 της εν λόγω αποφάσεως, ότι, για την εφαρμογή του προμνημονευθέντος κριτηρίου, δεν εξετάζεται αφ' εαυτής ούτε η φορολογική εισφορά των εξεχόντων επιχειρηματιών ή των επιχειρήσεων στις οποίες ασκούν δραστηριότητα, δεδομένου ότι το συγκεκριμένο κριτήριο παραπέμπει στο σύνολο των εσόδων που προέρχονται από τον τομέα δραστηριοτήτων στον οποίο δραστηριοποιούνται οι εν λόγω επιχειρηματίες.

42 Στις σκέψεις 104 έως 109 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε και την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ′ την οποία είχε προβάλει ο τρίτος αναιρεσείων. Επισημαίνοντας, πάντως, ότι με το συγκεκριμένο κριτήριο δεν καθιερώνεται τεκμήριο περί συνδέσεως μεταξύ της ιδιότητας του εξέχοντος επιχειρηματία και της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε συναφώς ότι το κριτήριο ανταποκρίνεται στη βούληση του Συμβουλίου να ασκηθεί πίεση στις ρωσικές αρχές προκειμένου αυτές να παύσουν τις δράσεις και πολιτικές τους οι οποίες αποσταθεροποιούν την Ουκρανία. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού, στη σκέψη 108 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι υφίσταται λογική σύνδεση μεταξύ, αφενός, της στοχοποιήσεως των εξεχόντων επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στη Ρωσική Ομοσπονδία, λαμβανομένων υπόψη τόσο της δικής τους σπουδαιότητας όσο και εκείνης των εν λόγω τομέων για τη ρωσική οικονομία, και, αφετέρου, του σκοπού των επίμαχων στην υπό κρίση υπόθεση περιοριστικών μέτρων, ο οποίος συνίσταται στην αύξηση της πιέσεως που ασκείται στη Ρωσική Ομοσπονδία και στην αύξηση του κόστους των ενεργειών της οι οποίες υπονομεύουν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το κριτήριο ζ′ περιλαμβάνει προϋποθέσεις σχετικές με την προσωπική συμπεριφορά των προσώπων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα, ήτοι με την επιρροή που ασκούν λόγω των οικονομικών δραστηριοτήτων τους σε ορισμένους τομείς, καθιστώντας ως εκ τούτου δυνατό να διαπιστωθεί η ύπαρξη επαρκούς και υποκειμενικής συνδέσεως μεταξύ των προσώπων αυτών και της τρίτης χώρας κατά της οποίας επιβάλλονται τα μέτρα, ήτοι της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

43 Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως με τον οποίο προβαλλόταν παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, το Γενικό Δικαστήριο τον απέρριψε, στις σκέψεις 143 έως 146 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, βάσει, κατ' ουσίαν, του ίδιου σκεπτικού με εκείνο που παρατίθεται στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως.

Δ. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-35/24 P)

44 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 18 Μαΐου 2022, ο τέταρτος αναιρεσείων άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού κατά το μέρος που τον αφορούν. Με την ασκηθείσα προσφυγή ακυρώσεως, έθετε υπό αμφισβήτηση την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση περί του ότι η περίπτωσή του πληρούσε το κριτήριο ζ′. Υποστήριζε ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο, προβαίνοντας στην ανωτέρω εκτίμηση, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και, επιπλέον, σε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Εκκρεμούσης της δίκης, ο τέταρτος αναιρεσείων προέβαλε επίσης έλλειψη νομιμότητας του προμνημονευθέντος κριτηρίου βάσει του άρθρου 277 ΣΛΕΕ.

45 Με την τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ανωτέρω προσφυγή. Όσον αφορά το κριτήριο ζ′, το Γενικό Δικαστήριο, προκρίνοντας παράλληλα την ίδια ερμηνεία των εννοιών του «εξέχοντος επιχειρηματία» και της «σημαντικής πηγής εσόδων» με εκείνη που παρατίθεται στις σκέψεις 33 και 34 της παρούσας αποφάσεως, έκρινε, στη σκέψη 66 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ορθώς το Συμβούλιο είχε χαρακτηρίσει τον τέταρτο αναιρεσείοντα ως «εξέχοντα επιχειρηματία», χαρακτηρισμό τον οποίο δεν αμφισβητούσε ο συγκεκριμένος αναιρεσείων και ο οποίος συναγόταν και από την οικονομική σπουδαιότητα της Uralchem, ήτοι της εταιρίας της οποίας ήταν ιδιοκτήτης και πρόεδρος-διευθύνων σύμβουλος. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 67 έως 76

της εν λόγω αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο είχε προσκομίσει δέσμη επαρκώς συγκεκριμένων, σαφών και συγκλινουσών ενδείξεων, ικανών να καταδείξουν ότι ο οικονομικός τομέας των λιπασμάτων, στον οποίο δραστηριοποιείται ο τέταρτος αναιρεσείων, αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Συναφώς και όπως στην περίπτωση των κρίσεων που παρατίθενται στη σκέψη 81 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 69 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, μολονότι η ίδια η εισφορά του ομίλου Uralchem στον προϋπολογισμό της Ρωσικής Ομοσπονδίας μπορούσε να είναι χρήσιμη προκειμένου να προσδιορισθεί η οικονομική σημασία του στον οικείο τομέα ή προκειμένου να κριθεί αν ο τέταρτος αναιρεσείων έχει την ιδιότητα του εξέχοντος επιχειρηματία, δεν ήταν, πάντως, καθοριστικής σημασίας για να δοθεί απάντηση στο ζήτημα αν αυτός μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως «εξέχων επιχειρηματίας που δραστηριοποιείται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας», καθόσον, για την εφαρμογή του κριτηρίου ζ′, σημαντική πηγή εσόδων για την εν λόγω κυβέρνηση πρέπει να αποτελεί ο οικείος οικονομικός τομέας και όχι ειδικώς ένα φυσικό πρόσωπο ή μια επιχείρηση.

46 Στις σκέψεις 84 έως 92 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε και την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ′ την οποία είχε προβάλει ο τέταρτος αναιρεσείων. Προς τούτο, στηρίχθηκε στο ίδιο σκεπτικό με εκείνο που παρατίθεται συνοπτικώς στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως.

47 Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως με τον οποίο προβαλλόταν παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, το Γενικό Δικαστήριο τον απέρριψε, στις σκέψεις 126 έως 131 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, βάσει, κατ' ουσίαν, του ίδιου σκεπτικού με εκείνο που παρατίθεται στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως. Επισήμανε επίσης, στη σκέψη 128 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο δεν υποχρεούνταν να καταχωρίσει στους καταλόγους των προσώπων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα όλα τα πρόσωπα που πληρούν κριτήριο όπως το κριτήριο ζ′. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το Συμβούλιο διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως η οποία του επιτρέπει, κατά περίπτωση, να μην επιβάλλει περιοριστικά μέτρα εις βάρος προσώπων εφόσον εκτιμά ότι, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκονται με τα εν λόγω μέτρα, τούτο δεν είναι σκόπιμο.

Ε. Η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή και η πέμπτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση C-111/24 P)

48 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 6 Ιουνίου 2022, ο πέμπτος αναιρεσείων άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση των αρχικών επίμαχων πράξεων και των πρώτων επίμαχων πράξεων περί διατηρήσεως, κατά το μέρος που οι εν λόγω πράξεις τον αφορούν. Με την ασκηθείσα προσφυγή ακυρώσεως, έθετε υπό αμφισβήτηση, μεταξύ άλλων, την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση περί του ότι η περίπτωσή του πληρούσε το κριτήριο ζ′. Ο πέμπτος αναιρεσείων υποστήριζε ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Προέβαλλε επίσης έλλειψη νομιμότητας του προμνημονευθέντος κριτηρίου λόγω ελλείψεως νομικής βάσεως και παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας.

49 Με την πέμπτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ως άνω προσφυγή. Αποφαινόμενο επί της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ′ λόγω ελλείψεως νομικής βάσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 37 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, καθόσον υφίσταται απόφαση εκδοθείσα σύμφωνα με τις

διατάξεις του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της Συνθήκης ΕΕ σχετικά με τη λήψη περιοριστικών μέτρων, το άρθρο 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λαμβάνει τέτοια μέτρα εις βάρος οποιουδήποτε προσώπου, οντότητας ή ομάδας, ειδικώς δε κατά αποδεκτών που δεν έχουν καμία σχέση με το κυβερνών καθεστώς τρίτης χώρας.

50 Το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε επιπλέον, στη σκέψη 45 της εν λόγω αποφάσεως, ότι το κριτήριο ζ', καθόσον αφορά το σύνολο των εσόδων που προέρχονται από τον τομέα δραστηριοτήτων στον οποίο μετέχουν οι οικείοι εξέχοντες επιχειρηματίες, αφορά το σύνολο των φόρων που εισφέρει ο οικείος οικονομικός τομέας, ακόμη και εκείνων που δεν καταβλήθηκαν από τα εν λόγω πρόσωπα.

51 Όσον αφορά την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ' λόγω παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας, το Γενικό Δικαστήριο την απέρριψε, στις σκέψεις 50 έως 63 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, βάσει σκεπτικού παρόμοιου εκείνου που εκτίθεται συνοπτικώς στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως. Στη σκέψη 58 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η επιβολή μέτρων εις βάρος των προσώπων των οποίων η περίπτωση πληροί το κριτήριο ζ', ανεξαρτήτως της φορολογήσεώς τους στη Ρωσία, ανταποκρίνεται στον επιδιωκόμενο σκοπό, καθόσον τα εν λόγω πρόσωπα δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς που παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, και ότι δεν προκύπτει ότι είναι προδήλως ακατάλληλη. Στη σκέψη 60 της ίδιας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα του πέμπτου αναιρεσείοντος σχετικά με την αιτιολογική σκέψη 11 της αποφάσεως 2022/329, με το σκεπτικό ότι μια αιτιολογική σκέψη δεν είναι δυνατόν να εισάγει παρέκκλιση από τις ίδιες τις διατάξεις της οικείας πράξεως.

52 Όσον αφορά την εφαρμογή του κριτηρίου ζ' στην περίπτωση του πέμπτου αναιρεσείοντος, το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 88 έως 93 και στη σκέψη 106 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο προέκρινε την ίδια ερμηνεία των εννοιών του «εξέχοντος επιχειρηματία» και της «σημαντικής πηγής εσόδων» με εκείνη που παρατίθεται στις σκέψεις 33 και 34 της παρούσας αποφάσεως, υπενθυμίζοντας, πάντως, ότι το Συμβούλιο δεν οφείλει να καταδείξει την ύπαρξη στενής σχέσεως ή αλληλεξαρτήσεως μεταξύ των εξεχόντων επιχειρηματιών και της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Ειδικότερα, στις σκέψεις 92 και 93 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, αφενός μεν, ότι η ερμηνεία της έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματίας» δεν τίθεται εν αμφιβόλω επειδή ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ' χρησιμοποιούν το επίθετο «εξέχων», ενώ άλλες το επίθετο «σημαντικός», αφετέρου δε, ότι, μολονότι οι θέσεις που κατέχει ένας επιχειρηματίας μπορούν να τεκμηριώσουν ότι είναι «εξέχων», κατά την έννοια του εν λόγω κριτηρίου, δεν αποτελούν πάντως το μόνο στοιχείο που λαμβάνει υπόψη προς τούτο το Συμβούλιο.

53 Όσον αφορά το βάσιμο των αρχικών επίμαχων πράξεων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 105 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων, το Συμβούλιο δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως θεωρώντας ότι ο πέμπτος αναιρεσείων ήταν «εξέχων επιχειρηματίας» κατά τον χρόνο εκδόσεως των εν λόγω πράξεων. Στις σκέψεις 106 έως 111 της ως άνω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το Συμβούλιο αποφάσισε βασίμως κατά νόμον, λαμβάνοντας υπόψη δέσμη αρκούντως σαφών, συγκεκριμένων και συγκλινουσών ενδείξεων, ότι ο Alfa Group, ο οποίος περιλαμβάνει την Alfa Bank και του οποίου ο πέμπτος αναιρεσείων είναι ένας από τους μεγαλύτερους μετόχους, δραστηριοποιείται σε οικονομικό τομέα, συγκεκριμένα δε τον τραπεζικό, ο οποίος παρέχει σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

54 Όσον αφορά τις πρώτες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 125 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως διαπιστώνοντας ότι δεν είχε υπάρξει μεταβολή της ατομικής καταστάσεως του πέμπτου αναιρεσείοντος και ότι στηρίχθηκε στα ίδια στοιχεία προκειμένου να διατηρήσει σε ισχύ τα περιοριστικά μέτρα που είχαν επιβληθεί εις βάρος του συγκεκριμένου αναιρεσείοντος.

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων στις αναιρετικές δίκες

Α. Επί της συνεκδικάσεως των υποθέσεων

55 Στις 5 Ιουνίου 2024 ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου κάλεσε τους διαδίκους να λάβουν θέση επί ενδεχόμενης συνεκδικάσεως των υποθέσεων C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P και C-111/24 P προς διευκόλυνση της συνέχισης της διαδικασίας.

56 Με έγγραφα της 20ής Ιουνίου 2024, ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων γνωστοποίησαν στο Δικαστήριο ότι δεν είχαν αντίρρηση για τη συνεκδίκαση των εν λόγω υποθέσεων. Με πέντε έγγραφα, της 27ης Ιουνίου 2024, της 3ης Ιουλίου 2024, της 1ης Ιουλίου 2024, της 28ης Ιουνίου 2024 και της 1ης Ιουλίου 2024, αντιστοίχως, το Συμβούλιο γνωστοποίησε στο Δικαστήριο ότι ούτε εκείνο είχε αντίρρηση για τη συνεκδίκαση των πέντε υποθέσεων. Με έγγραφα της 20ής Ιουνίου 2024 και της 19ης Ιουνίου 2024, αντιστοίχως, ο πρώτος και ο πέμπτος αναιρεσείων επισήμαναν ότι δεν είχαν αντίρρηση για τη συνεκδίκαση των εν λόγω υποθέσεων προς διευκόλυνση της συνέχισης της διαδικασίας.

57 Στις 5 Ιουλίου 2024, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε ότι δεν συνέτρεχε λόγος συνεκδικάσεως των υποθέσεων σε εκείνο το στάδιο της διαδικασίας.

Β. Επί των αιτήσεων παρεμβάσεως

58 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Απριλίου 2024, η Τσεχική Δημοκρατία ζήτησε να παρέμβει στην υπόθεση C-35/24 P προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου. Με απόφαση της 7ης Μαΐου 2024, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου έκανε δεκτή την αίτηση παρεμβάσεως.

59 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 Μαΐου 2024, η Επιτροπή ζήτησε να παρέμβει στην υπόθεση C-35/24 P προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου. Με απόφαση της 31ης Μαΐου 2024, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου έκανε δεκτή την αίτηση παρεμβάσεως.

Γ. Αιτήματα των διαδίκων στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας

1. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-696/23 P

60 Ο πρώτος αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να κρίνει την προσφυγή επί της ουσίας και να ακυρώσει την επίμαχη απόφαση και τον επίμαχο κανονισμό κατά το μέρος που αφορούν τον πρώτο αναιρεσείοντα, καθώς και να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας, και

– επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, επιφυλασσόμενο ως προς τα δικαστικά έξοδα.

61 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

– επικουρικώς, σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο αποφασίσει να αναιρέσει την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να εξετάσει την υπόθεση, να απορρίψει την προσφυγή επί της ουσίας και

– να καταδικάσει τον πρώτο αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

2. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-704/23 P

62 Ο δεύτερος αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει τη δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να κρίνει την προσφυγή επί της ουσίας και να ακυρώσει τις επίμαχες πράξεις κατά το μέρος που τον αφορούν·

– να επιδικάσει, βάσει του άρθρου 268 ΣΛΕΕ, χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη ο δεύτερος αναιρεσείων λόγω της εκδόσεως των εν λόγω πράξεων·

– να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

63 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

– επικουρικώς, σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο αποφασίσει να αναιρέσει τη δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να εξετάσει την υπόθεση, να απορρίψει την προσφυγή επί της ουσίας και

– να καταδικάσει τον δεύτερο αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

3. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-711/23 P

64 Ο τρίτος αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να ακυρώσει τις επίμαχες πράξεις·

– επικουρικώς, να αναιρέσει την τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, εν πάση δε περιπτώσει,

– να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

65 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει τον τρίτο αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

4. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-35/24 P

66 Ο τέταρτος αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να ακυρώσει την επίμαχη απόφαση και τον επίμαχο κανονισμό·

– επικουρικώς, να αναιρέσει την τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, εν πάση δε περιπτώσει,

– να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

67 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Τσεχική Δημοκρατία, τη Δημοκρατία της Λεττονίας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει τον τέταρτο αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

5. Αιτήματα των διαδίκων στην υπόθεση C-111/24 P

68 Ο πέμπτος αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την πέμπτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να εξετάσει επί της ουσίας την προσφυγή και να ακυρώσει τις αρχικές επίμαχες πράξεις και τις πρώτες επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως·

– επικουρικώς, να αναιρέσει την πέμπτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, εν πάση δε περιπτώσει,

– να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

69 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει τον πέμπτο αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

Δ. Επί των αιτημάτων επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

1. Επί του αιτήματος επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση C-696/23 P

70 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Ιουνίου 2025, ο πρώτος αναιρεσείων ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση C-696/23 P, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

71 Προς στήριξη του αιτήματός του, υποστήριξε, αφενός, ότι, αντιθέτως προς όσα επισήμανε κατ' ουσίαν η γενική εισαγγελέας στο σημείο 32 των προτάσεών της επί της ως άνω υποθέσεως, όπως αυτός διατείνεται στην αίτηση αναιρέσεως, δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «εξέχων επιχειρηματίας» δεδομένου ότι μεταβίβασε τα μερίδια της TMK και του ομίλου Sinara τα οποία κατείχε και ότι παραιτήθηκε από τις θέσεις που κατείχε στην εν λόγω εταιρία και στον συγκεκριμένο όμιλο. Αφετέρου, ο πρώτος αναιρεσείων διατείνεται ότι κακώς το Συμβούλιο ισχυρίσθηκε, στο πλαίσιο της ενώπιον του Δικαστηρίου επ' ακροατηρίου συζητήσεως, χωρίς ο εν λόγω αναιρεσείων να έχει δυνατότητα αντικρούσεως, ότι είχαν επιβληθεί εις βάρος του περιοριστικά μέτρα επειδή ήταν «πρόεδρος-διευθύνων σύμβουλος εταιρίας», ενώ η καταχώριση του ονόματός του αιτιολογούνταν βάσει της ιδιότητάς του ως προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της TMK, καθώς και ως προέδρου και μέλους του διοικητικού συμβουλίου του ομίλου Sinara.

72 Σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς ή όταν ένας διάδικος, μετά τη λήξη της διαδικασίας αυτής, επικαλείται νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου, ή ακόμη όταν, προς επίλυση της διαφοράς, το Δικαστήριο χρειάζεται να στηριχθεί σε επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένων.

73 Εν προκειμένω, όσον αφορά το επιχείρημα περί εκ μέρους της γενικής εισαγγελέα παρανόησης του περιεχομένου της αιτήσεως αναιρέσεως του πρώτου αναιρεσείοντος, στο σημείο 32 των προτάσεών της επί της υποθέσεως C-696/23 P, υπενθυμίζεται ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των ενδιαφερομένων διαδίκων να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα. Πράγματι, δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Συναφώς, το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις. Κατά συνέπεια, η διαφωνία οποιουδήποτε ενδιαφερομένου με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας με τις προτάσεις του αυτές, δεν μπορεί να συνιστά αυτή καθεαυτήν επαρκή λόγο για την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (απόφαση της 5ης Μαρτίου 2024, Public.Resource.Org και Right to Know κατά Επιτροπής κ.λπ., C-588/21 P, EU:C:2024:201, σκέψεις 47 και 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

74 Επιπλέον, όσον αφορά το σφάλμα στο οποίο υποστηρίζεται ότι υπέπεσε το Συμβούλιο κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου επ' ακροατηρίου συζήτηση, είναι όλως προφανές ότι δεν πρόκειται για «επιχείρημα» επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων, κατά την έννοια του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας, αλλά για σφάλμα εκ παραδρομής το οποίο προσομοιάζει με γλωσσικό ολίσθημα (lapsus linguae) ή με γλωσσική σύντμηση.

75 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το Δικαστήριο κρίνει, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, ότι δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί επανάληψη της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση C-696/23 P.

2. Επί του αιτήματος επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση C-711/23 P

76 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 5 Ιουνίου 2025, ο τρίτος αναιρεσείων ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση C-711/23 P, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

77 Προς στήριξη του αιτήματός του, υποστηρίζει ότι η απόφαση 2014/145 και ο κανονισμός 269/2014 τροποποιήθηκαν, αντιστοίχως, με την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2025/904 του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025 (ΕΕ L, 2025/904), και με τον κανονισμό (ΕΕ) 2025/903 του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025 (ΕΕ L, 2025/903). Όπως, όμως, διατείνεται, οι δύο αυτές πράξεις της Ένωσης περιέχουν στοιχεία που είναι αντίθετα προς τη θέση που έλαβε το Συμβούλιο κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου επ' ακροατηρίου συζήτηση όσον αφορά την ερμηνεία και τη νομιμότητα του κριτηρίου ζ', καθώς και τον προβαλλόμενο ως προσωρινό χαρακτήρα των περιοριστικών μέτρων. Ως εκ τούτου, κατά τον εν λόγω αναιρεσείοντα, πρόκειται για νέο πραγματικό περιστατικό το οποίο δεν ήταν γνωστό στους διαδίκους κατά τον χρόνο διεξαγωγής της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, ήτοι στις 11 Φεβρουαρίου 2025, και το οποίο, λαμβανομένου υπόψη ότι ορισμένες διατάξεις των ως άνω πράξεων έχουν αναδρομική ισχύ ως προς τις επίμαχες πράξεις, μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

78 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι η απόφαση 2025/904 και ο κανονισμός 2025/903 δεν έχουν εφαρμογή ratione temporis στην υπόθεση C-711/23 P. Η νομιμότητα, όμως, των επίμαχων πράξεων στο πλαίσιο της εν λόγω υποθέσεως πρέπει να εκτιμηθεί με γνώμονα την κατάσταση που υφίστατο κατά τον χρόνο εκδόσεώς τους, οπότε ενδεχόμενη αντίθεση μεταξύ, αφενός, του περιεχομένου της προμνημονευθείσας αποφάσεως και του προμνημονευθέντος κανονισμού και, αφετέρου, της θέσεως που έλαβε το Συμβούλιο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση στο πλαίσιο της συγκεκριμένης υποθέσεως δεν μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου. Επιπλέον, ακόμη και αν ορισμένες διατάξεις είχαν αναδρομική ισχύ ως προς την κατάσταση του τρίτου αναιρεσείοντος και τις επίμαχες πράξεις, μια τέτοια συνέπεια δεν θα δικαιολογούσε επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, δεδομένου ότι, ακόμη και σε περίπτωση απορρίψεως της αιτήσεως αναιρέσεως στην εν λόγω υπόθεση, ο τρίτος αναιρεσείων δεν θα στερούνταν τη δυνατότητα να ασκήσει τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που παρέχονται βάσει του δικαίου της Ένωσης, ενδεχομένως δε και βάσει του εθνικού δικαίου, για να προσβάλει τις διατάξεις αυτές, καθώς και τα ενδεχόμενα αποτελέσματα και συνέπειές τους.

79 Επίσης, δεν προκύπτει προδήλως ότι η υπόθεση πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων, δεδομένου ότι το Δικαστήριο έχει στη διάθεσή του όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί επί της υποθέσεως.

80 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το Δικαστήριο κρίνει, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, ότι δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί επανάληψη της προφορικής διαδικασίας στην υπόθεση C-711/23 P.

IV. Επί των αιτήσεων αναιρέσεως

81 Λόγω της συνάφειάς τους, οι υπό κρίση υποθέσεις πρέπει να συνεκδικασθούν προς έκδοση κοινής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 54, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

82 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, ο πρώτος αναιρεσείων προβάλλει πέντε λόγους αναιρέσεως. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο χαρακτηρίζοντάς τον ως «εξέχοντα επιχειρηματία», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ′. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, προβάλλει ότι κακώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο ότι ο πρώτος αναιρεσείων «δραστηριοποιούνταν σε οικονομικούς τομείς που αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας», κατά την έννοια του προμνημονευθέντος κριτηρίου. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η νομική βάση της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού «προβλέπεται από τον νόμο», κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο την οποία ενέχει η πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, καθόσον κακώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο ότι τα εις βάρος του πρώτου αναιρεσείοντος περιοριστικά μέτρα είχαν αναλογικό χαρακτήρα. Στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων δηλώνει ότι προβάλλει εκ νέου το σύνολο των πρωτοδίκως προβληθέντων επιχειρημάτων σχετικά με το δεύτερο κριτήριο βάσει του οποίου επιβλήθηκαν τα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα, συγκεκριμένα δε το κριτήριο που προβλέπεται μεταξύ άλλων στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της αποφάσεως 2014/145, και ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επ' αυτών σε περίπτωση που δεχθεί την αίτηση αναιρέσεως χωρίς να αναπέμψει την υπόθεση προς εκδίκαση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

83 Με την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων προβάλλει τέσσερις λόγους αναιρέσεως, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του κριτηρίου ζ′, ενώ με τον δεύτερο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη τα όρια του ασκούμενου εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου. Με τον τρίτο και τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως υποστηρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πεπλανημένη εκτίμηση των λόγων τους οποίους είχε προβάλει ο δεύτερος αναιρεσείων προς στήριξη της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής του και οι οποίοι αφορούσαν παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του.

84 Ο τρίτος αναιρεσείων προβάλλει πέντε λόγους προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-711/23 P. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη τα όρια του ασκούμενου εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου και, ως εκ τούτου, υπέπεσε σε πλείονες περιπτώσεις σε πλάνη περί το δίκαιο και παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών. Με τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο αναιρέσεως υποστηρίζεται, κατ' ουσίαν, παράβαση του κριτηρίου ζ′, καθόσον ο τρίτος αναιρεσείων προβάλλει επικουρικώς, στο πλαίσιο του τρίτου λόγου, έλλειψη νομιμότητας και δυνατότητας εφαρμογής του εν λόγω κριτηρίου βάσει του άρθρου 277 ΣΛΕΕ. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρερμήνευσε τις έννοιες της «πηγής εσόδων» και της «σημαντικής πηγής

εσόδων», κατά το κριτήριο ζ', παραμόρφωσε πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία, υπέπεσε σε παράβαση ουσιώδους τύπου, καθώς και σε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως που υπέχει, και ότι εφάρμοσε εσφαλμένα το εν λόγω κριτήριο. Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων θεωρούμενες υπό το πρίσμα του προμνημονευθέντος κριτηρίου.

85 Οι πέντε λόγοι που προβάλλει ο τέταρτος αναιρεσείων με την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P είναι διατυπωμένοι κατά τρόπο πανομοιότυπο με τους λόγους που προβάλλει ο τρίτος αναιρεσείων, εξαιρουμένου του τετάρτου λόγου με τον οποίον ο τέταρτος αναιρεσείων δεν προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένη εφαρμογή του κριτηρίου ζ', αλλά αντιστροφή του βάρους αποδείξεως.

86 Με την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων προβάλλει οκτώ λόγους αναιρέσεως. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν εξέτασε τις αιτιάσεις του ως προς το υποστατό του κριτηρίου το οποίο προβλέπεται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως 2014/145 και κατά το οποίο δεσμεύονται τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι που ανήκουν στην κυριότητα, μεταξύ άλλων, φυσικών προσώπων που παρέχουν οικονομική στήριξη σε Ρώσους ιθύνοντες ή έχουν οφέλη από αυτούς (στο εξής: κριτήριο δ'). Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρερμήνευσε την κατά το κριτήριο ζ' έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία», ενώ με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως ότι κακώς έκρινε ότι το άρθρο 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ κατέστησε άνευ αντικειμένου την απαίτηση περί επαρκούς συνδέσεως μεταξύ των προσώπων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα και της οικείας τρίτης χώρας. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο προέκρινε ερμηνεία του κριτηρίου ζ' η οποία αντιβαίνει στην αρχή της ασφάλειας δικαίου και συνιστά προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας και της επιχειρηματικής ελευθερίας. Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, ο πέμπτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραμόρφωσε τη σημασία και το περιεχόμενο αποδεικτικού στοιχείου, καθώς και ότι δεν εξέτασε ένα εκ των εκ μέρους του αναιρεσείοντος προβληθέντων επιχειρημάτων, ενώ με τον έκτο λόγο αναιρέσεως ότι δεν εφάρμοσε προσηκόντως το κριτήριο ζ' ή ότι στήριξε το σκεπτικό του σε τεκμήριο προκειμένου να αποφανθεί ότι ο τραπεζικός τομέας αποτελεί συνολικά σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Με τον έβδομο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται παρερμηνεία της έννοιας των οικονομικών τομέων που αποτελούν «σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας», κατά το κριτήριο ζ', ενώ με τον όγδοο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται παραβίαση των αρχών της δίκαιης δίκης και της ισότητας των όπλων.

87 Λαμβανομένης υπόψη της συνάφειας, ενδεχομένως δε και του πανομοιότυπου χαρακτήρα, πλειόνων λόγων αναιρέσεως τους οποίους προβάλλουν οι πέντε αναιρεσείοντες προς στήριξη των αιτήσεών τους, το Δικαστήριο θα τους εξετάσει από κοινού, εν συνεχεία δε θα εξετάσει τους λόγους που προβάλλονται ειδικώς με ορισμένες αιτήσεις αναιρέσεως. Επίσης, λαμβανομένου υπόψη ότι απαιτείται να διευκρινισθεί το περιεχόμενο του κριτηρίου ζ' πριν να εξετασθεί η νομιμότητά του, οι λόγοι αναιρέσεως που αφορούν την ερμηνεία του συγκεκριμένου κριτηρίου θα εξετασθούν πριν από εκείνους που αφορούν την απόρριψη της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου.

Α. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλεται παράβαση του κριτηρίου ζ′ από το Γενικό Δικαστήριο

88 Πρέπει να εξετασθούν από κοινού οι λόγοι αναιρέσεως, τα σκέλη λόγων αναιρέσεως και οι αιτιάσεις βάσει των οποίων οι πέντε αναιρεσείοντες βάλλουν, κυρίως, κατά της ερμηνείας του κριτηρίου ζ′ που προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο. Πρόκειται συγκεκριμένα για τον πρώτο λόγο αναιρέσεως και το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει ο πρώτος αναιρεσείων στο πλαίσιο της υποθέσεως C-696/23 P, για την πρώτη και τη δεύτερη αιτίαση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, τη δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και για το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει ο δεύτερος αναιρεσείων στο πλαίσιο της υποθέσεως C-704/23 P, για τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και για το πρώτο έως το τρίτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει ο τρίτος αναιρεσείων στο πλαίσιο της υποθέσεως C-711/23 P, για το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως και για την πρώτη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει ο τέταρτος αναιρεσείων στο πλαίσιο της υποθέσεως C-35/24 P, καθώς και για τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως και τον έβδομο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει ο πέμπτος αναιρεσείων στο πλαίσιο της υποθέσεως C-111/24 P.

89 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το κριτήριο ζ′ δεσμεύονται τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι που ανήκουν στην κυριότητα «εξεχόντων επιχειρηματιών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η οποία είναι υπεύθυνη για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας»,

90 Η εξέταση των λόγων αναιρέσεως, σκελών λόγων αναιρέσεως και αιτιάσεων που μνημονεύονται στη σκέψη 88 της παρούσας αποφάσεως θα διενεργηθεί σε δύο μέρη, σχετικά, αντιστοίχως, με την ερμηνεία της φράσεως «οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας» και με την ερμηνεία του επιθέτου «εξέχων» με το οποίο χαρακτηρίζονται οι διαλαμβανομένοι στο κριτήριο ζ′ επιχειρηματίες.

1. Επί των επιχειρημάτων με τα οποία προβάλλεται εσφαλμένη ερμηνεία από το Γενικό Δικαστήριο της φράσεως «οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ′

91 Επισημαίνεται προκαταρκτικώς ότι, μολονότι το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει ο πρώτος αναιρεσείων προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-696/23 P βάλλει κατά της ερμηνείας της ως άνω φράσεως που προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο, η εξέτασή του απαιτεί συνολική εκτίμηση του κριτηρίου ζ′, οπότε το εν λόγω σκέλος θα εξετασθεί εν συνεχεία χωριστά.

α) Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως και του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, καθώς και επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως και του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

92 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει στο πλαίσιο της υποθέσεως C-711/23 P, ο τρίτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, κατ' ουσίαν, στις σκέψεις 68 έως 70 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα παρεχόμενα στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας «σημαντικά έσοδα» πρέπει να προέρχονται από τους «οικονομικούς τομείς», ενώ κατά τον τρίτο αναιρεσείοντα θα έπρεπε στην πράξη να προέρχονται από τους διαλαμβανόμενους στο κριτήριο ζ' «εξέχοντες επιχειρηματίες». Στο εν λόγω πλαίσιο, ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι σε επτά γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ', συγκεκριμένα δε στις αποδόσεις στη βουλγαρική, στη δανική, στην εσθονική, στη λεττονική, στη λιθουανική, στη σλοβενική και στη φινλανδική γλώσσα, επισημαίνεται σαφώς ότι τα έσοδα πρέπει να προέρχονται από τους εν λόγω επιχειρηματίες. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι από την αιτιολογική σκέψη 11 της αποφάσεως 2022/329 και από την αιτιολογική σκέψη 5 του εκτελεστικού κανονισμού 2022/427 προκύπτει ότι πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν η επιβολή περιοριστικών μέτρων εις βάρος των εξεχόντων επιχειρηματιών που παρέχουν οι ίδιοι σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Ως εκ τούτου, κατά τον τρίτο αναιρεσείοντα, το Γενικό Δικαστήριο δεν προσδιόρισε ορθώς τον επιδιωκόμενο με το κριτήριο ζ' σκοπό, με αποτέλεσμα η τελολογική ερμηνεία του εν λόγω κριτηρίου η οποία δόθηκε με τις σκέψεις 68 έως 70 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

93 Στο υπόμνημα απαντήσεως, ο τρίτος αναιρεσείων εκθέτει ότι η ερμηνεία που προτείνει δεν καθιστά άνευ λογικής συνοχής το μέρος του γράμματος του κριτηρίου ζ' κατά το οποίο οι εξέχοντες επιχειρηματίες πρέπει να δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς. Συγκεκριμένα, η διευκρίνιση αυτή χρησιμεύει προκειμένου να υπάρξει διάκριση μεταξύ των επιχειρηματιών με διαρκή και ενεργό ρόλο σε οικονομικούς τομείς και των επιχειρηματιών που έχουν μόνον παθητικό ρόλο μέσω της κατοχής σημαντικών συμμετοχών σε κεφάλαια και στοιχεία ενεργητικού. Ο τρίτος αναιρεσείων προσθέτει ότι η εν λόγω ερμηνεία ουδόλως συνεπάγεται αλληλεπικάλυψη μεταξύ του κριτηρίου ζ' και των λοιπών κριτηρίων που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, και στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της αποφάσεως 2014/145, καθώς και στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 269/2014. Εν πάση περιπτώσει, ενδέχεται πάντοτε να υφίσταται αλληλεπικάλυψη μεταξύ πλειόνων κριτηρίων καταχωρίσεως στους καταλόγους που επισυνάπτονται ως παραρτήματα στις εν λόγω πράξεις της Ένωσης.

94 Με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο τρίτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, κατ' ουσίαν, κυρίως στις σκέψεις 69 έως 70 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα παρεχόμενα στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας σημαντικά έσοδα πρέπει να προέρχονται αποκλειστικώς από τους «οικονομικούς τομείς», ενώ θα πρέπει στην πράξη να προέρχονται και από τους εξέχοντες επιχειρηματίες. Συναφώς, ο τρίτος αναιρεσείων στηρίζεται εκ νέου στην αιτιολογική σκέψη 11 της αποφάσεως 2022/329 και στην αιτιολογική σκέψη 5 του εκτελεστικού κανονισμού 2022/427, επισημαίνοντας παράλληλα ότι η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στερείται λογικής συνέπειας, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν αποδίδει καμία αξία στις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις, μολονότι στηρίχθηκε σε διάφορες άλλες αιτιολογικές σκέψεις προκειμένου να αιτιολογήσει τη συλλογιστική του σε άλλες σκέψεις της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Προσθέτει ότι, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε, στη σκέψη 109 της εν λόγω αποφάσεως, ότι με το κριτήριο ζ' καθορίζονται οι προϋποθέσεις ως προς την προσωπική συμπεριφορά των

προσώπων, οντοτήτων και φορέων που αφορά η απόφαση, μόνον η ερμηνεία την οποία αυτός προτείνει με γνώμονα τις ως άνω δύο αιτιολογικές σκέψεις καθιστά δυνατό να λαμβάνεται υπόψη η προσωπική συμπεριφορά του οικείου επιχειρηματία, δηλαδή η συμβολή του στον επίμαχο οικονομικό τομέα, διευκρινιζομένου ότι η επιρροή που ασκεί εντός του συγκεκριμένου οικονομικού τομέα δεν μπορεί να θεωρηθεί, αυτή καθεαυτήν, προσωπική συμπεριφορά.

95 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει ο τέταρτος αναιρεσείων προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως την οποία άσκησε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-35/24 P βάλλει κατά των σκέψεων 56 και 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στηρίζεται στα ίδια επιχειρήματα με εκείνα που εξέθεσε ο τρίτος αναιρεσείων προς στήριξη του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στο πλαίσιο της υποθέσεως C-711/23 P, περιλαμβανομένων των επιχειρημάτων που ανέπτυξε στο υπόμνημά του απαντήσεως. Ο τέταρτος αναιρεσείων προσθέτει, πάντως, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει παραλείποντας να εξετάσει τις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ΄.

96 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως, που βάλλει κυρίως κατά των σκέψεων 56 και 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τη σκέψη 92 της ίδιας αποφάσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων προβάλλει τα ίδια επιχειρήματα με εκείνα που εξέθεσε ο τρίτος αναιρεσείων προς στήριξη του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P.

97 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Τσεχική Δημοκρατία, από τη Δημοκρατία της Λεττονίας και από την Επιτροπή στην υπόθεση C-35/24 P, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του τρίτου και του τετάρτου αναιρεσείοντος.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

98 Ο τρίτος αναιρεσείων, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως και με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει, και ο τέταρτος αναιρεσείων, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως και με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει, υποστηρίζουν κατ' ουσίαν ότι από πλείονες γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ΄ και από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το εν λόγω κριτήριο προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε την πρόθεση να προβλέψει ότι η παρεχόμενη στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας σημαντική πηγή εσόδων, κατά την έννοια του εν λόγω κριτηρίου, προέρχεται από τους διαλαμβανόμενους στο κριτήριο «εξέχοντες επιχειρηματίες» και όχι από τους «οικονομικούς τομείς», όπως κακώς, κατά τους ως άνω αναιρεσείοντες, έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 69 και 70 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 56 και 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Ο τέταρτος αναιρεσείων προβάλλει επιπλέον παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν συνέκρινε τις γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ΄, κατά παράβαση της νομολογίας του Δικαστηρίου.

99 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, προκειμένου να ερμηνευθεί διάταξη του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος [βλ. αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, σκέψη 12, και της 26ης Απριλίου 2022, Landespolizeidirektion Steiermark (Μέγιστο χρονικό διάστημα διενέργειας ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα), C-368/20 και C-369/20, EU:C:2022:298, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι οι πράξεις του δικαίου της Ένωσης περί επιβολής περιοριστικών μέτρων πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα του ιστορικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται οι θεσπισθείσες από την Ένωση διατάξεις και των

οποίων μέρος αποτελούν οι εν λόγω πράξεις (πρβλ. απόφαση της 1ης Μαρτίου 2016, National Iranian Oil Company κατά Συμβουλίου, C-440/14 P, EU:C:2016:128, σκέψη 78 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

100 Επιπλέον, η διατύπωση που χρησιμοποιείται σε μία από τις γλωσσικές αποδόσεις διατάξεως του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να αποτελεί τη μοναδική βάση για την ερμηνεία της διατάξεως ούτε μπορεί να θεωρηθεί ότι υπερέχει έναντι των λοιπών γλωσσικών αποδόσεων. Τυχόν αντίθετη προσέγγιση θα ήταν ασυμβίβαστη με την απαίτηση περί ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, δεδομένου ότι οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης πρέπει πράγματι να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται ομοιόμορφα υπό το πρίσμα των γλωσσικών αποδόσεων σε όλες τις γλώσσες της Ένωσης. Σε περίπτωση αποκλίσεως μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων, η επίμαχη διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα την όλη οικονομία και τον σκοπό της ρυθμίσεως της οποίας αποτελεί στοιχείο (βλ. αποφάσεις της 25ης Μαρτίου 2010, Helmut Müller, C-451/08, EU:C:2010:168, σκέψη 38, και της 20ής Νοεμβρίου 2025, Lolach, C-327/24, EU:C:2025:901, σκέψη 29).

101 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι από την αιτιολογία αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια και χωρίς αμφισημία η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους ελήφθη η απόφαση, στο δε Δικαστήριο να ασκήσει τον εκ μέρους του δικαστικό έλεγχο. Ωστόσο, η υποχρέωση αιτιολογήσεως την οποία υπέχει το Γενικό Δικαστήριο δεν του επιβάλλει την υποχρέωση να εκθέτει διεξοδικώς έναν προς έναν όλους τους λόγους που προβάλλουν οι διάδικοι, η δε αιτιολογία μπορεί, ως εκ τούτου, να συνάγεται εμμέσως, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχει τη δυνατότητα στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχθηκε τα επιχειρήματά τους, στο δε Δικαστήριο να διαθέτει επαρκή στοιχεία για να ασκήσει τον εκ μέρους του έλεγχο (απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2024, Jenkinson κατά Συμβουλίου κ.λπ., C-46/22 P, EU:C:2024:50, σκέψη 131 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

102 Όσον αφορά, κατά πρώτον, την προβαλλόμενη από τον τέταρτο αναιρεσείοντα παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε, στις σκέψεις 56 και 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να εξετάσει τις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ΄, μολονότι παρέπεμψε, στη σκέψη 52 της εν λόγω αποφάσεως, σε νομολογία παρεμφερή εκείνης που υπομνήσθηκε στη σκέψη 99 της παρούσας αποφάσεως, επισημαίνεται ότι οι διάδικοι στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας διαδικασίας δεν προέβαλαν την ύπαρξη αποκλίσεως μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων του συγκεκριμένου κριτηρίου όσον αφορά το ζήτημα της προελεύσεως της σημαντικής πηγής εσόδων, οπότε το Γενικό Δικαστήριο δεν όφειλε να εξετάσει ένα τέτοιο επιχείρημα, το οποίο δεν είχε προβληθεί εν προκειμένω. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει.

103 Κατά δεύτερον, όσον αφορά τα επιχειρήματα του τρίτου και του τετάρτου αναιρεσείοντος ότι η τελολογική ερμηνεία του κριτηρίου ζ΄ την οποία προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 69 και 70 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 56 και 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν είναι ορθή διότι οι σκοποί τους οποίους προσδιόρισε το Γενικό Δικαστήριο αντιβαίνουν στο γράμμα του συγκεκριμένου κριτηρίου και στο πλαίσιο στο οποίο αυτό εντάσσεται, πρέπει να εξετασθεί, με γνώμονα τους κανόνες ερμηνείας που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 99 και 100 της παρούσας αποφάσεως, αν το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ερμηνεύοντας το κριτήριο ζ΄ υπό την έννοια ότι η «σημαντική πηγή εσόδων» που παρέχεται στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας δεν πρέπει να προέρχεται από τους «εξέχοντες επιχειρηματίες», αλλά από τους «οικονομικούς τομείς».

104 Όσον αφορά, πρώτον, το γράμμα του κριτηρίου ζ', προκειμένου να προσδιορισθεί η προέλευση της σημαντικής πηγής εσόδων που παρέχεται στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, πρέπει να εξετασθεί, αναλόγως των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του κριτηρίου, το στοιχείο που προσδιορίζεται με την αναφορική αντωνυμία «οποίοι» στη φράση «οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας» ή ο όρος του εν λόγω γράμματος διατάξεως τον οποίο προσδιορίζει η φράση «παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας».

105 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι η φράση «δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς» παραπέμπει στο σύνολο του ονοματικού συντάγματος «εξέχοντες επιχειρηματίες ή νομικά πρόσωπα, οντότητες ή φορείς». Υπό τις συνθήκες αυτές, η φράση «παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας» μπορεί να προσδιορίζει είτε το ονοματικό σύνταγμα «εξέχοντες επιχειρηματίες ή νομικά πρόσωπα, οντότητες ή φορείς που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς» είτε αποκλειστικώς το ονοματικό σύνταγμα «οικονομικοί τομείς».

106 Επισημαίνεται συναφώς ότι, αντιθέτως προς όσα διατείνονται ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων, η φράση «οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας» μπορεί να προσδιορίζει, όσον αφορά την απόδοση του κριτηρίου ζ' στη δανική, εσθονική, λεττονική, λιθουανική και φινλανδική γλώσσα, μόνον τους «οικονομικούς τομείς». Πράγματι, οι αναφορικές αντωνυμίες «der» στη δανική γλώσσα, «mis» στην εσθονική γλώσσα και «kas» στη λεττονική αφορούν κατ' ανάγκην, στις εν λόγω γλώσσες, αντιστοίχως, τους όρους ή τις φράσεις «økonomiske sektorer», «majandussektoritega» και «ekonomikas nozarēs» («οικονομικοί τομείς»). Ομοίως, στη λιθουανική γλώσσα, η λέξη «užtikrinančiais» («παρέχοντας») μπορεί να προσδιορίζει μόνον το ονοματικό σύνταγμα «ekonomikos sektoriais» («οικονομικοί τομείς»). Όσον αφορά τη χρησιμοποιούμενη στη φινλανδική γλώσσα φράση «sellaisilla talouden aloilla, jotka» («σε τέτοιους οικονομικούς τομείς οι οποίοι»), δηλώνει άνευ αμφισημίας ότι οι οικονομικοί τομείς είναι αυτοί που πρέπει να αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

107 Αμφισημία υφίσταται, αντιθέτως, στις αποδόσεις της διατάξεως στη βουλγαρική και στη σλοβενική γλώσσα, τις οποίες μνημονεύουν οι ως άνω αναιρεσείοντες, καθόσον οι αναφορικές αντωνυμίες «които» και «ki» («οι οποίοι»), αντιστοίχως, είναι δυνατόν να αφορούν τόσο τις φράσεις «видни бизнесмени или юридически лица, образувания или органи» και «vodilni poslovneži ali pravne osebe, subjekti ali organi» («εξέχοντες επιχειρηματίες ή νομικά πρόσωπα, οντότητες ή φορείς») όσο και τις φράσεις «икономически сектори» και «gospodarske sektorje» («οικονομικοί τομείς»). Την ίδια αμφισημία ενέχουν και οι αποδόσεις στην ισπανική, στη μαλτεζική, στη ρουμανική και στη σλοβακική γλώσσα. Οι λοιπές γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ', περιλαμβανομένων των μνημονευόμενων στην προηγούμενη σκέψη, δηλώνουν σαφώς ότι τα έσοδα πρέπει να προέρχονται από οικονομικούς τομείς.

108 Ως εκ τούτου, έξι από τις γλωσσικές αποδόσεις, συγκεκριμένα δε εκείνες στη βουλγαρική, στην ισπανική, στη μαλτεζική, στη ρουμανική, στη σλοβακική και στη σλοβενική γλώσσα μπορούν να ερμηνευθούν με τους δύο τρόπους που εξετάζονται στη σκέψη 105 της παρούσας αποφάσεως, αντιθέτως προς τις δεκαοκτώ λοιπές αποδόσεις, όπου η φράση «παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας» μπορεί να αφορά μόνον το ονοματικό σύνταγμα «οικονομικοί τομείς».

109 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 100 της παρούσας αποφάσεως, το γράμμα του κριτηρίου ζ′ μπορεί να τύχει ομοιόμορφης ερμηνείας σε όλες τις γλώσσες της Ένωσης υπό την έννοια ότι η παρεχόμενη στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας «σημαντική πηγή εσόδων» πρέπει να προέρχεται από τους «οικονομικούς τομείς». Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν υφίσταται απόκλιση μεταξύ των ανωτέρω γλωσσικών αποδόσεων, οπότε πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα του τρίτου και του τετάρτου αναιρεσείοντος ότι η τελολογική ερμηνεία που προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 69 και 70 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 56 και 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως αντιβαίνει στο γράμμα του κριτηρίου ζ′ σε ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις.

110 Όσον αφορά, δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το κριτήριο ζ′, επισημαίνεται, κατ’ αρχάς, ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η παρεχόμενη στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας σημαντική πηγή εσόδων δεν θα έπρεπε να προέρχεται από τους «οικονομικούς τομείς» αυτούς καθεαυτούς, αλλά από τους «εξέχοντες επιχειρηματίες ή τα νομικά πρόσωπα, τις οντότητες ή τους φορείς που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς», τότε το κριτήριο ζ′ θα καθίστατο άνευ ουδενός περιεχομένου και άνευ ουδεμίας πρακτικής αποτελεσματικότητας, ή, τουλάχιστον, το εν λόγω περιεχόμενο και αποτελεσματικότητα θα αποδυναμώνονταν. Πράγματι, σε τέτοια περίπτωση το συγκεκριμένο κριτήριο θα συνέπιπτε σε μεγάλο βαθμό, αν όχι απολύτως, με εκείνο του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της αποφάσεως 2014/145, προσθέτοντας παράλληλα προϋποθέσεις που δεν υφίστανται στην περίπτωση του δευτέρου κριτηρίου.

111 Το δεύτερο εκ των προμνημονευθέντων κριτηρίων προβλέπει συγκεκριμένα ότι πρέπει να δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι που ανήκουν στην κυριότητα φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων και φορέων οι οποίοι παρέχουν, μεταξύ άλλων, οικονομική στήριξη στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

112 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ένα τέτοιο κριτήριο καθιστά ήδη δυνατή την επιβολή περιοριστικών μέτρων εις βάρος φυσικών προσώπων, περιλαμβανομένων, κατά περίπτωση, εξεχόντων επιχειρηματιών, καθώς και νομικών προσώπων, οντοτήτων και φορέων απλώς και μόνον επειδή παρέχουν οικονομική στήριξη στην εν λόγω κυβέρνηση, τούτο δε χωρίς να απαιτείται να ελέγχεται, πρώτον, αν τα οικεία φυσικά πρόσωπα έχουν πράγματι την ιδιότητα του «εξέχοντος επιχειρηματία», δεύτερον, αν τα εν λόγω φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οντότητες και φορείς δραστηριοποιούνται σε τομέα της ρωσικής οικονομίας και, τρίτον, αν η εκ μέρους τους οικονομική στήριξη, ακόμη κι αν υποτεθεί ότι πρέπει να έχει ορισμένη ποσοτική ή ποιοτική σπουδαιότητα (βλ., κατ’ αναλογίαν, απόφαση της 1ης Μαρτίου 2016, National Iranian Oil Company κατά Συμβουλίου, C-440/14 P, EU:C:2016:128, σκέψεις 82 και 83), πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «σημαντική πηγή εσόδων» για την ίδια κυβέρνηση.

113 Υπό τις ως άνω συνθήκες, η διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας του κριτηρίου ζ′ σε σχέση με εκείνο του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της αποφάσεως 2014/145 συνηγορεί υπέρ ερμηνείας κατά την οποία η παρεχόμενη στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας σημαντική πηγή εσόδων πρέπει να παρέχεται από τους «οικονομικούς τομείς» της συγκεκριμένης τρίτης χώρας.

114 Επιπλέον, όπως υποστηρίζουν ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων, με την αιτιολογική σκέψη 11 της αποφάσεως 2022/329 και με την αιτιολογική σκέψη 5 του εκτελεστικού κανονισμού 2022/427 διευκρινίζεται, βεβαίως, κατ’ ουσίαν, ότι τα κριτήρια καταχωρίσεως, βάσει των οποίων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα λόγω των εκ μέρους της Ρωσικής Ομοσπονδίας ενεργειών αποσταθεροποιήσεως της Ουκρανίας, τροποποιήθηκαν, κατόπιν της εισβολής της εν λόγω

τρίτης χώρας στην Ουκρανία, κατά τρόπον ώστε να περιλαμβάνονται, αντιστοίχως, «πρόσωπα και οντότητες που […] παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων [στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας]» καθώς και «πρόσωπα και οντότητες που παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας», διατυπώσεις οι οποίες παραπέμπουν στο κριτήριο ζ΄.

115 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μολονότι το προοίμιο πράξεως της Ένωσης δύναται να διευκρινίζει το περιεχόμενο των διατάξεων της εν λόγω πράξεως, καθόσον οι αιτιολογικές σκέψεις συνιστούν σημαντικά ερμηνευτικά στοιχεία, ικανά να αποσαφηνίσουν τη βούληση του συντάκτη της συγκεκριμένης πράξεως, εντούτοις το εν λόγω προοίμιο δεν είναι νομικώς δεσμευτικό και δεν μπορεί να αποτελέσει βάση ούτε για παρέκκλιση από τις ίδιες τις διατάξεις της οικείας πράξεως ούτε για ερμηνεία των διατάξεων αυτών κατά τρόπο προδήλως αντίθετο προς το γράμμα τους (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Puppinck κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-418/18 P, EU:C:2019:1113, σκέψεις 75 και 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

116 Όπως, όμως, επισημάνθηκε στη σκέψη 109 της παρούσας αποφάσεως, δεν υφίστανται αποκλίσεις μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του κριτηρίου ζ΄, καθόσον από συνδυαστική ερμηνεία τους προκύπτει ότι η παρεχόμενη στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας «σημαντική πηγή εσόδων» πρέπει να προέρχεται από «τους οικονομικούς τομείς» της εν λόγω τρίτης χώρας. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το γράμμα των μνημονευόμενων στη σκέψη 114 της παρούσας αποφάσεως αιτιολογικών σκέψεων έρχεται σε αντίθεση προς το γράμμα του εν λόγω κριτηρίου, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε κατ' ουσίαν, στη σκέψη 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι ως άνω αιτιολογικές σκέψεις δεν είχαν καθοριστική σημασία για τη συστηματική ανάλυση του κριτηρίου, η οποία έχει ως σκοπό να προσδιορισθεί η προέλευση της πηγής των εσόδων.

117 Όσον αφορά, τρίτον, τον σκοπό που επιδιώκεται με το κριτήριο ζ΄ και με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος το εν λόγω κριτήριο, καθώς και το πλαίσιο του ιστορικού θεσπίσεως του κριτηρίου και της ρυθμίσεως, υπενθυμίζεται ότι λόγω των ενεργειών της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Κριμαία το 2014 η Ένωση θέσπισε, μεταξύ άλλων με την απόφαση 2014/145 και τον κανονισμό 269/2014, πράξεις έχουσες ως σκοπό να αποτελέσουν την απάντηση, διά της επιβολής περιοριστικών μέτρων, στις προμνημονευθείσες ενέργειες και, γενικότερα, στις ενέργειες αποσταθεροποιήσεως της ανατολικής Ουκρανίας, εν συνεχεία δε επιθέσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας κατά ολόκληρης της Ουκρανίας.

118 Στο ανωτέρω πλαίσιο το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τα ατομικά και τομεακά περιοριστικά μέτρα που λαμβάνονταν ήδη από το 2014 είχαν ως σκοπό, μεταξύ άλλων, να αυξήσουν το κόστος των εν λόγω ενεργειών της Ρωσικής Ομοσπονδίας οι οποίες αποσκοπούσαν στην υπονόμευση της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψεις 104 και 123, και της 25ης Ιουνίου 2020, VTB Bank κατά Συμβουλίου, C-729/18 P, EU:C:2020:499, σκέψη 59).

119 Λαμβανομένων υπόψη της συνέχισης και του αυξανόμενου εύρους των ως άνω ενεργειών, η Ένωση κατέστησε σταδιακά αυστηρότερο το συγκεκριμένο καθεστώς κυρώσεων. Ως εκ τούτου, προέβλεψε, μεταξύ άλλων, και άλλα κριτήρια, πέραν του μόνου κριτηρίου καταχωρίσεως που μνημονευόταν στο αρχικό κείμενο των εν λόγω πράξεων, ήτοι εκείνου που αφορούσε τα φυσικά πρόσωπα τα οποία είναι υπεύθυνα για δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας καθώς και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τις οντότητες ή τους φορείς που συνδέονται με αυτά. Επίσης, ο νομοθέτης της Ένωσης διεύρυνε σταδιακά το περιεχόμενο ορισμένων υφιστάμενων κριτηρίων, ούτως ώστε να δύναται να

επιβάλλει περιοριστικά μέτρα εις βάρος ολοένα και μεγαλύτερου κύκλου προσώπων, οντοτήτων ή φορέων (πρβλ. απόφαση της 13ης Μαρτίου 2025, Shuvalov κατά Συμβουλίου, C-271/24 P, EU:C:2025:180, σκέψη 8).

120 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 11 και 12 της παρούσας αποφάσεως, το κριτήριο ζ' εισήχθη, ως νέο κριτήριο καταχωρίσεως, την επομένης της εισβολής των ενόπλων δυνάμεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία, εισβολής η οποία χαρακτηρίζεται, κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 9 και 10 της αποφάσεως 2022/329, ως παράνομη από απόψεως του διεθνούς δικαίου τόσο από το Συμβούλιο όσο και από τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

121 Λαμβανομένων υπόψη της εξαιρετικής σοβαρότητας της εν λόγω εισβολής και του ότι το Συμβούλιο είχε διακηρύξει ένα μήνα νωρίτερα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 5 της ως άνω αποφάσεως, ότι οποιαδήποτε περαιτέρω στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας θα έχει τεράστιες συνέπειες όσον αφορά, μεταξύ άλλων, το κόστος, υπό τη μορφή τόσο τομεακών όσο και ατομικών περιοριστικών μέτρων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Συμβούλιο, προβλέποντας το συγκεκριμένο κριτήριο, είχε την πρόθεση, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, στη σκέψη 68 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 55 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να ασκήσει επιπλέον πίεση στη Ρωσική Ομοσπονδία και να αυξήσει το κόστος που συνεπάγονται για εκείνην οι ενέργειές της με στόχο την υπονόμευση της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας, προκειμένου η Ρωσική Ομοσπονδία να παύσει τη στρατιωτική επίθεσή της κατά της Ουκρανίας και, γενικότερα, τις ενέργειες και πολιτικές της που αποσκοπούν στην αποσταθεροποίηση της εν λόγω τρίτης χώρας.

122 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 63 των προτάσεών της στην υπόθεση C-711/23 P και στο σημείο 60 των προτάσεών της στην υπόθεση C-35/24 P, το κριτήριο ζ' δεν θα μπορούσε να συμβάλλει εξίσου αποτελεσματικά στην επίτευξη των ως άνω σκοπών εάν ερμηνευόταν υπό την έννοια ότι περιοριστικά μέτρα είναι δυνατόν να επιβληθούν μόνον εις βάρος των εξεχόντων επιχειρηματιών, των νομικών προσώπων, των οντοτήτων και των φορέων που παρέχουν οι ίδιοι σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

123 Αντιθέτως, η δυνατότητα επιβολής περιοριστικών μέτρων εις βάρος του συνόλου των εξεχόντων επιχειρηματιών, των νομικών προσώπων, των οντοτήτων και των φορέων που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ανεξαρτήτως αν παρέχουν οι ίδιοι τέτοια πηγή εσόδων στην προμνημονευθείσα κυβέρνηση, είναι δυνατόν να ενισχύσει την ικανότητα της Ένωσης να ασκεί πίεση στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ιδίως παρακωλύοντας τη λειτουργία των οικείων οικονομικών τομέων και συνεπαγόμενη, ως εκ τούτου, αποδυνάμωση των πηγών εσόδων που παρέχουν οι συγκεκριμένοι τομείς στην εν λόγω κυβέρνηση.

124 Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο λαμβανομένου υπόψη ότι, στο πλαίσιο απρόκλητης επιθέσεως σε ανεξάρτητο κράτος, κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου, η οικονομία της επιτιθέμενης χώρας μετατρέπεται ή είναι δυνατόν να μετατραπεί σε πολεμική οικονομία. Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το κριτήριο ζ' έχει ως σκοπό, όπως εξέθεσε η γενική εισαγγελέας, κατ' ουσίαν, στη σκέψη 62 των προτάσεών της στην υπόθεση C-711/23 P και στη σκέψη 59 των προτάσεών της στην υπόθεση C-35/24 P, να εξαλείψει τις κύριες πηγές εσόδων της κυβερνήσεως της εν λόγω επιτιθέμενης χώρας και, ως εκ τούτου, να πλήξει τη χρηματοδότηση της επιθέσεως κατά της Ουκρανίας, διά της δεσμεύσεως, μεταξύ άλλων, των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων προσώπων, οντοτήτων και φορέων που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς

επικερδείς για την κυβέρνηση αυτή και μπορούν, διά της συγκεκριμένης δραστηριότητας, να συμβάλλουν, όπως οι εξέχοντες επιχειρηματίες, προκειμένου οι εν λόγω τομείς να εξακολουθούν να είναι επικερδείς ή και να ευημερούν.

125 Από τα προεκτεθέντα στις σκέψεις 104 έως 124 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, αντιθέτως προς όσα διατείνονται ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, ούτε στις σκέψεις 69 και 70 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ούτε στις σκέψεις 56 και 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κρίνοντας ότι το κριτήριο ζ′ έχει την έννοια ότι στην Κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας δεν πρέπει να παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων οι εξέχοντες επιχειρηματίες αλλά οι «οικονομικοί τομείς».

126 Κατά τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα του τρίτου και του τετάρτου αναιρεσείοντος ότι από το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης προκύπτει ότι κριτήρια καταχωρίσεως όπως το κριτήριο ζ′ πρέπει να αφορούν «προσωπική συμπεριφορά» των προσώπων και οντοτήτων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα, διαπιστώνεται ότι, πρωτοδίκως, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων δεν προέβαλαν το συγκεκριμένο επιχείρημα σε σχέση με την ερμηνεία του κριτηρίου ζ′, αλλά σε σχέση με την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του εν λόγω κριτηρίου. Επιπλέον, το προβάλλουν εκ νέου κατά την αναιρετική διαδικασία, στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους των αντίστοιχων τρίτων τους λόγων αναιρέσεως, προκειμένου να βάλλουν κατά της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου απορρίψεως της προμνημονευθείσας ενστάσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα θα εξετασθεί στο πλαίσιο της αναλύσεως του εν λόγω δευτέρου σκέλους.

127 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθούν ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως και το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, καθώς και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως και το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P.

β) Επί της δεύτερης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, επί του πρώτου, του δευτέρου και του τρίτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, επί της πρώτης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

128 Με τη δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στη σκέψη 105 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όσον αφορά την εκ μέρους του ερμηνεία του όρου «σημαντική», κατά το κριτήριο ζ′. Κατά τον δεύτερο αναιρεσείοντα, κακώς το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε τον όρο ως έχοντα την έννοια «μη αμελητέα», αφιστάμενο της συνήθους σημασίας του. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να καθορίσει αριθμητικώς προσδιορισμένα κατώτατα όρια πέραν των οποίων μπορεί να γίνει δεκτό ότι ορισμένα έσοδα καθίστανται σημαντικά. Δεν διευκρίνισε ούτε το στοιχείο συγκρίσεως, όπως τα συνολικά έσοδα της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας, βάσει του οποίου μπορεί να διαπιστωθεί ο σημαντικός χαρακτήρας των εσόδων.

129 Με το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία, στη σκέψη 98 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, της έννοιας των «εσόδων», κατά το κριτήριο ζ', ήτοι «το σύνολο των εσόδων που πραγματοποιούνται στον [οικείο] τομέα δραστηριοτήτων», είναι υπέρμετρα ευρεία και υπερβαίνει κατά μη αποδεκτό τρόπο τη συνήθη σημασία της επίμαχης έννοιας. Κατά τον τρίτο αναιρεσείοντα, οι πηγές εσόδων πρέπει να καταλαμβάνουν μόνον τις πραγματικές πηγές χρήματος που μεταβιβάζονται απευθείας στον προϋπολογισμό της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

130 Ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει επιπλέον, στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ότι η ως άνω ερμηνεία της έννοιας των «εσόδων» δεν είναι αρκούντως αιτιολογημένη. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να διευκρινίσει τη σύνθεση των εσόδων αυτών, το ποιος πρέπει να θεωρείται δικαιούχος των εσόδων ή, ακόμη, τα είδη εσόδων που πρέπει να γίνεται δεκτό ότι εισπράττονται από την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

131 Με το τρίτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εξομοιώνοντας, στη σκέψη 87 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τον όρο «σημαντική» με τον όρο «μη αμελητέα». Συγκεκριμένα, κατά τον τρίτο αναιρεσείοντα, οι ανωτέρω όροι παρουσιάζουν ουσιώδη διαφορά ως προς το σημασιολογικό περιεχόμενό τους, στο μέτρο που ο όρος «σημαντική» σημαίνει «μεγάλου μεγέθους, μεγάλης αξίας ή μεγάλης σημασίας», ο όρος «μη αμελητέα» δηλώνει αυτό που «δεν είναι πολύ μικρό για να θεωρηθεί σημαντικό». Επιπλέον, καθόσον ο όρος «σημαντική» αποτελεί σχετική έννοια, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε, προκειμένου να εκτιμήσει τον σημαντικό χαρακτήρα της πηγής εσόδων που παρέχεται από τον οικείο οικονομικό τομέα, να θέσει ως σημείο αναφοράς τα συνολικά έσοδα της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας, κάτι το οποίο δεν έπραξε.

132 Στην υπόθεση C-35/24 P, τα επιχειρήματα τα οποία προβάλλει ο τέταρτος αναιρεσείων με την πρώτη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως και τα οποία βάλλουν κατά των σκέψεων 75 και 79 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως αντιστοιχούν σε εκείνα που προβάλλει ο τρίτος αναιρεσείων προς στήριξη του τρίτου σκέλους του τετάρτου λόγου της αιτήσεώς του αναιρέσεως, όπως αυτά εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη.

133 Με τον έβδομο λόγο που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 108 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο σημαντικός χαρακτήρας της πηγής εσόδων κατά το κριτήριο ζ' δεν πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τον συνολικό προϋπολογισμό της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Συγκεκριμένα, ο όρος «σημαντική» αποτελεί σχετική έννοια η οποία απαιτεί σύγκριση της οικείας πηγής εσόδων με τα συνολικά έσοδα της εν λόγω κυβερνήσεως. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη ότι δεν μπορεί να ασκηθεί πίεση στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας εάν ο επίμαχος τομέας αποτελεί για αυτήν αμελητέα πηγή εσόδων.

134 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Τσεχική Δημοκρατία, από τη Δημοκρατία της Λεττονίας και από την Επιτροπή στην υπόθεση C-35/24 P, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του δευτέρου, του τρίτου, του τετάρτου και του πέμπτου αναιρεσείοντος.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

135 Κατά πρώτον, ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ερμηνεύοντας, στη σκέψη 105 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στη σκέψη 87 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 75 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τον όρο «σημαντική» ως συνώνυμο του όρου «μη αμελητέα».

136 Επισημαίνεται συναφώς, ότι στις ως άνω σκέψεις των προμνημονευθεισών αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η χρήση του περιγραφικού επιθέτου «σημαντική» το οποίο περιλαμβάνεται στο ονοματικό σύνταγμα «σημαντική πηγή εσόδων» προϋποθέτει ότι «η συγκεκριμένη πηγή εσόδων πρέπει να είναι ουσιώδης και, επομένως, [μη] αμελητέα». Η συγκεκριμένη διευκρίνιση ως προς το σημασιολογικό περιεχόμενο του όρου «σημαντική», κατά το κριτήριο γ′, δεν επιδέχεται κριτική, καθόσον προς τούτο το Γενικό Δικαστήριο έκανε χρήση δύο συνωνύμων του όρου, ήτοι του επιθέτου «ουσιώδης» και του σύνθετου επιθέτου «μη αμελητέα». Πράγματι, το τελευταίο ως άνω επίθετο χρησιμοποιείται στην καθομιλουμένη, τόσο στα γαλλικά, τα οποία αποτελούν τη γλώσσα διαδικασίας στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, όσο και στα αγγλικά («not negligible»), τα οποία αποτελούν τη γλώσσα διαδικασίας στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν η τρίτη και η τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, για να δηλώσει ιδίως, σημαντική ποσότητα.

137 Κατά δεύτερον, ο δεύτερος, ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος αναιρεσείων φρονούν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στη σκέψη 105 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στη σκέψη 87 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις σκέψεις 75 και 79 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 108 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μη συγκρίνοντας τα έσοδα που πραγματοποιούνται στους επίμαχους οικονομικούς τομείς με τα συνολικά έσοδα της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας προκειμένου να κρίνει αν είναι σημαντικά, ενώ ο σημαντικός χαρακτήρας τους αποτελεί σχετική έννοια που απαιτεί ένα στοιχείο συγκρίσεως.

138 Συναφώς, μολονότι, βεβαίως, ο σημαντικός χαρακτήρας μιας ποσότητας μπορεί να εκτιμάται κατά σχετικό τρόπο, δηλαδή σε σχέση με μια ποσότητα αναφοράς, μπορεί επίσης να εκτιμάται κατά απόλυτο τρόπο. Τούτο μπορεί να συμβαίνει στην περίπτωση των εσόδων που παρέχει στην κυβέρνηση ενός κράτους ένας τομέας της οικονομίας του. Πράγματι, μπορεί να γίνει δεκτό ότι ένας οικονομικός τομέας παρέχει σε κυβέρνηση έσοδα σε σημαντική ποσότητα, ανεξαρτήτως του ποσοστού που αποτελούν τα έσοδα αυτά σε σχέση με τα συνολικά έσοδα της εν λόγω κυβερνήσεως, οπότε το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο παραλείποντας να προβεί σε τέτοια σύγκριση.

139 Κατά τρίτον, ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι, στη σκέψη 98 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο προέκρινε υπέρμετρα διασταλτική και γενική ερμηνεία της κατά το κριτήριο ζ′ έννοιας των «εσόδων», λαμβάνοντας υπόψη, άνευ ουδεμίας διευκρινίσεως, «το σύνολο των εσόδων που πραγματοποιούνται στον [οικείο] τομέα δραστηριοτήτων».

140 Αρκεί συναφώς να επισημανθεί ότι η έννοια των «εσόδων» περιλαμβάνει κατ' ανάγκην, λαμβανομένης υπόψη της συνήθους σημασίας της στην καθομιλουμένη γλώσσα, σημασία την οποία μνημονεύει ο ίδιος ο τρίτος αναιρεσείων στην αίτηση αναιρέσεως, το σύνολο των οικονομικών πόρων τους οποίους παρέχει ο οικείος οικονομικός τομέας στην κυβέρνηση της

Ρωσικής Ομοσπονδίας ως δημόσια οντότητα και των οποίων μέρος αποτελούν, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο χάριν παραδείγματος στη σκέψη 98 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι προερχόμενοι από τον συγκεκριμένο τομέα φόροι.

141 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι στην προμνημονευθείσα σκέψη δεν υπάρχει ακριβέστερη ένδειξη περί της εν λόγω έννοιας, με αποτέλεσμα να υποστηρίζεται ότι το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει ανεπαρκή αιτιολογία, αρκεί η διαπίστωση ότι, στη σκέψη 98 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα με το οποίο ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι η καταβολή φόρων δεν ισοδυναμεί με στήριξη του καθεστώτος. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο δεν είχε την πρόθεση να ορίσει, με την προμνημονευθείσα σκέψη, την έννοια των «εσόδων». Εξήγησε απλώς, στο πλαίσιο της εν λόγω σκέψεως, ότι το κριτήριο ζ′ δεν αφορά την καταβολή φόρων εκ μέρους του τρίτου αναιρεσείοντος ή της επιχειρήσεως όπου ασκούσε τη δραστηριότητά του, αλλά τους φόρους που καταβάλλονται από τον οικείο οικονομικό τομέα. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως την οποία υπέχει.

142 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθεί η δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, τα τρία πρώτα σκέλη του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, η πρώτη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και ο έβδομος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P.

2. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλεται εσφαλμένη ερμηνεία από το Γενικό Δικαστήριο της έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία», κατά το κριτήριο ζ′

143 Στο παρόν υποτμήμα θα εξετασθούν ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, η πρώτη και η δεύτερη αιτίαση που προβάλλονται με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P, καθώς και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως και το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P.

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

144 Στην υπόθεση C-696/23 P, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που αποτελείται από τρία σκέλη, ο πρώτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας ότι ο εν λόγω αναιρεσείων μπορούσε βασίμως να χαρακτηρισθεί ως «εξέχων επιχειρηματίας», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ′.

145 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι κακώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 51 και 63 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο μπορούσε να εφαρμόσει βασίμως το κριτήριο ζ′ στην περίπτωση του πρώτου αναιρεσείοντος και να τον χαρακτηρίσει ως «εξέχοντα επιχειρηματία» αποκλειστικώς βάσει των θέσεων που κατείχε στην TMK και στον όμιλο Sinara, ανεξαρτήτως της προσωπικής σημασίας του για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας ή της επιρροής που ασκούσε επί της εν λόγω κυβερνήσεως. Κατά τον πρώτο αναιρεσείοντα, το γεγονός ότι, προκειμένου να πληρούν τις προϋποθέσεις του κριτηρίου ζ′, οι οικείοι επιχειρηματίες πρέπει να είναι τόσο σημαντικοί ή να ασκούν τέτοια επιρροή συνάγεται από τη γραμματική, συστηματική και τελολογική ερμηνεία του κριτηρίου. Κατά τον πρώτο αναιρεσείοντα, τούτο επιβεβαιώθηκε

από το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 79 έως 81 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η οποία εκδόθηκε την ίδια ημέρα με την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, καθώς και στις σκέψεις 66 και 68 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η οποία εκδόθηκε μία εβδομάδα μετά την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι, κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε εσφαλμένα, στην πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και αντιθέτως προς τη δεύτερη και την τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, την έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία», κατά το κριτήριο ζ′, κρίνοντας ότι η εν λόγω ιδιότητα αφορά αποκλειστικώς τον οικονομικό τομέα ενώ το συγκεκριμένο κριτήριο επιτάσσει επίσης να λαμβάνεται υπόψη ο τομέας της πολιτικής.

146 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 65 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τις σκέψεις 51 και 63 της ίδιας αποφάσεως, ότι οι θέσεις που κατείχε ο εν λόγω αναιρεσείων στο πλαίσιο της TMK και του ομίλου Sinara καθιστούσαν αφ' εαυτών δυνατό τον χαρακτηρισμό του ως «εξέχοντος επιχειρηματία», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ′. Υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε συγκεκριμένα να διακριβώσει αν, κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, ο πρώτος αναιρεσείων ήταν όντως σημαντικός και ασκούσε πράγματι επιρροή σε σχέση με την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας και αν ασκούσε έλεγχο επί της ανωτέρω εταιρίας και επί του εν λόγω ομίλου. Ειδικότερα, κατά τον πρώτο αναιρεσείοντα, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να λάβει υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση του αναιρεσείοντος, συγκεκριμένα δε το ότι, κατά την τελευταία ημέρα ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του στην TMK και στον όμιλο Sinara, ήτοι στις 9 Μαρτίου 2022, ημερομηνία κατά την οποία επίσης εκδόθηκαν η επίμαχη απόφαση και ο επίμαχος κανονισμός, δεν ασκούσε πλέον έλεγχο ούτε επιρροή στις προμνημονευθείσες εταιρίες.

147 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι, στη σκέψη 63 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κακώς παρέλειψε το Γενικό Δικαστήριο να διακριβώσει αν ο εν λόγω αναιρεσείων είχε μεταβιβάσει, μερικές ημέρες πριν από την έκδοση της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, τις μετοχές που κατείχε στην TMK και στον όμιλο Sinara, μολονότι ο συγκεκριμένος έλεγχος θα παρείχε στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να διαπιστώσει ότι, παρά την εκ μέρους του πρώτου αναιρεσείοντος συνέχιση ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του στην ως άνω εταιρία και στον προμνημονευθέντα όμιλο, αυτός δεν ασκούσε πλέον καμία επιρροή στις εν λόγω εταιρίες και, κατά μείζονα λόγο, στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

148 Με την πρώτη και τη δεύτερη αιτίαση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρερμήνευσε την έννοια των «εξεχόντων επιχειρηματιών», κατά το κριτήριο ζ′. Συγκεκριμένα, πρώτον, ο ορισμός της ανωτέρω έννοιας που δόθηκε από το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως αντιβαίνει στην αρχή της ασφάλειας δικαίου, καθώς δεν είναι ούτε σαφής ούτε συγκεκριμένος.

149 Δεύτερον, στις σκέψεις 88 και 90 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να κρίνει ότι ο δεύτερος αναιρεσείων βασίμως χαρακτηρίσθηκε ως «εξέχων» επιχειρηματίας, κατά το κριτήριο ζ′, έλαβε υπόψη κριτήριο το οποίο δεν είχε μνημονεύσει κατά τον ορισμό του «εξέχοντος» που έδωσε στη σκέψη 80 της ίδιας αποφάσεως, ήτοι την οικονομική σημασία της Yandex, δηλαδή της εταιρίας όπου δραστηριοποιούνταν ο δεύτερος αναιρεσείων. Επιπλέον, κατά τον δεύτερο αναιρεσείοντα, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε

υπόψη, στη σκέψη 89 της προμνημονευθείσας αποφάσεως, στοιχείο στερούμενο σημασίας, συγκεκριμένα δε το ότι ο συγκεκριμένος αναιρεσείων είχε συμμετάσχει σε σύσκεψη με τον Βλαντίμιρ Πούτιν, πρόεδρο της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

150 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο δεύτερος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη τους κανόνες περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής αποδείξεων, καθόσον παρέλειψε να διακριβώσει αν, όπως είχε εντούτοις επισημάνει στη σκέψη 79 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επιχειρηματίας όπως ο ίδιος ασκούσε οποιαδήποτε επιρροή στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας και αν μπορούσε να ασκήσει πίεση στην εν λόγω κυβέρνηση προκειμένου αυτή να μεταβάλει την πολιτική της.

151 Στην υπόθεση C-35/24 P, με το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 54 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στήριξε την εκ μέρους του ερμηνεία της κατά το κριτήριο ζ΄ έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία» στο τεκμήριο ότι πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχουν επιβληθεί περιοριστικά μέτρα βάσει του εν λόγω κριτηρίου είναι σε θέση να ασκεί επιρροή στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ανεξαρτήτως του ότι δεν υφίσταται κανένα αποδεικτικό στοιχείο περί συνδέσεως μεταξύ του εν λόγω προσώπου και της κυβερνήσεως αυτής. Η συγκεκριμένη πλάνη περί το δίκαιο είχε ως αποτέλεσμα να αντιστρέψει το βάρος αποδείξεως, είχε δε επίσης συνέπειες όσον αφορά την ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 75 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

152 Με τον δεύτερο λόγο που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων προσάπτει, κατ’ ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρερμήνευσε την κατά το κριτήριο ζ΄ έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία». Συγκεκριμένα, πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 92 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παρέλειψε να προβεί σε εξέταση των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του κριτηρίου ζ΄, μολονότι, όπως είχε υποστηρίξει πρωτοδίκως ο πέμπτος αναιρεσείων, ορισμένες από τις αποδόσεις αυτές χρησιμοποιούν τον όρο «ασκών επιρροή», ενώ άλλες τον όρο «σημαντικός». Ως εκ τούτου, κατά τον πέμπτο αναιρεσείοντα, το Γενικό Δικαστήριο εξομοίωσε εσφαλμένα την έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία» με εκείνην του «σημαντικού».

153 Κατά τον πέμπτο αναιρεσείοντα, δεύτερον, η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου τελολογική ανάλυση είναι εσφαλμένη, στο μέτρο που το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο, στις σκέψεις 52 και 89 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προσδιόρισε τον σκοπό των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν βάσει των αρχικών επίμαχων πράξεων και των πρώτων επίμαχων πράξεων περί διατηρήσεως με γνώμονα αποφάσεις του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου οι οποίες δεν αφορούσαν ατομικά περιοριστικά μέτρα, όπως εν προκειμένω, αλλά τομεακά περιοριστικά μέτρα. Κατά τον πέμπτο αναιρεσείοντα, ο σκοπός των επίμαχων πράξεων, καθόσον προβλέπουν ατομικά περιοριστικά μέτρα βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, έγκειται στην άσκηση πιέσεως επί προσώπων προκειμένου αυτά να μεταβάλουν τη συμπεριφορά τους. Υπό τις συνθήκες αυτές, το κριτήριο ζ΄ δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως σχετικό με όλους τους «σημαντικούς» επιχειρηματίες, αλλά αποκλειστικώς με τους κυριολεκτικά «εξέχοντες» επιχειρηματίες, ήτοι εκείνους που είναι σε θέση να ασκούν επιρροή στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

154 Με το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της ασφάλειας δικαίου, προκρίνοντας, στη σκέψη 91 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπέρμετρα ευρεία ερμηνεία της έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία». Συγκεκριμένα, ο ως άνω ορισμός, καθόσον

παραπέμπει σε κάθε σημαντικό επιχειρηματία που ασκεί δραστηριότητα σε συγκεκριμένο οικονομικό τομέα, δεν παρέχει στα πρόσωπα εις βάρος των οποίων επιβάλλονται κυρώσεις τη δυνατότητα να αντιληφθούν τη συμπεριφορά που πρέπει να υιοθετήσουν για να ασκήσουν πίεση στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας και να επιτύχουν την άρση των εις βάρος τους περιοριστικών μέτρων. Ως εκ τούτου, κατά τον πέμπτο αναιρεσείοντα, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να ερμηνεύσει την έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία» ως την ιδιότητα που πρέπει να έχει επιχειρηματίας προκειμένου να ασκεί επιρροή επί της εν λόγω κυβερνήσεως ούτως ώστε αυτή να μεταβάλει τις ενέργειες και την πολιτική της έναντι της Ουκρανίας.

155 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Τσεχική Δημοκρατία, από τη Δημοκρατία της Λεττονίας και από την Επιτροπή στην υπόθεση C-35/24 P, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πρώτου, του δευτέρου, του τετάρτου και του πέμπτου αναιρεσείοντος.

156 Στην υπόθεση C-696/23 P, το Συμβούλιο, χωρίς να αντιτείνει τυπικώς απαράδεκτο του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει ο πρώτος αναιρεσείων προς στήριξη της αιτήσεώς του, υποστηρίζει, πρώτον, ότι ο εν λόγω αναιρεσείων δεν προσδιορίζει με σαφήνεια, προς στήριξη του πρώτου σκέλους του προμνημονευθέντος λόγου αναιρέσεως, τις σκέψεις της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά των οποίων βάλλει ούτε τους λόγους για τους οποίους φρονεί ότι οι ως άνω σκέψεις ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο. Δεύτερον, το ανωτέρω θεσμικό όργανο επισημαίνει ότι είναι εντελώς ασύνηθες, στο πλαίσιο του εν λόγω πρώτου σκέλους, να προσάπτεται στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν ακολούθησε νομολογία την οποία διατύπωσε με την τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, η οποία εκδόθηκε μεταγενέστερα από την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Τρίτον, το Συμβούλιο εκτιμά ότι ο πρώτος αναιρεσείων, με την πλειονότητα των επιχειρημάτων που προβάλλει προς στήριξη των τριών σκελών του πρώτου λόγου αναιρέσεως, επιδιώκει την εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών από το Δικαστήριο, εκτίμηση για την οποία το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο δεν είναι αρμόδιο στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας, πλην της περιπτώσεως παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών, η οποία δεν προβλήθηκε εν προκειμένω.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

1) Επί του παραδεκτού του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P

157 Από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, από το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι στην αίτηση αναιρέσεως πρέπει να προσδιορίζονται επακριβώς τα βαλλόμενα στοιχεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν ειδικώς την αίτηση αυτή, επί ποινή απαραδέκτου της αιτήσεως αναιρέσεως ή του οικείου λόγου αναιρέσεως, και ότι στο Δικαστήριο απόκειται να ελέγχει, εφόσον παρίσταται ανάγκη αυτεπαγγέλτως, αν πληρούται η συγκεκριμένη απαίτηση περί επακριβούς προσδιορισμού (απόφαση της 13ης Μαρτίου 2025, Shuvalov κατά Συμβουλίου, C-271/24 P, EU:C:2025:180, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

158 Υπενθυμίζεται, επιπλέον, ότι βάσει του άρθρου 256 ΣΛΕΕ και του άρθρου 58 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, το δε Γενικό Δικαστήριο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του έχουν υποβληθεί, και, αφετέρου, για την εκτίμηση των εν λόγω

πραγματικών περιστατικών. Η εκτίμηση αυτή δεν αποτελεί, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως των προσκομισθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αποδεικτικών στοιχείων, νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως εκ της φύσεώς του, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου. Σε περίπτωση κατά την οποία το Γενικό Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, δυνάμει του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, να ασκήσει έλεγχο όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των εν λόγω πραγματικών περιστατικών και τις έννομες συνέπειες τις οποίες συνήγαγε εξ αυτών το Γενικό Δικαστήριο (πρβλ. αποφάσεις της 25ης Μαρτίου 2021, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, C-152/19 P, EU:C:2021:238, σκέψη 110, και της 26ης Σεπτεμβρίου 2024, JCDecaux Street Furniture Belgium κατά Επιτροπής, C-710/22 P, EU:C:2024:787, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

159 Εν προκειμένω, επισημαίνεται, κατά πρώτον, ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το Συμβούλιο, ο πρώτος αναιρεσείων προσδιόρισε επακριβώς, στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, τις σκέψεις της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά των οποίων βάλλει, συγκεκριμένα δε τις σκέψεις 45, 51 και 63 της εν λόγω αποφάσεως, και ότι εξέθεσε με την απαιτούμενη σαφήνεια και ακρίβεια ότι το περιεχόμενο της κατά το κριτήριο ζ′ έννοιας του «εξέχοντος» που ελήφθη υπόψη στις προμνημονευθείσες σκέψεις δεν επιρρωννύεται από τη γραμματική, συστηματική και τελολογική ερμηνεία του κριτηρίου, όπως προκύπτει και από το σκεπτικό το οποίο παρέθεσε το Γενικό Δικαστήριο στη δεύτερη και στην τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

160 Κατά δεύτερον, είναι αληθές ότι, στις σκέψεις 45 έως 51, 63 και 65 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά των οποίων βάλλουν τα τρία σκέλη του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αντιστοίχως, πρώτον, αν η αιτιολογία που παρέθεσε το Συμβούλιο για να επιβάλλει περιοριστικά μέτρα εις βάρος του πρώτου αναιρεσείοντος βάσει του κριτηρίου ζ′ ήταν τεκμηριωμένη, δεύτερον, αν το Συμβούλιο υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως μη λαμβάνοντας υπόψη, προκειμένου να χαρακτηρίσει τον εν λόγω αναιρεσείοντα ως «εξέχοντα επιχειρηματία», ένα πραγματικό περιστατικό, ήτοι την προβαλλόμενη μεταβίβαση των μετοχών του μερικές ημέρες πριν από την έκδοση της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, καθώς και, τρίτον, αν έπρεπε να ληφθεί υπόψη, για τον χαρακτηρισμό του αναιρεσείοντος ως «εξέχοντος επιχειρηματία», ένα ακόμη πραγματικό περιστατικό, συγκεκριμένα δε το ότι ο πρώτος αναιρεσείων, όπως υποστήριζε, δεν ασκούσε έλεγχο στην εταιρία και στον όμιλο όπου εξακολουθούσε να ασκεί δραστηριότητα κατά την εν λόγω ημερομηνία.

161 Τούτου λεχθέντος, επισημαίνεται, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου που μνημονεύεται στη σκέψη 158 της παρούσας αποφάσεως, ότι ο πρώτος αναιρεσείων δεν επιδιώκει, με τα τρία σκέλη του πρώτου λόγου αναιρέσεως, να θέσει υπό αμφισβήτηση την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου διαπίστωση και εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, στις σκέψεις 45 έως 51 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεδομένου ότι το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο δεν προέβη, άλλωστε, σε τέτοια διαπίστωση ή εκτίμηση στις σκέψεις 63 και 65 της προμνημονευθείσας αποφάσεως. Αντιθέτως, υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι, στις σκέψεις 51, 63 και 65 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κακώς αποφάνθηκε το Γενικό Δικαστήριο ότι ο πρώτος αναιρεσείων μπορούσε βασίμως να χαρακτηρισθεί ως «εξέχων επιχειρηματίας», κατά το κριτήριο ζ′, αποκλειστικώς βάσει των θέσεων που κατείχε στην TMK και στον όμιλο Sinara, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν είχε μεταβιβάσει τις μετοχές που κατείχε στην εν λόγω εταιρία και στον προμνημονευθέντα όμιλο ή αν εξακολουθούσε να ασκεί έλεγχο στην εταιρία και τον όμιλο κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού. Ο πρώτος αναιρεσείων φρονεί ότι, βάσει του συγκεκριμένου σκεπτικού, το Γενικό Δικαστήριο

προέκρινε αμιγώς οικονομική ερμηνεία της έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία», μολονότι, όπως υποστήριξε με την πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή του, η συγκεκριμένη έννοια προϋποθέτει σπουδαιότητα ή επιρροή έναντι της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

162 Κατά συνέπεια, ο πρώτος αναιρεσείων βάλλει κατά του εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών ως στοιχείων δικαιολογούντων την εφαρμογή των επιβληθέντων εις βάρος του περιοριστικών μέτρων (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2012, Συμβούλιο κατά Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, σκέψη 60), ήτοι κατά στοιχείου το οποίο, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 158 της παρούσας αποφάσεως, εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Στο μέτρο που ο αναιρεσείων βάλλει και κατά της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου σιωπηρής ερμηνείας της έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία», κατά το κριτήριο ζ', υπενθυμίζεται ότι το ζήτημα αν το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε εσφαλμένα διάταξη πράξεως της Ένωσης αποτελεί νομικό ζήτημα που υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας (πρβλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, Sarrió κατά Επιτροπής, C-291/98 P, EU:C:2000:631, σκέψη 35).

163 Κατά τρίτον, σε περίπτωση κατά την οποία, στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας, αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν προέκρινε, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, την ίδια ερμηνεία διατάξεως πράξεως της Ένωσης με εκείνην που είχε προκρίνει σε άλλη απόφαση εκδοθείσα αυθημερόν ή ακόμη και σε μεταγενέστερη απόφαση, η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να κριθεί απαράδεκτη. Σε αντίθετη περίπτωση ο αναιρεσείων θα στερούνταν αδικαιολόγητα τη δυνατότητα να επισημάνει ενδεχόμενη αντίφαση ή έλλειψη συνέπειας ως προς την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία τέτοιας διατάξεως, μολονότι το ζήτημα αν το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο ερμήνευσε ορθώς και ομοιόμορφα το δίκαιο της Ένωσης σε σχέση με τη νομολογία του αποτελεί νομικό ζήτημα που υπόκειται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου (πρβλ. απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Philips και Philips France κατά Επιτροπής, C-98/17 P, EU:C:2018:774, σκέψεις 82 έως 85).

164 Υπό τις ως άνω συνθήκες πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει ο πρώτος αναιρεσείων προς στήριξη της αιτήσεώς του στην υπόθεση C-696/23 P είναι παραδεκτός στο σύνολό του.

2) Επί της ουσίας

i) Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και επί του τετάρτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P

165 Στο μέτρο που είναι μεταξύ τους συναφή, τα επιχειρήματα του πρώτου, του δευτέρου και του τετάρτου αναιρεσείοντος θα εξετασθούν κατωτέρω από κοινού, ενώ εκείνα που προβάλλονται ειδικώς από καθέναν εκ των εν λόγω αναιρεσειόντων θα εξετασθούν, κατά περίπτωση, χωριστά.

166 Πρώτον, διαπιστώνεται ότι ο πρώτος αναιρεσείων ερμηνεύει εσφαλμένα τη δεύτερη και την τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, όπως και ο δεύτερος αναιρεσείων ερμηνεύει εσφαλμένα τη δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ο δε τέταρτος αναιρεσείων την τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Πράγματι, ούτε στις σκέψεις 79 έως 81 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ούτε στις σκέψεις 66 και 68 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ή, ακόμη, στη σκέψη 54 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ή υπέθεσε βάσει

τεκμηρίου ότι οι «εξέχοντες επιχειρηματίες», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ′, έπρεπε να έχουν προσωπική σχέση με την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, καθόσον έπρεπε να έχουν συγκεκριμένη σημασία για την εν λόγω κυβέρνηση ή να είναι σε θέση να ασκούν σε αυτήν επιρροή ή ουσιώδη πίεση.

167 Κατ' αρχάς, στη σκέψη 79 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την οποία μνημονεύουν τόσο ο πρώτος όσο και ο δεύτερος αναιρεσείων, στη σκέψη 66 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την οποία μνημονεύει ο πρώτος αναιρεσείων, και στη σκέψη 54 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την οποία μνημονεύει ο τέταρτος αναιρεσείων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το κριτήριο ζ′ προβλέπει απλώς σχέση μεταξύ, αφενός, της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας και, αφετέρου, όχι των εξεχόντων επιχειρηματιών, αλλά των οικονομικών τομέων που παρέχουν στην εν λόγω κυβέρνηση σημαντική πηγή εσόδων. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το συγκεκριμένο κριτήριο είχε ως αποκλειστικό σκοπό την εκμετάλλευση της επιρροής την οποία η κατηγορία των εξεχόντων επιχειρηματιών «δύναται» να ασκήσει στο ρωσικό καθεστώς, «παρακινώντας» τα εν λόγω πρόσωπα να ασκήσουν πίεση στην ως άνω κυβέρνηση προκειμένου αυτή να μεταβάλει την πολιτική της, διατύπωση που δηλώνει σαφώς ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έκρινε ότι οι εξέχοντες επιχειρηματίες έπρεπε να έχουν προσωπική σχέση με τη συγκεκριμένη κυβέρνηση ούτε ότι πρέπει να είναι πράγματι σε θέση να ασκήσουν πίεση σε αυτήν.

168 Εν συνεχεία, στη σκέψη 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την οποία μνημονεύει ο πρώτος αναιρεσείων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία», κατά το κριτήριο ζ′, περιλάμβανε τη σημασία που μπορούν να έχουν οι εξέχοντες επιχειρηματίες σε οικονομικό επίπεδο λαμβανομένων υπόψη, κατά περίπτωση, των επαγγελματικών ιδιοτήτων τους, της σημασίας των οικονομικών δραστηριοτήτων τους και του ύψους των κεφαλαιουχικών μεριδίων ή των θέσεων που κατέχουν σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις όπου ασκούν τις δραστηριότητες αυτές, τούτο δε ανεξαρτήτως των σχέσεων που ενδεχομένως διατηρούν οι επιχειρηματίες αυτοί με την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

169 Τέλος, στη σκέψη 81 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 68 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τις οποίες μνημονεύει ο πρώτος αναιρεσείων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι μια τέτοια ερμηνεία, μη λαμβάνουσα υπόψη τη σχέση που ενδεχομένως διατηρούν οι επιχειρηματίες με την ως άνω κυβέρνηση, επιρρωννύεται από τον σκοπό των επίμαχων περιοριστικών μέτρων, ήτοι την άσκηση πίεσης στη συγκεκριμένη κυβέρνηση και την αύξηση του κόστους που συνεπάγονται οι ενέργειες της Ρωσικής Ομοσπονδίας κατά της Ουκρανίας.

170 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εφάρμοσε κανένα τεκμήριο σε σχέση με μια τέτοια ικανότητα και δεν αντέστρεψε το βάρος αποδείξεως. Επίσης, στις σκέψεις 79 έως 81 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 66 και 68 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν έκρινε ότι οι κατά το κριτήριο ζ′ εξέχοντες επιχειρηματίες έπρεπε να διατηρούν προσωπική σχέση με την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας καθόσον έπρεπε να είναι όντως σημαντικοί για την εν λόγω κυβέρνηση ή να ασκούν πράγματι επιρροή σε αυτήν. Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα του δευτέρου και του τετάρτου αναιρεσείοντος.

171 Τούτου λεχθέντος, πρέπει, δεύτερον, να διακριβωθεί αν το Γενικό Δικαστήριο, ανεξαρτήτως των κρίσεων που παρέθεσε στη δεύτερη και στην τρίτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, εξέτασε προσηκόντως, στην πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, την κατά το κριτήριο ζ′ έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία», καθόσον αποφάνθηκε, κατ' ουσίαν, στις σκέψεις 51, 63 και 65 της εν

λόγω αποφάσεως, ότι πρόσωπο όπως ο πρώτος αναιρεσείων μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως «εξέχων επιχειρηματίας» αποκλειστικώς βάσει των θέσεων που κατέχει στο πλαίσιο της ρωσικής οικονομίας, ανεξαρτήτως αν υφίσταται σύνδεση μεταξύ του προσώπου αυτού και της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

172 Στο ανωτέρω πλαίσιο, πρέπει να εξετασθεί, σύμφωνα με τους κανόνες ερμηνείας των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 99 και 100 της παρούσας αποφάσεως, αν η ως άνω ερμηνεία της έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία» την οποία προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο στην πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει ή όχι πλάνη περί το δίκαιο.

173 Όσον αφορά τον όρο «εξέχων», προκύπτει ότι όλες οι γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ′ χρησιμοποιούν όρους των οποίων η σημασία είναι παρεμφερής, καθόσον αντικατοπτρίζουν την αντίληψη ότι ο επιχειρηματίας πρέπει να είναι σημαντικός, με πρωτεύοντα ρόλο ή διαπρεπής. Πράγματι, οι εν λόγω αποδόσεις ορίζουν ότι οι επιχειρηματίες πρέπει να είναι «διακεκριμένοι» («видни» στη βουλγαρική γλώσσα), «σημαντικοί» («principales» στην ισπανική και «importanți» στη ρουμανική γλώσσα), «κορυφαίοι» («předních» στην τσεχική, «fremtrædende» στη δανική, «führende» στη γερμανική, «leading» στην αγγλική, «príomhdhaoine» στην ιρλανδική, «vodeće» στην κροατική, «vezető» στην ουγγρική, «vooraanstaande» στην ολλανδική, «wiodących» στην πολωνική, «propredných» στη σλοβακική, «johtavat» στη φινλανδική και «ledande» στη σουηδική γλώσσα), «εξέχοντες» («juhtivad» στην εσθονική, «εξέχοντες» στην ελληνική, «di spicco» στην ιταλική και «proeminentes» στην πορτογαλική γλώσσα), «ασκούντες επιρροή» («influents» στη γαλλική γλώσσα, όπως και «ietekmīgi» στη λεττονική και «įtakingi» στη λιθουανική γλώσσα), «κύριοι» («ewlenin» στη μαλτεζική γλώσσα) ή «κρατούντες» («vodilne» στη σλοβενική γλώσσα).

174 Επιπλέον, οι όροι που χρησιμοποιούνται στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις ουδόλως προϋποθέτουν, αφ' εαυτών και εκτός πλαισίου, σύνδεση με κάποιον τομέα, όπως είναι ο οικονομικός ή ο πολιτικός τομέας, ή με συγκεκριμένα πρόσωπα και οντότητες, όπως είναι η κυβέρνηση ενός κράτους.

175 Ως εκ τούτου, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 32 των προτάσεών της στην υπόθεση C-696/23 P, το περιγραφικό επίθετο «εξέχων», ελλείψει οποιασδήποτε ενδείξεως, στο γράμμα του κριτηρίου ζ′, κατά το οποίο η επιρροή πρέπει να ασκείται στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας ή, ευρύτερα, εντός πολιτικού πλαισίου, δηλώνει τη σημασία που πρέπει να έχει ο οικείος επιχειρηματίας στον τομέα όπου δραστηριοποιείται, ανεξαρτήτως των σχέσεων που μπορεί, κατά τα λοιπά, να έχει ενδεχομένως με τη συγκεκριμένη κυβέρνηση.

176 Βεβαίως, στο κριτήριο ζ′ μνημονεύεται η ως άνω κυβέρνηση, οπότε μπορεί να γίνει δεκτό ότι η έννοια του «εξέχοντος» εντάσσεται και σε πολιτικό πλαίσιο. Ωστόσο, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 79 έως 81 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 66 και 68 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τις οποίες μνημονεύει ο πρώτος αναιρεσείων, το συγκεκριμένο κριτήριο συνδέει, αφενός, την εν λόγω κυβέρνηση και, αφετέρου, όχι τους εξέχοντες επιχειρηματίες, αλλά τους οικονομικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι επιχειρηματίες αυτοί. Πράγματι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 125 της παρούσας αποφάσεως, το κριτήριο ζ′ έχει την έννοια ότι σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας παρέχουν οι οικονομικοί τομείς και όχι οι εξέχοντες επιχειρηματίες.

177 Συνεπώς, από το γράμμα του κριτηρίου ζ′ προκύπτει ότι αυτό προϋποθέτει μόνον την απόδειξη ότι οι επιχειρηματίες έχουν ουσιαστική σπουδαιότητα σε οικονομικό τομέα κερδοφόρο για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ανεξαρτήτως των σχέσεων που ενδεχομένως διατηρούν οι εν λόγω επιχειρηματίες με τη συγκεκριμένη κυβέρνηση, της συγκεκριμένης σπουδαιότητάς τους για την κυβέρνηση ή της ικανότητάς τους να ασκούν πράγματι επιρροή σε αυτήν.

178 Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την οποία μνημονεύει ο πρώτος αναιρεσείων, η έννοια των «εξεχόντων επιχειρηματιών» στον οικονομικό τομέα όπου δραστηριοποιούνται μπορεί να γίνει αντιληπτή μόνον υπό το πρίσμα του οικονομικού πλαισίου εντός του οποίου δρουν, βάσει κριτηρίων όπως η επαγγελματική ιδιότητά τους ή οι αρμοδιότητες που ασκούν, η σημασία της οικονομικής δραστηριότητάς τους, το ύψος των κεφαλαιουχικών μεριδίων ή των επενδύσεών τους, η θέση που κατέχουν στην επιχείρηση όπου ασκούν τις αρμοδιότητές τους ή, ακόμη, οποιοδήποτε άλλο λυσιτελές κριτήριο οικονομικής φύσεως.

179 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από τους σκοπούς που επιδιώκονται με το κριτήριο ζ′. Υπενθυμίζεται συναφώς, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 90 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 121 της παρούσας αποφάσεως, ότι οι σκοποί αυτοί συνίστανται στην άσκηση επιπλέον πιέσεως στη Ρωσική Ομοσπονδία και στην αύξηση του κόστους των ενεργειών της που έχουν ως σκοπό να υπονομεύσουν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, προκειμένου η Ρωσική Ομοσπονδία να παύσει τη στρατιωτική επίθεσή της κατά της Ουκρανίας και, γενικότερα, τις ενέργειες και πολιτικές της οι οποίες αποσταθεροποιούν την Ουκρανία.

180 Όπως, όμως, επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 44 των προτάσεών της στην υπόθεση C-696/23 P, οι ανωτέρω σκοποί μπορούν να επιτευχθούν διά της στοχεύσεως, μέσω περιοριστικών μέτρων, των επιχειρηματιών οι οποίοι, καθόσον είναι ιδιαιτέρως σημαντικοί σε οικονομικό τομέα που είναι επικερδής για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, συμβάλλουν στα έσοδα που αντλεί από τον ίδιο τομέα η εν λόγω κυβέρνηση, καθώς και, συνακόλουθα, στη χρηματοδότηση των ενεργειών της συγκεκριμένης τρίτης χώρας κατά της Ουκρανίας, τούτο δε εντός του πλαισίου οικονομίας που μετατρέπεται ή μπορεί να μετατραπεί σε πολεμική. Παρακωλύοντας τη λειτουργία των οικείων οικονομικών τομέων, η επιβολή περιοριστικών μέτρων εις βάρος τέτοιων επιχειρηματιών, ανεξαρτήτως των σχέσεων που ενδεχομένως διατηρούν, κατά περίπτωση, με τη συγκεκριμένη κυβέρνηση, είναι ως εκ τούτου δυνατόν να αυξήσει το κόστος των ως άνω ενεργειών και να ασκήσει πίεση στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας προκειμένου αυτή να παύσει τις εν λόγω ενέργειες.

181 Από τις σκέψεις 173 έως 180 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει, επομένως, ότι η κατά το κριτήριο ζ′ έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία» πρέπει να ερμηνευθεί ως αφορώσα τους επιχειρηματίες που είναι ιδιαιτέρως σημαντικοί σε επικερδείς για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας οικονομικούς τομείς, με αποτέλεσμα να μπορούν να ευνοήσουν εμμέσως τη χρηματοδότηση των ενεργειών της εν λόγω κυβερνήσεως που αποσκοπούν στην αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας, συμβάλλοντας ώστε οι εν λόγω τομείς να εξακολουθήσουν να είναι επικερδείς ή ακόμη και να ευημερούν.

182 Υπό τις ως άνω συνθήκες, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα του πρώτου αναιρεσείοντος ότι το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι ο εν λόγω αναιρεσείων μπορούσε βασίμως να χαρακτηρισθεί ως «εξέχων επιχειρηματίας» λαμβανομένων υπόψη των θέσεων που κατείχε στην TMK και στον

όμιλο Sinara, ανεξαρτήτως οποιασδήποτε σχέσεως με την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ερμήνευσε εσφαλμένα, στις σκέψεις 51, 63 και 65 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την κατά το κριτήριο ζ' έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία».

183 Τρίτον, όσον αφορά τα επιχειρήματα του πρώτου αναιρεσείοντος ότι κακώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 63 και 65 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η απώλεια της εξουσίας ελέγχου που ασκούσε ο εν λόγω αναιρεσείων επί της TMK και του ομίλου Sinara κατόπιν της μεταβιβάσεως των μετοχών του δεν αποτελούσε κρίσιμο στοιχείο που έπρεπε να ληφθεί υπόψη για την ερμηνεία και την εφαρμογή του κριτηρίου ζ' και, ως εκ τούτου, για τον χαρακτηρισμό του ως «εξέχοντος» επιχειρηματία, κατά την έννοια του κριτηρίου, αυτά πρέπει να απορριφθούν για τους εξής λόγους.

184 Από τη σκέψη 181 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει, πράγματι, ότι η έννοια των «εξεχόντων» επιχειρηματιών που διαλαμβάνονται στο κριτήριο ζ' δεν αφορά μόνον τους επιχειρηματίες λόγω των αρμοδιοτήτων που ασκούν σε εταιρία ή λόγω των μετοχών που κατέχουν, ασκούν όντως ουσιαστικό έλεγχο επί της εν λόγω εταιρίας. Η συγκεκριμένη έννοια, όπως προκύπτει επίσης από τις σκέψεις 47 έως 51 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και από τη σκέψη 178 της παρούσας αποφάσεως, καταλαμβάνει εκείνους που, λόγω ιδίως της σημασίας της ιδιότητας και των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και της οικονομικής σημασίας της εταιρίας για την οποία δραστηριοποιούνται, είναι ιδιαιτέρως σημαντικοί στον οικονομικό τομέα δραστηριότητάς τους. Μολονότι, σε ορισμένες περιστάσεις, μια τέτοια σημασία μπορεί να διαπιστωθεί βάσει, μεταξύ άλλων, του ελέγχου που ασκεί ο επιχειρηματίας επί της εταιρίας στην οποία δραστηριοποιείται, αυτή μπορεί επίσης να διαπιστωθεί βάσει άλλων αντικειμενικών στοιχείων, όπως είναι τα προμνημονευθέντα.

185 Από τις εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου διαπιστώσεις και εκτιμήσεις πραγματικών περιστατικών, στις σκέψεις 47 έως 51 και 62 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά των οποίων δεν βάλλει ο πρώτος αναιρεσείων στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως, προκύπτει κατ' ουσίαν, ότι ο πρώτος αναιρεσείων είχε ιδιότητα και ασκούσε αρμοδιότητες οι οποίες, λαμβανομένης επίσης υπόψη της οικονομικής σημασίας της TMK και του ομίλου Sinara, τον καθιστούσαν, έως την ημερομηνία εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, ιδιαιτέρως σημαντικό στον τομέα δραστηριότητάς του, δηλαδή τον καθιστούσαν «εξέχοντα», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ'. Υπό τις εν λόγω συνθήκες, το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας κατ' ουσίαν, στις σκέψεις 63 και 65 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, προκειμένου ο πρώτος αναιρεσείων να χαρακτηρισθεί ως «εξέχων επιχειρηματίας», δεν απαιτούνταν να αποδειχθεί ότι εξακολουθούσε, έως την ως άνω ημερομηνία, να ασκεί πράγματι ουσιαστικό έλεγχο επί της εταιρίας και του ομίλου.

186 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθούν ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P.

ii) Επί της πρώτης και της δεύτερης αιτιάσεως του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, καθώς και επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως και του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

187 Κατά πρώτον, στο πλαίσιο, αντιστοίχως, της πρώτης αιτιάσεως του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο δεύτερος και ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της ασφάλειας δικαίου, καθόσον όρισε υπέρμετρα ευρέως την κατά το κριτήριο ζ′ έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία», στη σκέψη 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 91 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

188 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου επιτάσσει, αφενός μεν, οι κανόνες δικαίου να είναι σαφείς και συγκεκριμένοι, αφετέρου δε, η εφαρμογή τους να μπορεί να προβλεφθεί από τους πολίτες, ιδίως όταν οι κανόνες αυτοί ενδέχεται να έχουν δυσμενείς συνέπειες. Ειδικότερα, η εν λόγω αρχή απαιτεί να παρέχει η ρύθμιση στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να γνωρίζουν επακριβώς την έκταση των υποχρεώσεων που τους επιβάλλει και να είναι σε θέση να γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν ως εκ τούτου τα μέτρα τους. Ωστόσο, οι ως άνω απαιτήσεις δεν πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι αντιτίθενται στην εκ μέρους του νομοθέτη της Ένωσης χρήση, στο πλαίσιο κανόνα τον οποίο θεσπίζει, αφηρημένων νομικών εννοιών ούτε ότι επιβάλλουν να μνημονεύει ένας τέτοιος αφηρημένος κανόνας τις διάφορες συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες ενδέχεται να έχει εφαρμογή, καθόσον όλες αυτές οι περιπτώσεις είναι αδύνατον να καθορισθούν εκ των προτέρων από τον νομοθέτη ή, ακόμη, από τον δικαστή της Ένωσης στο πλαίσιο της εκ μέρους του ερμηνείας του εν λόγω κανόνα [πρβλ. αποφάσεις της 4ης Οκτωβρίου 2024, Λιθουανία κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (Δέσμη μέτρων για την κινητικότητα), C-541/20 έως C-555/20, EU:C:2024:818, σκέψεις 158 και 159 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 1ης Αυγούστου 2025, Timchenko κατά Συμβουλίου, C-703/23 P, EU:C:2025:608, σκέψη 33].

189 Επιπλέον, η αρχή της ασφάλειας δικαίου δεν μπορεί να θιγεί απλώς και μόνον επειδή ο δικαστής της Ένωσης έκανε χρήση ερμηνευτικών μεθόδων διαφορετικών από τη γραμματική ερμηνεία ενός κανόνα γενικής ισχύος (πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Irish Ferries, C-570/19, EU:C:2021:664, σκέψη 167).

190 Υπενθυμίζεται ότι, στη σκέψη 91 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι επιχειρηματίες είναι «εξέχοντες», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ′, λόγω της σημασίας τους στον τομέα όπου δραστηριοποιούνται και λόγω της σημασίας του εν λόγω τομέα για τη ρωσική οικονομία. Τόσο στην προμνημονευθείσα σκέψη όσο και στη σκέψη 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία», κατά το κριτήριο ζ′, αφορούσε τη σημασία που μπορούν να έχουν οι επιχειρηματίες λαμβανομένων υπόψη, κατά περίπτωση, των επαγγελματικών ιδιοτήτων τους, της σημασίας των οικονομικών δραστηριοτήτων τους, του ύψους των κεφαλαιουχικών μεριδίων τους ή των θέσεων που κατέχουν σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις όπου ασκούν τις δραστηριότητες αυτές.

191 Αποφαινόμενο ως άνω, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε την έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία» από οικονομικής απόψεως και παρέσχε αρκούντως σαφή και συγκεκριμένα κριτήρια εφαρμογής της, μολονότι δεν ήταν υποχρεωμένο να μνημονεύσει αναλυτικώς τις περιπτώσεις στις οποίες η έννοια μπορούσε να τύχει εφαρμογής λόγω του ότι, όπως προκύπτει και από τη σκέψη 184 της

παρούσας αποφάσεως, ο τρόπος εξετάσεως της σημασίας ή της επιρροής που μπορεί να έχει επιχειρηματίας στον οικείο οικονομικό τομέα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πλαίσιο και από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 1ης Αυγούστου 2025, Timchenko κατά Συμβουλίου, C-703/23 P, EU:C:2025:608, σκέψη 34).

192 Επιπλέον, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 178 της παρούσας αποφάσεως, ορθώς διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 91 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από την έννοια του «εξέχοντος επιχειρηματία» συνάγεται ότι αυτή αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες επιχειρηματίας είναι σημαντικός στον οικείο οικονομικό τομέα λαμβανομένων υπόψη της επαγγελματικής ιδιότητάς του, της σημασίας των οικονομικών δραστηριοτήτων του, του ύψους των κεφαλαιουχικών μεριδίων του ή των θέσεων που κατέχει σε μία ή πλείονες επιχειρήσεις, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω σκέψη 91 αντιβαίνει στην απαίτηση περί προβλεψιμότητας την οποία επιτάσσει η αρχή της ασφάλειας δικαίου.

193 Κατά δεύτερον, με τη δεύτερη αιτίαση που προβάλλει προς στήριξη του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 88 έως 90 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έλαβε υπόψη κριτήρια ή στοιχεία τα οποία δεν είχε περιλάβει στον εκ μέρους του ορισμό της έννοιας του εξέχοντος επιχειρηματία στη σκέψη 80 της εν λόγω αποφάσεως, ήτοι, αντιστοίχως, την οικονομική σημασία της εταιρίας Yandex στο πλαίσιο της οποίας δραστηριοποιούνταν ο δεύτερος αναιρεσείων και μια σύσκεψη στην οποία είχε συμμετάσχει ο εν λόγω αναιρεσείων στις 24 Φεβρουαρίου 2022 με τον πρόεδρο της Ρωσικής Ομοσπονδίας Βλαντίμιρ Πούτιν.

194 Ως προς το ανωτέρω είναι αληθές ότι, στη σκέψη 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο καθόρισε τέσσερα μη σωρευτικά κριτήρια βάσει των οποίων μπορεί να γίνει δεκτό ότι ένας επιχειρηματίας είναι «εξέχων», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ', και ότι σε κανένα από τα κριτήρια αυτά δεν μνημονεύεται η σημασία της εταιρίας στην οποία δραστηριοποιείται ο επιχειρηματίας. Είναι επίσης αληθές ότι, στις σκέψεις 88 και 90 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Yandex αποτελεί σημαντική από οικονομικής απόψεως εταιρία, στηρίχθηκε δε, μεταξύ άλλων, στο συγκεκριμένο στοιχείο για να αποφανθεί ότι το Συμβούλιο χαρακτήρισε βασίμως τον δεύτερο αναιρεσείοντα ως «εξέχοντα επιχειρηματία», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ'.

195 Τούτου λεχθέντος, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 178 και 191 της παρούσας αποφάσεως, η ιδιότητα του επιχειρηματία ως εξέχοντος μπορεί να διαπιστωθεί βάσει διαφόρων οικονομικών κριτηρίων αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως. Ως εκ τούτου, η οικονομική σημασία της εταιρίας στην οποία δραστηριοποιείται ένας επιχειρηματίας συνιστά κρίσιμο στοιχείο, από κοινού με άλλα, προκειμένου να κριθεί αν ο συγκεκριμένος επιχειρηματίας είναι «εξέχων», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ', δηλαδή, όπως επισημαίνεται στη σκέψη 181 της παρούσας αποφάσεως, αν είναι ιδιαιτέρως σημαντικός στον οικείο οικονομικό τομέα. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο λαμβάνοντας υπόψη το εν λόγω στοιχείο στις σκέψεις 87 έως 90 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

196 Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 89 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έλαβε υπόψη πραγματικό στοιχείο που δεν εμπίπτει στα κριτήρια που μνημονεύονται στον ορισμό της έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία» που δόθηκε με τη σκέψη 80 της ίδιας αποφάσεως, συγκεκριμένα δε τη συμμετοχή του δευτέρου αναιρεσείοντος σε σύσκεψη που διοργάνωσε ο πρόεδρος της Ρωσικής Ομοσπονδίας Βλαντίμιρ Πούτιν στις 24 Φεβρουαρίου 2022, αρκεί η επισήμανση ότι, στην ως άνω σκέψη 89, το Γενικό

Δικαστήριο απλώς έκρινε ότι το συγκεκριμένο στοιχείο «ενίσχυε» την ιδιότητα του δευτέρου αναιρεσείοντος ως εξέχοντος επιχειρηματία, κατά την έννοια του κριτηρίου ζ΄. Όπως, όμως, προκύπτει από τη σκέψη 188 της παρούσας αποφάσεως, ο γενικός ορισμός έννοιας, όπως αυτός που δόθηκε από το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν απαιτείται να μνημονεύει τις διάφορες συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να τυγχάνει εφαρμογής η εν λόγω έννοια και, κατά μείζονα λόγο, να περιέχει πραγματικά στοιχεία ικανά να τεκμηριώσουν ή να επιβεβαιώσουν ότι μια συγκεκριμένη περίπτωση εμπίπτει στην έννοια αυτή.

197 Επιπλέον, το γεγονός ότι ελήφθη υπόψη η σύσκεψη της 24ης Φεβρουαρίου 2022 δεν έχει την έννοια ότι ο αναιρεσείων είναι εξέχων λόγω των σχέσεών του με την κυβέρνηση ή με τον πρόεδρο της Ρωσικής Ομοσπονδίας, αλλά ότι η ιδιαίτερη σημασία του αναιρεσείοντος στον οικονομικό τομέα όπου δραστηριοποιείται επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι είναι ένας εκ των ολιγαρχών που προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν στην εν λόγω σύσκεψη.

198 Κατά τρίτον, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν προέβη, στη σκέψη 92 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συγκριτική ανάλυση του όρου «εξέχων» στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του κριτηρίου ζ΄ και ότι, στη σκέψη 89 της ίδιας αποφάσεως, σε συνδυασμό με τη σκέψη της 52, στήριξε την τελολογική ανάλυση της συγκεκριμένης έννοιας σε σκοπούς που δεν αφορούν τα ατομικά, αλλά τα τομεακά περιοριστικά μέτρα που επιβάλλει η Ένωση σε σχέση με τις εκ μέρους της Ρωσικής Ομοσπονδίας ενέργειες αποσταθεροποιήσεως της Ουκρανίας.

199 Όσον αφορά την πρώτη εκ των δύο ως άνω αιτιάσεων, ο πέμπτος αναιρεσείων παρερμηνεύει τη σκέψη 92 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, με την προμνημονευθείσα σκέψη το Γενικό Δικαστήριο έκρινε κατ' ουσίαν ότι, ακόμη και σε περίπτωση υπάρξεως αποκλίσεων μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του όρου «εξέχων», ο οποίος μνημονεύεται στο γράμμα του εν λόγω κριτηρίου, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύεται στη συγκεκριμένη σκέψη και υπενθυμίζεται στη σκέψη 100 της παρούσας αποφάσεως, το κριτήριο πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα την εν γένει οικονομία και τον σκοπό της ρυθμίσεως της οποίας αποτελεί στοιχείο, όπως ακριβώς ερμηνεύθηκε στις σκέψεις 88 έως 91 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

200 Εν πάση περιπτώσει, υπενθυμίζεται ότι οι 24 γλωσσικές αποδόσεις του όρου «εξέχων επιχειρηματίας» δεν εμφανίζουν απόκλιση μεταξύ τους στο μέτρο που επιδέχονται ομοιόμορφη ερμηνεία, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 173 και 174 της παρούσας αποφάσεως.

201 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση που μνημονεύεται στη σκέψη 198 της παρούσας αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 118 και 121 της παρούσας αποφάσεως και όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 52 και 89 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι πράξεις της Ένωσης σχετικά με περιοριστικά μέτρα που επιβάλλονται στο πλαίσιο της καταστάσεως στην Ουκρανία έχουν ως σκοπό, από το 2014, διά της επιβολής τόσο τομεακών περιοριστικών μέτρων όσο και, όπως εν προκειμένω, ατομικών περιοριστικών μέτρων, την άσκηση πιέσεως στη Ρωσική Ομοσπονδία και την αύξηση του κόστους των ενεργειών της οι οποίες αποσκοπούν στην υπονόμευση της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας, προκειμένου η Ρωσική Ομοσπονδία να παύσει τις εν λόγω ενέργειες και πολιτικές που αποσταθεροποιούν την Ουκρανία καθώς και, από το 2022, την επίθεση που εξαπέλυσε κατά της εν λόγω τρίτης χώρας. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο προέβη στην τελολογική ανάλυση που παρατίθεται στις σκέψεις 88 και 89 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως

προσδιορίζοντας ορθώς τους σκοπούς που επιδιώκονται με τα περιοριστικά μέτρα τα οποία επιβλήθηκαν βάσει των επίμαχων αρχικών πράξεων και των επίμαχων πρώτων πράξεων περί διατηρήσεως.

202 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθούν η πρώτη και η δεύτερη αιτίαση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, καθώς και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως και το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P.

Β. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλεται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και παράβαση του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη από το Γενικό Δικαστήριο, καθώς και επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

203 Στο παρόν τμήμα της αποφάσεως εξετάζονται από κοινού, πλέον του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, οι λόγοι αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υποστηρίζεται ότι υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας και τις απαιτήσεις του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, ήτοι ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, καθώς και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως και το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P.

1. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

204 Με τον τρίτο λόγο που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι, στη σκέψη 80 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας κατ' ουσίαν ότι ο περιορισμός της ασκήσεως των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πρώτου αναιρεσείοντος λόγω των επιβληθέντων εις βάρος του περιοριστικών μέτρων «προβλέπεται από τον νόμο», κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη. Συγκεκριμένα, το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο παρέλειψε, κατά παράβαση της νομολογίας του Δικαστηρίου, να ελέγξει αν η επίμαχη απόφαση και ο επίμαχος κανονισμός βάσει των οποίων επιβάλλονται τα εν λόγω μέτρα προβλέπουν σαφείς και συγκεκριμένους κανόνες που διέπουν το εύρος της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα του πρώτου αναιρεσείοντος τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 17 του Χάρτη, συγκεκριμένα δε το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και το δικαίωμα ιδιοκτησίας. Τούτο, όμως, δεν συμβαίνει εν προκειμένω κατά τον πρώτο αναιρεσείοντα. Ειδικότερα, το κριτήριο ζ' δεν είναι ούτε σαφές ούτε συγκεκριμένο, στηρίζεται δε σε αμφίσημη διατύπωση που δεν πληροί την απαίτηση περί προβλεψιμότητας και δεν παρέχει επαρκή εχέγγυα έναντι της εκ μέρους του Συμβουλίου αυθαίρετης χρήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει.

205 Το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πρώτου αναιρεσείοντος.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

206 Υπενθυμίζεται ότι το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας και των επικοινωνιών, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, καθώς και το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 17 του Χάρτη, δεν αποτελούν απόλυτα προνόμια, η δε άσκησή τους επιδέχεται περιορισμούς δικαιολογούμενους από σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει η Ένωση, υπό την προϋπόθεση ότι οι συγκεκριμένοι περιορισμοί ανταποκρίνονται πράγματι στους εν λόγω σκοπούς γενικού συμφέροντος και δεν συνιστούν, λαμβανομένου υπόψη του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και ανεπίτρεπτη επέμβαση θίγουσα την ίδια την υπόσταση των ως άνω κατοχυρωμένων δικαιωμάτων (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 148, και της 21ης Μαρτίου 2024, Landeshauptstadt Wiesbaden, C-61/22, EU:C:2024:251, σκέψη 75).

207 Στο ανωτέρω πλαίσιο, το άρθρο 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη προβλέπει ότι η άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων επιδέχεται περιορισμούς υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί προβλέπονται από τον νόμο και ότι συνάδουν με το ουσιώδες περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων.

208 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η απαίτηση τέτοιοι περιορισμοί να προβλέπονται από τον νόμο (αρχή της νομιμότητας) προϋποθέτει ότι η πράξη που επιτρέπει την επέμβαση στα ως άνω δικαιώματα πρέπει να καθορίζει η ίδια το εύρος του περιορισμού της άσκησης του αντίστοιχου δικαιώματος, διευκρινιζομένου, αφενός, ότι η ως άνω απαίτηση δεν αποκλείει διατύπωση του επίμαχου περιορισμού με αρκούντως ευρύ τρόπο ώστε να είναι δυνατή η προσαρμογή του σε διαφορετικές περιπτώσεις καθώς και στις μεταβολές των καταστάσεων και, αφετέρου, ότι το Δικαστήριο δύναται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να προσδιορίζει μέσω ερμηνείας το εύρος που έχει συγκεκριμένα ο περιορισμός, με γνώμονα τόσο το ίδιο το γράμμα της οικείας ρυθμίσεως της Ένωσης όσο και την όλη οικονομία της και τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει, όπως έχουν ερμηνευθεί υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη (απόφαση της 21ης Μαρτίου 2024, Landeshauptstadt Wiesbaden, C-61/22, EU:C:2024:251, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

209 Εν προκειμένω, βεβαίως, το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 80 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στο πλαίσιο του εκ μέρους του ελέγχου της αρχής της νομιμότητας, απλώς επισήμανε ότι τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν βάσει των επίμαχων πράξεων εις βάρος του πρώτου αναιρεσείοντος ορίζονταν σε πράξεις, μεταξύ άλλων, γενικής ισχύος και έχουσες σαφή νομική βάση στο δίκαιο της Ένωσης. Ως εκ τούτου, δεν εξέτασε, στην προμνημονευθείσα σκέψη, το ζήτημα αν οι πράξεις βάσει των οποίων επιτρέπεται η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του πρώτου αναιρεσείοντος καθόριζαν το εύρος του περιορισμού στην άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων κατά την έννοια της υπομνησθείσας στην προηγούμενη σκέψη νομολογίας. Στο μέτρο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

210 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία, αν το σκεπτικό αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, πλην όμως προκύπτει ότι το διατακτικό της είναι ορθό για άλλους νομικούς λόγους, η παραβίαση αυτή δεν μπορεί να συνεπάγεται αναίρεση της εν λόγω απόφασης, χωρεί δε αντικατάσταση αιτιολογίας (απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Επιτροπή και Συμβούλιο κατά Front Polisario, C-778/21 P και C-798/21 P, EU:C:2024:833, σκέψη 178).

211 Συναφώς, βάσει του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, απαιτείται, βεβαίως, κάθε περιορισμός στην άσκηση θεμελιώδους δικαιώματος που κατοχυρώνει ο Χάρτης να προβλέπεται από τον νόμο, στοιχείο το οποίο συνεπάγεται ότι η νομική βάση που επιτρέπει την επέμβαση στο εν λόγω

δικαίωμα πρέπει να προσδιορίζει η ίδια, με σαφήνεια και ακρίβεια, το εύρος του περιορισμού της ασκήσεως του δικαιώματος (αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2020, Facebook Ireland και Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, σκέψη 175, και της 8ης Σεπτεμβρίου 2020, Recorded Artists Actors Performers, C-265/19, EU:C:2020:677, σκέψη 86).

212 Το Γενικό Δικαστήριο, πάντως, ήλεγξε, κατ' ουσίαν, την τήρηση της ανωτέρω απαιτήσεως στο πλαίσιο της εκ μέρους του εξετάσεως του πρώτου λόγου ακυρώσεως που είχε προβληθεί με την πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή, περί παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας και προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

213 Ειδικότερα, στις σκέψεις 83, 84 και 91 έως 93 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής και το εύρος των περιορισμών στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 17 του Χάρτη ορίζονται με σαφήνεια και ακρίβεια βάσει της αποφάσεως 2014/145 και του κανονισμού 269/2014. Πράγματι, τέτοια περιοριστικά μέτρα μπορούν να θεσπίζονται μόνον έναντι κατηγοριών προσώπων και οντοτήτων που πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 1 και 2 της αποφάσεως 2014/145, καθώς και του άρθρου 3 του κανονισμού 269/2014, μεταξύ των οποίων καταλέγεται το κριτήριο ζ'. Επιπροσθέτως, με το άρθρο 1, παράγραφοι 2, 3 και 6, της αποφάσεως 2014/145 διευκρινίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες πρόσωπο δύναται να τύχει παρεκκλίσεως από το εις βάρος του μέτρο απαγορεύσεως εισόδου στο έδαφος της Ένωσης και διελεύσεως μέσω του εδάφους αυτού, ενώ το άρθρο 2, παράγραφοι 3 έως 5, 7 και 8, της προμνημονευθείσας αποφάσεως και τα άρθρα 4 έως 6β του κανονισμού 269/2014 προβλέπουν τις περιπτώσεις στις οποίες είναι δυνατή η αποδέσμευση των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων προσώπου που έχουν δεσμευθεί.

214 Υπό τις ως άνω συνθήκες, προκύπτει ότι η παρατιθέμενη στη σκέψη 80 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κρίση του Γενικού Δικαστηρίου ότι τα περιοριστικά μέτρα τα οποία συνεπάγονται οι επίμαχες πράξεις για τον πρώτο αναιρεσείοντα προβλέπονται από τον νόμο, κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη, είναι βάσιμη λαμβανομένου υπόψη σκεπτικού το οποίο παρατίθεται σε άλλο μέρος της εν λόγω αποφάσεως.

215 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθεί ο τρίτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλεται στην υπόθεση C-696/23 P.

2. Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P και επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, με τους οποίους προβάλλεται παράβαση του άρθρου 52, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη, καθώς και επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, με το οποίο προβάλλεται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

216 Ο τέταρτος λόγος που προβάλλεται στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P αποτελείται από έξι σκέλη.

217 Με το πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε, στις σκέψεις 88 και 90 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν εις βάρος του πρώτου αναιρεσείοντος ήταν κατάλληλα και αναγκαία για την επίτευξη των επιδιωκόμενων από την Ένωση σκοπών. Συγκεκριμένα, όσον αφορά, αφενός, τη

σκέψη 88 της εν λόγω αποφάσεως, τα περιοριστικά μέτρα δεν είχαν τον παραμικρό αντίκτυπο στη Ρωσική Ομοσπονδία, επισημαινομένου ότι, επιπλέον, οι κρίσεις που παρατίθενται στη σκέψη 88 δεν τεκμηριώνουν τον αναλογικό χαρακτήρα των εν λόγω μέτρων. Ειδικότερα, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το ζήτημα αν μεταβίβασε τις μετοχές που κατείχε στην TMK και στον όμιλο Sinara αποτελούσε πραγματικό περιστατικό κρίσιμο για να εκτιμηθεί η καταλληλότητα των περιοριστικών μέτρων για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών, το οποίο έπρεπε να εξετάσει το Γενικό Δικαστήριο λαμβανομένων υπόψη των προσκομιζόμενων αποδεικτικών στοιχείων. Όσον αφορά, αφετέρου, τη σκέψη 90 της εν λόγω αποφάσεως, ο πρώτος αναιρεσείων φρονεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, δεν ήταν σε θέση να προτείνει λιγότερο επαχθή μέτρα δεδομένου ότι αυτά θα ήταν επίσης απρόσφορα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών.

218 Με το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 94 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε, παρά τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίσθηκαν κατά την ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία, ότι το επιχείρημα ότι τα περιοριστικά που επιβλήθηκαν βάσει της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού εξυπηρετούν εν τέλει τα συμφέροντα της Ρωσικής Ομοσπονδίας δεν είχε τεκμηριωθεί επαρκώς κατά νόμον.

219 Με το τρίτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε το επιχείρημά του περί του ότι τα επιβληθέντα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα δεν είναι εύλογα λόγω του ότι τα κράτη μέλη, αγοράζοντας ορυκτά καύσιμα, συμβάλλουν στη χρηματοδότηση του κόστους του πολέμου τον οποίο διεξάγει η Ρωσική Ομοσπονδία.

220 Προς στήριξη του τετάρτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στη σκέψη 90 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μη λαμβάνοντας υπόψη ότι ο εν λόγω αναιρεσείων δεν είχε ουσιαστικά τη δυνατότητα να καταστρατηγήσει τους επιβληθέντες περιορισμούς, κάτι που θα μπορούσε να διαπιστώσει το Γενικό Δικαστήριο εάν ελάμβανε υπόψη τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη μεταβίβαση των μετοχών του εν λόγω αναιρεσείοντος.

221 Με το πέμπτο και το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, αποδίδοντας, αντιστοίχως στις σκέψεις 81, 82 και 93 καθώς και στις σκέψεις 83, 84, 91 και 92 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπέρμετρη σημασία, όσον αφορά τον έλεγχο της αναλογικότητας των εις βάρος του περιοριστικών μέτρων, στην περιοδική επανεξέταση των εν λόγω μέτρων, καθώς και στη δυνατότητα να ζητηθεί άδεια χρήσεως των κεφαλαίων ή να χορηγηθεί άδεια ταξιδίου για ανθρωπιστικούς λόγους.

222 Προς στήριξη του τρίτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων βάλλει κατά της σκέψεως 143 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να διακριβώσει, αντιθέτως προς ό,τι είχε επισημάνει στην εν λόγω σκέψη, αν τα επιβληθέντα και διατηρηθέντα σε ισχύ με τις επίμαχες πράξεις μέτρα ήταν κατάλληλα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων με τις εν λόγω πράξεις σκοπών. Συγκεκριμένα, οι διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο στην προμνημονευθείσα σκέψη δεν αφορούν, κατά τον δεύτερο αναιρεσείοντα, τον έλεγχο της καταλληλότητας των περιοριστικών μέτρων για την επίτευξη των συγκεκριμένων σκοπών. Όπως, όμως, υποστηρίζεται, τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν εις βάρος του δευτέρου

αναιρεσείοντος δεν είναι κατάλληλα προκειμένου να ασκηθεί οποιαδήποτε πίεση στη Ρωσική Ομοσπονδία, να επηρεασθεί η πολιτική της ή να υπάρξει οποιοσδήποτε αντίκτυπος στον οικείο οικονομικό τομέα.

223 Με το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην ίδια υπόθεση, ο δεύτερος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι η σκέψη 166 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η οποία αφορά τον αναλογικό χαρακτήρα του περιορισμού της ασκήσεως των θεμελιωδών δικαιωμάτων του και η οποία παραπέμπει ιδίως στην ανάλυση περί αναλογικότητας που διενεργήθηκε στη σκέψη 143 της εν λόγω αποφάσεως, ενέχει συνακόλουθα και αυτή πλάνη περί το δίκαιο.

224 Το Συμβούλιο αντιτείνει ότι, στην υπόθεση C-696/23 P, ο πρώτος αναιρεσείων, με το πρώτο, το δεύτερο και το τέταρτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, επιδιώκει να θέσει υπό αμφισβήτηση την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, μολονότι, ελλείψει οποιουδήποτε ισχυρισμού περί παραμορφώσεως, ο συγκεκριμένος έλεγχος των πραγματικών περιστατικών εκφεύγει της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία.

225 Κατά τα λοιπά, το ως άνω θεσμικό όργανο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πρώτου και του δευτέρου αναιρεσείοντος.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

1) Επί του παραδεκτού του πρώτου, του δευτέρου και του τετάρτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P

226 Όσον αφορά το παραδεκτό του πρώτου και του τετάρτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, διαπιστώνεται, με γνώμονα τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 158 της παρούσας αποφάσεως, ότι ο πρώτος αναιρεσείων δεν επιδιώκει να θέσει υπό αμφισβήτηση τις εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου διαπιστώσεις και εκτιμήσεις επί των πραγματικών περιστατικών. Αντιθέτως, προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν έλαβε υπόψη ένα πραγματικό στοιχείο, συγκεκριμένα δε τη μεταβίβαση των μετοχών που κατείχε ο πρώτος αναιρεσείων στην TMK και στον όμιλο Sinara, προκειμένου να εκτιμήσει τον αναλογικό χαρακτήρα της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα του εν λόγω αναιρεσείοντος εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν εις βάρος του, καθώς και την ύπαρξη κινδύνου καταστρατηγήσεως των συγκεκριμένων μέτρων. Το ανωτέρω επιχείρημα ισοδυναμεί με το να ζητηθεί από το Δικαστήριο η άσκηση ελέγχου επί ενδεχόμενης παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας, καθώς και παραβάσεως των κανόνων περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής των αποδείξεων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, έλεγχος για τον οποίο το Δικαστήριο είναι αρμόδιο στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2025, Timchenko κατά Συμβουλίου, C-702/23 P, EU:C:2025:605, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Υπό τις συνθήκες αυτές, τα ως άνω δύο σκέλη είναι παραδεκτά.

227 Αντιθέτως, διαπιστώνεται ότι, με το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, ο πρώτος αναιρεσείων επιδιώκει εκ νέου εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε προς στήριξη της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής του προκειμένου να καταδείξει ότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 94 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, είναι ευεργετικά για τη κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας λόγω της αναγκαστικής επιστροφής πολλών επιχειρηματιών στη συγκεκριμένη χώρα. Τα επιχειρήματα αυτά, με τα οποία ο εν λόγω

αναιρεσείων ουδόλως προβάλλει παραμόρφωση των ανωτέρω αποδεικτικών στοιχείων από το Γενικό Δικαστήριο, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 158 της παρούσας αποφάσεως.

228 Κατά συνέπεια, μόνον το πρώτο και το τέταρτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλεται στην υπόθεση C-696/23 P κρίνονται παραδεκτά.

2) Επί της ουσίας

i) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

229 Όσον αφορά, πρώτον, την αναλογικότητα των περιοριστικών μέτρων που θεσπίζει η Ένωση ή των γενικών κανόνων που προβλέπονται σε πράξεις της Ένωσης περί επιβολής τέτοιων μέτρων, το Δικαστήριο έχει υπενθυμίσει ότι η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει να είναι τα προβλεπόμενα από διάταξη του δικαίου της Ένωσης μέσα πρόσφορα για την επίτευξη του θεμιτού σκοπού που επιδιώκεται με την οικεία ρύθμιση και να μη βαίνουν πέραν του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρου (αποφάσεις της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψη 102 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 9ης Ιουλίου 2020, Haswani κατά Συμβουλίου, C-241/19 P, EU:C:2020:545, σκέψη 99).

230 Όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο της τηρήσεως των εκ της αρχής της αναλογικότητας απαιτήσεων, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει στο Συμβούλιο ευρεία εξουσία εκτιμήσεως σε περίπτωση κατά την οποία θεσπίζει καθεστώς περιοριστικών μέτρων απτόμενο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας, διαδικασία που προϋποθέτει εκ μέρους του επιλογές πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής φύσεως και στο πλαίσιο της οποίας καλείται να προβεί σε σύνθετες εκτιμήσεις και αξιολογήσεις. Το Δικαστήριο έχει συναγάγει εκ των ανωτέρω ότι κρίσιμο δεν είναι το ζήτημα αν το μέτρο που αποφασίσθηκε στο πλαίσιο τέτοιου καθεστώτος είναι το μόνο ή το καλύτερο δυνατό, αλλά ότι η νομιμότητα τέτοιου μέτρου θίγεται μόνον αν αυτό είναι προδήλως ακατάλληλο σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει το Συμβούλιο. Το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει ότι, ακόμη και όταν διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, το Συμβούλιο οφείλει να στηρίζει την επιλογή του σε αντικειμενικά κριτήρια και να εξετάζει αν οι σκοποί που επιδιώκονται με το μέτρο το οποίο επιλέγεται είναι ικανοί να δικαιολογήσουν αρνητικές οικονομικές συνέπειες, ακόμη και σημαντικές, για ορισμένους επιχειρηματίες (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, σκέψη 120 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 146, και της 9ης Ιουλίου 2020, Haswani κατά Συμβουλίου, C-241/19 P, EU:C:2020:545, σκέψη 100).

231 Δεύτερον, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 206 της παρούσας αποφάσεως, η άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως εκείνων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 17 του Χάρτη, καθώς και στο άρθρο του 16 περί ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας, επιδέχεται περιορισμούς δικαιολογούμενους από σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει η Ένωση, υπό την προϋπόθεση ότι οι συγκεκριμένοι περιορισμοί ανταποκρίνονται πράγματι στους εν λόγω σκοπούς γενικού συμφέροντος και δεν συνιστούν, λαμβανομένου υπόψη του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και ανεπίτρεπτη επέμβαση θίγουσα την ίδια την υπόσταση των ως άνω κατοχυρωμένων δικαιωμάτων. Το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει ότι τα περιοριστικά μέτρα συνεπάγονται, εξ ορισμού, αποτελέσματα τα οποία θίγουν το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής

ζωής, το δικαίωμα ιδιοκτησίας και την ελεύθερη άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, ζημιώνοντας ως εκ τούτου τα πρόσωπα εις βάρος των οποίων επιβάλλονται (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, σκέψεις 121 έως 123 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψεις 148 και 149).

232 Σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται με αυτόν πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να τηρεί το βασικό περιεχόμενό τους, τυχόν δε περιορισμοί στα εν λόγω δικαιώματα και τις ελευθερίες επιτρέπεται να επιβάλλονται, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πράγματι σε αναγνωρισμένους από την Ένωση σκοπούς γενικού συμφέροντος ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Στο ανωτέρω πλαίσιο, η νομολογία που μνημονεύεται στις σκέψεις 229 και 230 της παρούσας αποφάσεως τυγχάνει επίσης εφαρμογής προκειμένου να κριθεί αν η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του ενδιαφερομένου προσώπου την οποία συνεπάγονται τα περιοριστικά μέτρα είναι δυσανάλογη ή όχι (πρβλ. αποφάσεις της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψεις 101 έως 103, και της 9ης Ιουλίου 2020, Haswani κατά Συμβουλίου, C-241/19 P, EU:C:2020:545, σκέψεις 98 έως 100).

233 Από τις σκέψεις 229 έως 232 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, προκειμένου να κριθεί αν τα θεσπιζόμενα από την Ένωση περιοριστικά μέτρα ή οι κανόνες που προβλέπονται σε πράξη της Ένωσης βάσει της οποίας επιβάλλονται τέτοια μέτρα τηρούν την αρχή της αναλογικότητας ή αν η επέμβαση στα δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στον Χάρτη λόγω των περιορισμών στα εν λόγω δικαιώματα και ελευθερίες που επιβάλλονται βάσει πράξεως της Ένωσης σχετικής με περιοριστικά μέτρα έχει αναλογικό χαρακτήρα, πρέπει να διακριβώνεται, πρώτον, ότι τα εν λόγω μέτρα ή κανόνες ανταποκρίνονται σε αναγνωρισμένο από την Ένωση σκοπό γενικού συμφέροντος, δεύτερον, ότι δεν είναι προδήλως ακατάλληλα σε σχέση με τον συγκεκριμένο σκοπό, δηλαδή ότι δεν είναι προδήλως απρόσφορα για την επίτευξή του, και, τρίτον ότι τα μέτρα ή, κατά περίπτωση, ο οικείος περιορισμός δεν βαίνουν πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, σκέψη 126, και της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, Rosneft κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-732/18 P, EU:C:2020:727, σκέψεις 110 έως 115 και σκέψη 117).

234 Κατά συνέπεια, βάσει της ανωτέρω μεθόδου αναλύσεως πρέπει να εξετασθεί αν, όπως υποστηρίζουν ο πρώτος και ο δεύτερος αναιρεσείων, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε, σε πλείονες περιπτώσεις, σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκ μέρους του εκτίμηση της αναλογικότητας των θεσπισθέντων σε επίπεδο Ένωσης περιοριστικών μέτρων εις βάρος του δευτέρου αναιρεσείοντος ή της αναλογικότητας της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα του πρώτου και του δευτέρου αναιρεσείοντος, τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 17 του Χάρτη, καθώς και, όσον αφορά τον δεύτερο αναιρεσείοντα, στο άρθρο 16 του Χάρτη.

235 Ο σκοπός που επιδιώκεται με τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα συνίσταται στην άσκηση πιέσεως επί της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας και στην αύξηση του κόστους των ενεργειών της που έχουν ως στόχο την υπονόμευση της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας. Πρόκειται για θεμιτό σκοπό που καταλέγεται μεταξύ εκείνων οι οποίοι επιδιώκονται στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και διαλαμβάνονται στο άρθρο 21, παράγραφος 2, στοιχεία β′ και γ′, ΣΕΕ, συγκεκριμένα δε αντιστοίχως, αφενός, η εδραίωση και η στήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των

δικαιωμάτων του ανθρώπου και των αρχών του διεθνούς δικαίου, καθώς και, αφετέρου, η διασφάλιση της ειρήνης, η πρόληψη των συγκρούσεων και η ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, σκέψη 124, της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 115, και της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψη 104). Ο πρώτος και ο δεύτερος αναιρεσείων, άλλωστε, δεν αμφισβητούν με τα επιχειρήματά τους ότι ο συγκεκριμένος σκοπός είναι θεμιτός.

ii) Ανάλυση

236 Κατά πρώτον, όσον αφορά το επιχείρημα του δευτέρου αναιρεσείοντος ότι το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο της εκ μέρους του αναλύσεως, αντιστοίχως, της αναλογικότητας των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν εις βάρος του εν λόγω αναιρεσείοντος σε επίπεδο Ένωσης και του αναλογικού χαρακτήρα της λόγω των μέτρων αυτών επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματά του, δεν εξέτασε, στις σκέψεις 143 και 166 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το ζήτημα της καταλληλότητας των εν λόγω μέτρων σε σχέση με τους σκοπούς που επιδιώκονται με τις επίμαχες πράξεις, επισημαίνεται ότι ο δεύτερος αναιρεσείων παρερμηνεύει τις προμνημονευθείσες σκέψεις.

237 Πράγματι, πρώτον, οι παραπομπές στη νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου που μνημονεύονται στη σκέψη 143 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ιδίως δε η παραπομπή στη σκέψη 116 της αποφάσεως της 12ης Μαρτίου 2014, Al Assad κατά Συμβουλίου (T-202/12, EU:T:2014:113), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο κατάλληλος χαρακτήρας των επίμαχων περιοριστικών μέτρων απέρρεε από το ότι ο επιδιωκόμενος με τα μέτρα σκοπός γενικού συμφέροντος ήταν θεμελιώδους σημασίας για τη διεθνή κοινότητα, καθιστούν δυνατό να κατανοηθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε κατ' αναλογίαν, στην προμνημονευθείσα σκέψη 143, ότι λαμβανομένης υπόψη της σημασίας των επιδιωκόμενων με τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα σκοπών, οι οποίοι δεν τέθηκαν υπό αμφισβήτηση από τον δεύτερο αναιρεσείοντα και οι οποίοι υπομνήσθηκαν στη σκέψη 235 της παρούσας αποφάσεως, τα μέτρα ήταν κατάλληλα για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών.

238 Δεύτερον, δεδομένου ότι η σκέψη 166 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως παραπέμπει στην ανάλυση που παρατίθεται ιδίως στη σκέψη 143 της αποφάσεως εκείνης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε το ζήτημα της καταλληλότητας των εν λόγω μέτρων υπό το πρίσμα των επιδιωκόμενων με αυτά σκοπών και έκρινε ότι ήταν πρόσφορα για την επίτευξή τους. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε κατ' ουσίαν στην εν λόγω σκέψη 143, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 231 και 233 της παρούσας αποφάσεως, ότι οι αρνητικές συνέπειες της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα λόγω των επιβληθέντων στον δεύτερο αναιρεσείοντα περιοριστικών μέτρων δεν μπορούσαν να χαρακτηρισθούν δυσανάλογες, καθόσον δεν βάνουν πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

239 Κατά δεύτερον, πρέπει να εξετασθούν, πρώτον, το πρώτο και το τέταρτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, με τα οποία ο πρώτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, προκειμένου να κρίνει αν ο περιορισμός στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ήταν αναλογικός, υπέπεσε, σε πλείονες περιπτώσεις, σε πλάνη περί το δίκαιο στο πλαίσιο της εκ μέρους του αναλύσεως, στις σκέψεις 88 και 90 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, της καταλληλότητας των περιοριστικών μέτρων για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών καθώς και της αναγκαιότητας του εν λόγω περιορισμού.

240 Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι, κατά πάγια νομολογία, οι αιτιάσεις που βάλλουν κατά επάλληλης αιτιολογίας περιλαμβανόμενης σε απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου δεν επισύρουν την αναίρεση της εν λόγω αποφάσεως και είναι, ως εκ τούτου, αλυσιτελείς (απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2019, Crédit mutuel Arkéa κατά ΕΚΤ, C-152/18 P και C-153/18 P, EU:C:2019:810, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Δεδομένου, πάντως, ότι η σκέψη 88 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως εισάγεται με τη φράση «Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο επειδή», συνάγεται ότι το σκεπτικό που έπεται της συγκεκριμένης φράσεως παρατίθεται επαλλήλως σε σχέση με το, παρατιθέμενο στη σκέψη 87 της ίδιας αποφάσεως, προηγούμενο σκεπτικό κατά του οποίου δεν βάλλει ο πρώτος αναιρεσείων και βάσει του οποίου το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα θεσπιζόμενα με την επίμαχη απόφαση και με τον επίμαχο κανονισμό περιοριστικά μέτρα ήταν κατάλληλα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών. Ως εκ τούτου, τα επιχειρήματα του πρώτου αναιρεσείοντος που βάλλουν κατά της σκέψεως 88 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελή.

241 Εν συνεχεία, όσον αφορά το επιχείρημα του πρώτου αναιρεσείοντος ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν επέδειξε συνέπεια κρίνοντας, στη σκέψη 90 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο εν λόγω αναιρεσείων έπρεπε να επισημάνει ποια μέτρα, λιγότερο επαχθή πλην όμως εξίσου αποτελεσματικά ως προς τους επιδιωκόμενους από το Συμβούλιο σκοπούς, μπορούσε να επιβάλει το εν λόγω θεσμικό όργανο προκειμένου να αμβλύνει τις αρνητικές συνέπειες του περιορισμού ως προς την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πρώτου αναιρεσείοντος, μολονότι κατ' αυτόν δεν υφίστατο κανένα κατάλληλο εναλλακτικό μέτρο, το συγκεκριμένο επιχείρημα είναι αβάσιμο. Πράγματι, στην προμνημονευθείσα σκέψη της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, αφού εξέτασε το ίδιο τέτοια λιγότερο επαχθή μέτρα και διαπίστωσε ότι αυτά δεν καθιστούσαν δυνατή την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό, διαπίστωσε ότι ο πρώτος αναιρεσείων δεν παρέθεσε άλλα παραδείγματα τέτοιων μέτρων. Το Γενικό Δικαστήριο, όμως, δεν δύναται, ελλείψει τέτοιων παραδειγμάτων, να αναπληρώσει την παράλειψη του πρώτου αναιρεσείοντος (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, VTB Bank κατά Συμβουλίου, C-729/18 P, EU:C:2020:499, σκέψεις 85 έως 87), όπως δεν είναι δυνατόν ούτε να υποτεθεί ότι τα ενδεχόμενα εναλλακτικά μέτρα που θα μπορούσε να επισημάνει ο εν λόγω αναιρεσείων θα κρίνονταν οπωσδήποτε ακατάλληλα από το Γενικό Δικαστήριο.

242 Τέλος, όσον αφορά ειδικότερα το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο βάλλει κατά της σκέψεως 90 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν όφειλε να εξετάσει, στην προμνημονευθείσα σκέψη, αν ο πρώτος αναιρεσείων, λόγω της προβαλλόμενης απώλειας της εκ μέρους του εξουσίας ελέγχου επί της ΤΜΚ και του ομίλου Sinara, δεν ήταν σε θέση να καταστρατηγήσει τα επιβληθέντα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα. Πράγματι, η σκέψη 90 της εν λόγω αποφάσεως αφορά αποκλειστικώς το ζήτημα αν υφίσταντο λιγότερο επαχθή, πλην όμως εξίσου αποτελεσματικά περιοριστικά μέτρα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών. Μολονότι, πάντως, η ύπαρξη κινδύνου καταστρατηγήσεως μπορεί να είναι χρήσιμη για να κριθεί αν υφίστανται τέτοια εναλλακτικά μέτρα, απλώς και μόνον το ότι πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχουν επιβληθεί περιοριστικά μέτρα δεν δύναται να τα καταστρατηγήσει δεν συνεπάγεται ότι ο εξ αυτών περιορισμός στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του βαίνει προδήλως πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη των συγκεκριμένων σκοπών.

243 Δεύτερον, πρέπει να απορριφθεί και το τρίτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, με το οποίο ο πρώτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρέλειψε να εξετάσει το επιχείρημά του περί του ότι τα επιβληθέντα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα δεν είναι εύλογα λόγω του ότι τα κράτη μέλη, αγοράζοντας ορυκτά καύσιμα, συμβάλλουν στη χρηματοδότηση του κόστους του

πολέμου τον οποίο διεξάγει η Ρωσική Ομοσπονδία. Πράγματι, κατ' αναλογίαν προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 87 και 89 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά των οποίων δεν βάλλει ο εν λόγω αναιρεσείων με την αίτηση αναιρέσεως, η ως άνω περίσταση, καθόσον πρόκειται για ζήτημα απτόμενο των εμπορικών σχέσεων μεταξύ κυρίαρχων κρατών, στερείται αντικειμενικώς οποιασδήποτε συνδέσεως με το κριτήριο ζ' και με τον σκοπό που επιδιώκεται με τα περιοριστικά μέτρα τα οποία θεσπίζονται με την επίμαχη απόφαση και τον επίμαχο κανονισμό, ήτοι τη μέσω ατομικών περιοριστικών μέτρων άσκηση επιπλέον πιέσεως στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας και την αύξηση του κόστους των ενεργειών της που έχουν ως στόχο να υπονομεύσουν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας. Συνεπώς, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 101 της παρούσας αποφάσεως, ο πρώτος αναιρεσείων είχε τη δυνατότητα να αντιληφθεί, βάσει των προμνημονευθεισών σκέψεων της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τους λόγους για τους οποίους ένα τέτοιο επιχείρημα δεν ήταν δυνατόν να ευδοκιμήσει στο πλαίσιο της εξετάσεως του αναλογικού χαρακτήρα της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματά του.

244 Όσον αφορά, τρίτον, το πέμπτο και το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, με τα οποία ο πρώτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, ότι στις σκέψεις 81 έως 84 και στις σκέψεις 92 και 93 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προσέδωσε υπέρμετρη σημασία, όσον αφορά τον έλεγχο της αναλογικότητας της παρεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματά του, στην περιοδική επανεξέταση των εις βάρος του περιοριστικών μέτρων και στη δυνατότητα να ζητηθεί άδεια χρήσεως των κεφαλαίων ή να χορηγηθεί άδεια ταξιδίου για ανθρωπιστικούς λόγους, και αυτά πρέπει να απορριφθούν.

245 Πράγματι, αφενός, οι σκέψεις 81 έως 84 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν αφορούν την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εξέταση της απαιτήσεως περί αναλογικότητας, κατά τη δεύτερη περίοδο του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, αλλά εκείνην της απαιτήσεως η οποία προβλέπεται στην πρώτη περίοδο της εν λόγω διατάξεως και βάσει της οποίας οποιοσδήποτε περιορισμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων αυτών. Με το πέμπτο και το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, όμως, ο πρώτος αναιρεσείων προβάλλει απλώς περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εκ μέρους του εξέταση της αρχής της αναλογικότητας λαμβανομένης υπόψη της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα του πρώτου αναιρεσείοντος.

246 Αφετέρου, όσον αφορά τις σκέψεις 92 και 93 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αρκεί η επισήμανση ότι ο πρώτος αναιρεσείων δεν προσδιόρισε τους λόγους για τους οποίους υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο προσέδωσε «υπέρμετρη σημασία» στα ζητήματα που εξετάζονται στο πλαίσιο των εν λόγω σκέψεων. Πράγματι, το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο αρκέσθηκε στην επισήμανση ότι η περιοδική επανεξέταση των περιοριστικών μέτρων και η ύπαρξη παρεκκλίσεων δυνάμενων να επιτραπούν για τη χρήση των δεσμευθέντων κεφαλαίων και οικονομικών πόρων ή για την είσοδο στο έδαφος της Ένωσης συνέβαλε ώστε να καταδειχθεί ο αναλογικός χαρακτήρας της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα του πρώτου αναιρεσείοντος.

247 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθούν το πρώτο, το τρίτο, το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, καθώς και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως και το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P.

3. Επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

248 Με το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου που προβάλλεται προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων φρονεί ότι ο ορισμός της έννοιας των «εξεχόντων επιχειρηματιών» τον οποίο έδωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως θίγει δυσανάλογα την επιχειρηματική ελευθερία και το δικαίωμα ιδιοκτησίας του εν λόγω αναιρεσείοντος, που κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 16 και 17 του Χάρτη. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι τα μόνα μέτρα που δύναται να λάβει ευλόγως ένας επιχειρηματίας του οποίου η περίπτωση εμπίπτει στο κριτήριο ζ′ συνίστανται στην απώλεια της ιδιότητάς του διά της μεταβιβάσεως, επί παραδείγματι, των μετοχών ή των μεριδίων του, υποστηρίζεται ότι τα περιοριστικά μέτρα δεν έχουν προσωρινό και αναστρέψιμο χαρακτήρα, αλλά καθίστανται, αντιθέτως, οριστικά και μη αναστρέψιμα.

249 Το Συμβούλιο φρονεί ότι το υπό κρίση σκέλος πρέπει να κριθεί απαράδεκτο ως στερούμενο σαφήνειας. Επιπλέον, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πέμπτου αναιρεσείοντος.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

250 Κατ’ αρχάς, πρέπει να γίνει δεκτό, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 157 της παρούσας αποφάσεως, ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το Συμβούλιο, η αιτίαση που προβάλλεται στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P είναι, παρά τον συνοπτικό χαρακτήρα της, αρκούντως εύληπτη.

251 Επί της ουσίας, υπενθυμίζεται ότι, βάσει γενικής ερμηνευτικής αρχής, μια πράξη της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύεται, στο μέτρο του δυνατού, κατά τρόπον ώστε να μη θίγεται το κύρος της και ώστε να συνάδει με το σύνολο του πρωτογενούς δικαίου, περιλαμβανομένων των διατάξεων του Χάρτη (απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

252 Εν προκειμένω, στη σκέψη 91 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε κατ’ ουσίαν ότι, προκειμένου η περίπτωσή τους να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κριτηρίου ζ′, οι επιχειρηματίες πρέπει να χαρακτηρίζονται ως «εξέχοντες» λόγω της σημασίας τους, λαμβανομένων υπόψη διαφόρων οικονομικών κριτηρίων, στον οικονομικό τομέα όπου δραστηριοποιούνται, κρίση η οποία δεν ενέχει πλάνη περί το δίκαιο, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 178 και 181 της παρούσας αποφάσεως. Πρέπει, επομένως, να εξετασθεί αν το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ως ανωτέρω, προέκρινε ερμηνεία του κριτηρίου ζ′ μη σύμφωνη με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 16 και 17 του Χάρτη, καθόσον η εν λόγω ερμηνεία έχει ως συνέπεια να θίγονται δυσανάλογα τα συγκεκριμένα δικαιώματα λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 233 της παρούσας αποφάσεως.

253 Συναφώς, πρέπει να γίνει δεκτό, πρώτον, ότι, για τους ίδιους λόγους με εκείνους που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 235 της παρούσας αποφάσεως, το κριτήριο ζ′ ανταποκρίνεται σε θεμιτό σκοπό ο οποίος καταλέγεται μεταξύ εκείνων που επιδιώκονται στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης, ήτοι, όπως υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 52, 54, 89 και 122 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στον

σκοπό να αυξηθεί η άσκηση πιέσεως στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, καθώς και το κόστος των ενεργειών της χώρας αυτής που αποσκοπούν να υπονομεύσουν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.

254 Δεύτερον, για τους ίδιους λόγους με εκείνους οι οποίοι επισημάνθηκαν στις σκέψεις 52 έως 55 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και κατά των οποίων δεν βάλλει ο πέμπτος αναιρεσείων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα περιοριστικά μέτρα που επιβάλλονται βάσει του κριτηρίου ζ′ δεν είναι προδήλως ακατάλληλα ως προς τον συγκεκριμένο σκοπό, καθόσον δεν είναι προδήλως απρόσφορα για την επίτευξή του.

255 Τρίτον, πρέπει να εξετασθεί το ζήτημα αν η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 16 και 17 του Χάρτη, λόγω των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν βάσει του κριτηρίου ζ′, είναι δυσανάλογη καθόσον βαίνει προδήλως πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού.

256 Λαμβανομένου υπόψη ενός σκοπού τόσο θεμελιώδους σημασίας όσο αυτός του τερματισμού ενός επιθετικού πολέμου εναντίον ανεξάρτητου κράτους, όπως είναι η Ουκρανία, κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου και αντιθέτως προς την αρχή της προστασίας της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και την ανεξαρτησίας της εν λόγω τρίτης χώρας, η συγκεκριμένη επέμβαση δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογη και ανεπίτρεπτη σε τέτοιο βαθμό ώστε να βαίνει προδήλως πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του προμνημονευθέντος σκοπού.

257 Υπό τις ως άνω συνθήκες, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι, λόγω της ερμηνείας της έννοιας του κατά το κριτήριο ζ′ «εξέχοντος επιχειρηματία», την οποίαν ορθώς προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο, η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του πέμπτου αναιρεσείοντος λόγω των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν βάσει του συγκεκριμένου κριτηρίου ήταν δυσανάλογη.

258 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που προβλήθηκε στην υπόθεση C-111/24 P.

Γ. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλονται περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της εκ μέρους του εξετάσεως των ενστάσεων περί ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ′

259 Στο παρόν τμήμα της αποφάσεως εξετάζονται το δεύτερο σκέλος των τρίτων λόγων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P, καθώς και του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, με τους οποίους ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος αναιρεσείων βάλλουν κατά της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εξετάσεως των ενστάσεων περί ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ′ οι οποίες είχαν προβληθεί πρωτοδίκως βάσει του άρθρου 277 ΣΛΕΕ.

1. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

260 Με τον τρίτο λόγο που προβάλλεται προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας την ένσταση περί ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ′ την οποία είχε προβάλλει ενώπιόν του ο πέμπτος αναιρεσείων.

261 Ο εν λόγω αναιρεσείων διατείνεται ότι η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 37 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι πεπλανημένη στο μέτρο που προϋποθέτει ότι το άρθρο 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ επιτρέπει στο Συμβούλιο να επιβάλλει περιοριστικά μέτρα εις βάρος όλων των κατηγοριών προσώπων κατά το δοκούν, μολονότι αυτά δεν έχουν καμία σχέση με το καθεστώς της συγκεκριμένης τρίτης χώρας. Ειδικότερα, υποστηρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη την αντίθετη νομολογία η οποία διατυπώθηκε με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 2012, Tay Za κατά Συμβουλίου (C-376/10 P, EU:C:2012:138), και της οποίας τα συμπεράσματα εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή, μολονότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη βασίζονταν στα άρθρα 60 και 301 ΕΚ.

262 Ο πέμπτος αναιρεσείων επισημαίνει επίσης ότι η Ένωση έκανε δημιουργική χρήση των δύο ανωτέρω άρθρων προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να θεσπίζει καθεστώτα «ευφυών κυρώσεων» (smart sanctions), δηλαδή να επιβάλλει πιο στοχευμένα και επιλεκτικά μέτρα όπως είναι η δέσμευση κεφαλαίων ή οι ταξιδιωτικές απαγορεύσεις εις βάρος ατόμων ή οντοτήτων που συνδέονται με τους ιθύνοντες της οικείας τρίτης χώρας, παρέχουν σε αυτούς οικονομική στήριξη ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από τους εν λόγω ιθύνοντες, με συνέπεια να απαιτείται κατά σύστημα η ύπαρξη επαρκούς συνδέσεως μεταξύ των συγκεκριμένων ατόμων ή οντοτήτων και των εν λόγω τρίτων χωρών. Προκειμένου να κατοχυρωθούν οι εν λόγω νέες πρακτικές και προκειμένου η Ένωση να αποκτήσει καταλληλότερο νομικό πλαίσιο από ό,τι τα δύο προμνημονευθέντα άρθρα της Συνθήκης ΕΚ, με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας προστέθηκε στο δίκαιο της Ένωσης το νυν άρθρο 215 ΣΛΕΕ. Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα κράτη μέλη ενσωμάτωσαν επισήμως την πρακτική των «ευφυών κυρώσεων» στη δομή των κειμένων των ιδρυτικών συνθηκών της Ένωσης, χωρίς ουδόλως να μεταβάλουν την κατάσταση του δικαίου, όπως κακώς αποφάνθηκε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 37 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

263 Ο πέμπτος αναιρεσείων προσθέτει ότι η απαίτηση τέτοιας συνδέσεως είναι επιβεβλημένη προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο να δοθεί στα θεσμικά όργανα της Ένωσης «λευκή επιταγή» βάσει της οποίας θα έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν περιοριστικά μέτρα εις βάρος οποιουδήποτε προσώπου ή οποιασδήποτε κατηγορίας προσώπων. Προβαίνοντας στην επιβολή στοχευμένων κυρώσεων, η Ένωση επέλεξε καθεστώς δικαιότερων κυρώσεων που αποτελούν έκφανση μιας Ένωσης αποτελούσας χώρο δικαιωμάτων και ελευθεριών.

264 Το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πέμπτου αναιρεσείοντος.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

265 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 37 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι περιοριστικά μέτρα μπορούν να επιβληθούν, βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, εις βάρος οποιουδήποτε προσώπου, ακόμη και αν δεν υφίσταται επαρκής σύνδεση μεταξύ της κατηγορίας προσώπων την οποία στοχεύουν τα εν λόγω μέτρα και της οικείας τρίτης χώρας.

266 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 37 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το άρθρο 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, προβλέπει τη δυνατότητα του Συμβουλίου να επιβάλλει περιοριστικά μέτρα όχι μόνον εις βάρος των ιθυνόντων τρίτης χώρας και των προσώπων ή οντοτήτων που συνδέονται με αυτούς ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτούς, αλλά και εις βάρος προσώπων και οντοτήτων που δεν έχουν καμία σύνδεση με το καθεστώς που κυβερνά τέτοια χώρα, διευκρινιζομένου ότι το δίκαιο της Ένωσης ήδη προέβλεπε, πριν από τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, την εν λόγω διττή δυνατότητα, βάσει,

αντιστοίχως, των άρθρων 60 και 301 ΕΚ, αφενός, και βάσει των εν λόγω διατάξεων και του άρθρου 308 ΕΚ, αφετέρου (πρβλ. αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψεις 166 και 216, της 13ης Μαρτίου 2012, Tay Za κατά Συμβουλίου, C-376/10 P, EU:C:2012:138, σκέψεις 63 και 64, και της 19ης Ιουλίου 2012, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-130/10, EU:C:2012:472, σκέψεις 51 έως 53 και 73).

267 Τούτο δεν συνεπάγεται, πάντως, ότι το Συμβούλιο δύναται να επιβάλλει, βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, περιοριστικά μέτρα εις βάρος προσώπων και οντοτήτων άνευ αντικειμενικής συνδέσεως με την ως άνω χώρα.

268 Πράγματι, από το γράμμα του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ προκύπτει ότι, όπως υπενθύμισε το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 37 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει, βάσει της εν λόγω διατάξεως, περιοριστικά μέτρα εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων και μη κρατικών ομάδων ή οντοτήτων μόνον εφόσον τούτο προβλέπεται από απόφαση εκδοθείσα σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της Συνθήκης ΕΕ, στο οποίο περιλαμβάνεται το άρθρο 29 της εν λόγω Συνθήκης.

269 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι βάσει του άρθρου 29 ΣΕΕ το Συμβούλιο εξουσιοδοτείται να εκδίδει αποφάσεις οι οποίες καθορίζουν τη θέση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως, θέση η οποία μπορεί να περιλαμβάνει περιοριστικά μέτρα εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων, κρατικών ομάδων ή οντοτήτων. Στο εν λόγω πλαίσιο, το Συμβούλιο καθορίζει, ενδεχομένως δε και διευκρινίζει, διαθέτοντας προς τούτο ευρεία διακριτική ευχέρεια και αποφασίζοντας με ομοφωνία, το αντικείμενο των περιοριστικών μέτρων που λαμβάνει η Ένωση στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψεις 87, 88 και 90, και της 16ης Οκτωβρίου 2025, Timchenko και Timchenko κατά Συμβουλίου, C-805/24 P, EU:C:2025:792, σκέψεις 20 και 23).

270 Η ευρεία διακριτική ευχέρεια που διαθέτει προς τούτο το Συμβούλιο εξηγείται από το ευρύ περιεχόμενο των σκοπών και των στόχων της Ένωσης στον συγκεκριμένο τομέα, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 3, παράγραφος 5, και στο άρθρο 21 ΣΕΕ, καθώς και στις ειδικές διατάξεις περί κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης, ιδίως δε στα άρθρα 23 και 24 ΣΕΕ (πρβλ. απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 88).

271 Ειδικότερα, όπως προκύπτει κατ' ουσίαν από τη σκέψη 230 της παρούσας αποφάσεως, το Συμβούλιο διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά το αντικείμενο των περιοριστικών μέτρων που λαμβάνονται στον εν λόγω τομέα, καθώς και τον καθορισμό και το περιεχόμενο των γενικών κριτηρίων βάσει των οποίων μπορούν να επιβάλλονται τέτοια μέτρα (πρβλ. απόφαση της 21ης Απριλίου 2015, Anbouba κατά Συμβουλίου, C-605/13 P, EU:C:2015:248, σκέψη 41). Συνεπώς, το Δικαστήριο, το οποίο είναι αρμόδιο, δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 275, δεύτερο εδάφιο, και του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να εκτιμά την νομιμότητα των πράξεων της Ένωσης που προβλέπουν περιοριστικά μέτρα εις βάρος των φυσικών ή νομικών προσώπων, των μη κρατικών ομάδων ή οντοτήτων και, ως εκ τούτου, τη νομιμότητα των κριτηρίων καταχωρίσεως που προβλέπονται στις εν λόγω πράξεις, έχει συναγάγει εκ των ανωτέρω ότι η νομιμότητα τέτοιας πράξεως θίγεται μόνον αν είναι προδήλως ακατάλληλη σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει το αρμόδιο θεσμικό όργανο (πρβλ. αποφάσεις

της 23ης Απριλίου 2013, Gbagbo κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-478/11 P έως C-482/11 P, EU:C:2013:258, σκέψη 57, και της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψη 103).

272 Τούτου λεχθέντος παρά την ευρεία εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει το Συμβούλιο όσον αφορά τον καθορισμό του αντικειμένου των περιοριστικών μέτρων που θεσπίζει η Ένωση στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, καθώς και των νομικών κριτηρίων που καθιστούν δυνατή την επιβολή περιοριστικών μέτρων, κάθε απόφαση περί επιβολής τέτοιων μέτρων βάσει του άρθρου 29 ΣΕΕ, με σκοπό την άσκηση πιέσεως σε τρίτη χώρα, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, πρέπει να καθορίζει και να οριοθετεί τον επιδιωκόμενο σκοπό πιέσεως, όπως και τις κατηγορίες προσώπων ή οντοτήτων που διαλαμβάνονται στα εν λόγω κριτήρια.

273 Στο ως άνω πλαίσιο, μια τέτοια απόφαση πρέπει να καταδεικνύει, με τα κριτήρια που προβλέπει, αντικειμενική σύνδεση μεταξύ των εν λόγω κατηγοριών προσώπων ή οντοτήτων και της οικείας τρίτης χώρας σε σχέση με τον κατά τα ανωτέρω καθοριζόμενο και οριοθετούμενο σκοπό. Ειδικότερα, οι εν λόγω κατηγορίες πρέπει να καθορίζονται κατά τρόπον ώστε τα πρόσωπα και οι οντότητες που περιλαμβάνουν να συνδέονται αντικειμενικώς με τη συγκεκριμένη τρίτη χώρα προκειμένου τα επιβαλλόμενα ως εκ τούτου περιοριστικά μέτρα να είναι ικανά να επιτύχουν, κατά τρόπο που δεν είναι προδήλως ακατάλληλος, τον σκοπό της πιέσεως που προτίθεται να ασκήσει η Ένωση κατ' αυτόν τον τρόπο. Ελλείψει τέτοιας συνδέσεως, ένα κριτήριο καταχωρίσεως σε κατάλογο προσώπων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα θα ήταν προδήλως απρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να γίνει δεκτό ότι στερείται νομιμότητας (πρβλ. απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψη 111).

274 Σε περίπτωση κατά την οποία το Συμβούλιο εκδίδει κανονισμό βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, ο εν λόγω κανονισμός πρέπει επίσης κατ' ανάγκην να λαμβάνει υπόψη μια τέτοια σύνδεση, χωρίς να μπορεί να μεταβάλει το περιεχόμενό της. Πράγματι, δεδομένου ότι ο σκοπός ενός τέτοιου κανονισμού έγκειται στην εφαρμογή της αποφάσεως που ελήφθη στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας βάσει του άρθρου 29 ΣΕΕ, στην υλοποίηση των προβλεπόμενων στην εν λόγω απόφαση περιοριστικών μέτρων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΛΕΕ, και να διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή των συγκεκριμένων μέτρων εντός όλων των κρατών μελών, ο οικείος κανονισμός πρέπει απλώς να παραθέτει εκ νέου το ουσιώδες μέρος του περιεχομένου της αποφάσεως και να προβλέπει ορισμούς και διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των προβλεπόμενων από τη συγκεκριμένη απόφαση περιοριστικών μέτρων, χωρίς πάντως να υφίσταται δυνατότητα προσθήκης νέων κριτηρίων ή νέων περιοριστικών μέτρων ούτε τροποποιήσεως του περιεχομένου των κριτηρίων και των μέτρων που περιλαμβάνονται στην απόφαση (πρβλ. απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψεις 89 και 90).

275 Επισημαίνοντας, στη σκέψη 37 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο δύναται, βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, να επιβάλλει περιοριστικά μέτρα εις βάρος «οποιουδήποτε "φυσικού ή νομικού προσώπου", "μη κρατικής οντότητας" ή οποιασδήποτε "ομάδας" αποκλειστικώς υπό την προϋπόθεση ότι απόφαση εκδοθείσα σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 του τίτλου V της Συνθήκης ΕΕ προβλέπει τέτοια μέτρα», ορθώς υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, ότι η επιβολή τέτοιων περιοριστικών μέτρων είναι δυνατή μόνον εφόσον υφίσταται απόφαση εκδοθείσα βάσει του άρθρου 29 ΣΕΕ. Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, η προμνημονευθείσα σκέψη της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν είναι δυνατόν να ερμηνευθεί ως έχουσα την έννοια ότι το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε σε αυτήν ότι το

Συμβούλιο, σε περίπτωση κατά την οποία εκδίδει κανονισμό βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωση να τηρεί την απαίτηση κατά την οποία τα κριτήρια καταχωρίσεως που προβλέπονται σε τέτοια απόφαση και μνημονεύονται εκ νέου στον συγκεκριμένο κανονισμό πρέπει να έχουν ως στόχο κατηγορίες προσώπων, ομάδων και μη κρατικών οντοτήτων που συνδέονται αντικειμενικώς με την τρίτη χώρα στην οποία προτίθεται να αντιταχθεί η Ένωση.

276 Η εκ μέρους του πέμπτου αναιρεσείοντος ανωτέρω παρερμηνεία της σκέψεως 37 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως επιβεβαιώνεται, άλλωστε, από το ότι, στη σκέψη 41 της ίδιας αποφάσεως, κατά της οποίας δεν βάλλει ο αναιρεσείων, το Γενικό Δικαστήριο τόνισε το γεγονός ότι, όσον αφορά το κριτήριο ζ′, υφίσταται σύνδεση, τουλάχιστον έμμεση, μεταξύ των επιχειρηματιών που μνημονεύονται στο προμνημονευθέν κριτήριο και της οικείας τρίτης χώρας, ήτοι της Ρωσικής Ομοσπονδίας, δεδομένου ότι το εν λόγω κριτήριο αφορά, μεταξύ άλλων, κατηγορία φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται σε ορισμένους οικονομικούς τομείς οι οποίοι αποτελούν για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας σημαντική πηγή εσόδων που της παρέχει τη δυνατότητα να συνεχίσει να ασκεί την εκ μέρους της πολιτική αποσταθεροποιήσεως της Ουκρανίας και επιθέσεως κατά της χώρας αυτής.

277 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθεί ο τρίτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλεται στην υπόθεση C-111/24 P.

2. Επί του δευτέρου σκέλους των τρίτων λόγων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

278 Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η κατά το κριτήριο ζ′ «σημαντική πηγή εσόδων» πρέπει να προέρχεται από τους οικονομικούς τομείς και όχι από τους εξέχοντες επιχειρηματίες, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στις σκέψεις 101 επ. της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απορρίπτοντας την ένσταση περί ελλείψεως νομιμότητας του συγκεκριμένου κριτηρίου την οποία είχε προβάλει ο εν λόγω αναιρεσείων.

279 Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο προέκρινε «αντικειμενική» ερμηνεία του ως άνω κριτηρίου η οποία παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να θεσπίζει περιοριστικά μέτρα εις βάρος εξεχόντων επιχειρηματιών απλώς και μόνον επειδή αυτοί δραστηριοποιούνται σε οικονομικό τομέα που αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ανεξαρτήτως της ατομικής συμπεριφοράς και συμβολής του συγκεκριμένου προσώπου. Κατά τον τρίτο αναιρεσείοντα, η ανωτέρω ερμηνεία του κριτηρίου ζ′ αντιβαίνει στη γενική αρχή κατά την οποία, λαμβανομένων υπόψη του σκοπού και του περιεχομένου του καθεστώτος των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, τα εν λόγω μέτρα αποσκοπούν να αποτελέσουν κίνητρο για τη μεταβολή της συμπεριφοράς των ατόμων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται. Συγκεκριμένα, εν προκειμένω, οι εξέχοντες επιχειρηματίες εις βάρος των οποίων επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν τα στοιχεία συμπεριφοράς τους που πρέπει να μεταβάλουν προκειμένου να μην ισχύουν πλέον τέτοια μέτρα έναντι αυτών.

280 Πάντοτε στο πλαίσιο του εν λόγω δευτέρου σκέλους, ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Συμβούλιο, αντιθέτως προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου, παρέλειψε να ορίσει εκ των προτέρων και σαφώς τον οικονομικό τομέα στον οποίο θεωρείται ότι δραστηριοποιείται ο ως άνω αναιρεσείων.

281 Και ο τέταρτος αναιρεσείων υποστηρίζει, με το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου που προβάλλεται προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον απέρριψε, με την τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του κριτηρίου ζ′ την οποία είχε προβάλει ενώπιόν του ο εν λόγω αναιρεσείων. Συγκεκριμένα, η ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 87, 89 και 90 της αποφάσεως εκείνης δεν έλαβε υπόψη, όπως εντούτοις προέβαλε ο τέταρτος αναιρεσείων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ότι, βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, ένα κριτήριο καταχωρίσεως όπως το κριτήριο ζ′ πρέπει να έχει ως σκοπό να παρακινήσει μεταβολές συμπεριφοράς των προσώπων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται τα περιοριστικά μέτρα, και όχι να καταστήσει τα πρόσωπα αυτά «παράπλευρες απώλειες». Συνεπώς, το Συμβούλιο είχε τη δυνατότητα να επιβάλει, βάσει της εν λόγω διατάξεως, μόνον περιοριστικά μέτρα ικανά να μεταβάλουν κατά τρόπο κατανοητό και ρεαλιστικό τη συμπεριφορά του ενδιαφερομένου.

282 Η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, όμως, ερμηνεία της έννοιας των «εξεχόντων επιχειρηματιών» τους οποίους αφορά το κριτήριο ζ′, συγκεκριμένα δε η σχετική σημασία που πρέπει να έχουν οι εν λόγω επιχειρηματίες σε οικονομικό τομέα ο οποίος αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, έχει ως αποτέλεσμα κατάσταση κατά την οποία εις βάρος των οικείων προσώπων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα λόγω της ιδιότητάς τους και όχι για τις πράξεις τους ή για όσα οφείλουν να πράττουν, οπότε η ατομική συμπεριφορά και συμβολή τους δεν λαμβάνεται υπόψη.

283 Ο τέταρτος αναιρεσείων διευκρινίζει επίσης ότι, μολονότι η εκ μέρους εξέχοντος επιχειρηματία, κατά το κριτήριο ζ′, παραίτηση από τις θέσεις του ή πώληση των μεριδίων του σε επιχείρηση όπου ασκεί εξουσία ελέγχου καθιστά σαφώς δυνατή την άρση των επιβληθέντων εις βάρος του περιοριστικών μέτρων, δεν είναι εντούτοις αντιληπτό το πώς θα μπορούσε να πληγεί η Ρωσική Ομοσπονδία επειδή ένα τέτοιο πρόσωπο θα αναγκαζόταν να εγκαταλείψει τον οικείο οικονομικό τομέα ή το πώς θα συνέβαλλε ένα τέτοιο γεγονός στην επίτευξη των σκοπών της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης.

284 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Τσεχική Δημοκρατία, από τη Δημοκρατία της Λεττονίας και από την Επιτροπή στην υπόθεση C-35/24 P, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του τρίτου και του τετάρτου αναιρεσείοντος.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

285 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 126 της παρούσας αποφάσεως, τα επιχειρήματα που αναπτύσσουν επικουρικώς ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων προς στήριξη του δευτέρου σκέλους των τρίτων λόγων αναιρέσεως τους οποίους προβάλλουν αντιστοίχως πρέπει να εξετασθούν σε συνδυασμό με τα επιχειρήματα τα οποία παρέθεσαν στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους των ίδιων λόγων αναιρέσεως και τα οποία εκτίθενται συνοπτικώς στις σκέψεις 94 και 96 της παρούσας αποφάσεως.

286 Υπό τις ως άνω συνθήκες πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το εν λόγω δεύτερο σκέλος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτουν κατ' ουσίαν στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε στις σκέψεις 104 έως 109 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 87 έως 92 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αντιστοίχως, ότι το κριτήριο ζ' δεν στερούνταν νομιμότητας.

287 Ειδικότερα, οι ανωτέρω αναιρεσείοντες θεωρούν ότι η επιρροή που ασκούν επιχειρηματίες στους οικονομικούς τομείς όπου δραστηριοποιούνται δεν μπορεί να εξομοιωθεί με προσωπική συμπεριφορά ή, τουλάχιστον, με αρκούντως σαφή προσωπική συμπεριφορά, ούτως ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα να μεταβάλουν τη συμπεριφορά προκειμένου να μην ισχύουν πλέον εις βάρος τους περιοριστικά μέτρα. Μια τέτοια συμπεριφορά, της οποίας ο κατ' ανάγκην προσωπικός χαρακτήρας συνάγεται, κατά τον τρίτο αναιρεσείοντα, από τον ίδιο τον σκοπό και το περιεχόμενο του καθεστώτος περιοριστικών μέτρων που επιβάλλει η Ένωση ή, κατά τον τέταρτο αναιρεσείοντα, από το άρθρο 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, μπορεί να είναι αρκούντως σαφής μόνον εφόσον τα οικεία πρόσωπα, ακόμη και αν δεν διατηρούν προσωπική σχέση με την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, παρέχουν τα ίδια σημαντική πηγή εσόδων στην εν λόγω κυβέρνηση. Δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ως άνω ερμηνεία του κριτηρίου ζ' στη σκέψη 70 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 57 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υποστηρίζεται ότι έπρεπε, επομένως, να δεχθεί τις ενστάσεις ελλείψεως νομιμότητας που προέβαλαν.

288 Επίσης προκαταρκτικώς, κατά το μέρος που ο τρίτος αναιρεσείων προσάπτει στο Συμβούλιο παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, καθόσον παρέλειψε να ορίσει εκ των προτέρων και με σαφήνεια τον οικονομικό τομέα στον οποίο θεωρείται ότι δραστηριοποιούνταν ο εν λόγω αναιρεσείων, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 56, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναίρεση ασκείται κατά αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου. Συνεπώς, τα επιχειρήματα αιτήσεως αναιρέσεως που δεν βάλλουν κατά της αποφάσεως την οποία εξέδωσε το Γενικό Δικαστήριο κατόπιν αιτήματος ακυρώσεως αποφάσεως, αλλά κατά αποφάσεως της οποίας η ακύρωση ζητήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, είναι προδήλως απαράδεκτα (απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Inpost Paczkomaty κατά Επιτροπής, C-431/19 P και C-432/19 P, EU:C:2020:1051, σκέψη 108 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

289 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω προκαταρκτικών παρατηρήσεων, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 271 της παρούσας αποφάσεως, ζήτημα νομιμότητας κριτηρίου βάσει του οποίου επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα υφίσταται μόνον όταν είναι προδήλως ακατάλληλο σε σχέση με τον σκοπό που προτίθεται να επιδιώξει το αρμόδιο θεσμικό όργανο. Ειδικότερα, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι στερείται νομιμότητας κριτήριο καταχωρίσεως σε κατάλογο προσώπων εις βάρος των οποίων ισχύουν περιοριστικά μέτρα έναντι τρίτης χώρας εφόσον έχει ως στόχο κατηγορίες προσώπων ή οντοτήτων που συνδέονται αντικειμενικώς, έστω και εμμέσως, με την οικεία τρίτη χώρα.

290 Όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, η Επιτροπή κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου επ' ακροατηρίου συζήτηση και όπως εξέθεσε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 86 των προτάσεών της στην υπόθεση C-711/23 P και στο σημείο 83 των προτάσεών της στην υπόθεση C-35/24 P, εφόσον, λόγω ιδίως της υπάρξεως τέτοιας συνδέσεως, ένα κριτήριο καταχωρίσεως δεν είναι προδήλως ακατάλληλο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο τρόπος με τον οποίο διατυπώνεται η εν λόγω σύνδεση στα συστατικά στοιχεία του κριτηρίου δεν θέτει εν αμφιβόλω το κύρος του κριτηρίου.

291 Εν προκειμένω, ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 107 και 108 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τις σκέψεις της 66 και 67, και στις σκέψεις 90 και 91 της τέταρτης αναιρεσιβαλλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τη σκέψη της 54, ότι από το κριτήριο ζ′ προκύπτει «εύλογη» και, ως εκ τούτου, αντικειμενική σύνδεση μεταξύ, αφενός, της στοχεύσεως των επιχειρηματιών που είναι σημαντικοί στους οικονομικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται και οι οποίοι παρέχουν σημαντικά έσοδα στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας και, αφετέρου, του σκοπού που συνίσταται στην αύξηση της πιέσεως η οποία ασκείται στην εν λόγω τρίτη χώρα, καθώς και στην αύξηση του κόστους των ενεργειών αυτής. Όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 108 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 91 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το κριτήριο ζ′, μνημονεύοντας τους ως άνω επιχειρηματίες, αφορά πρόσωπα έναντι των οποίων η επιβολή των επίμαχων περιοριστικών μέτρων είναι δυνατόν να αυξήσει το κόστος των ενεργειών της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία λόγω της σημασίας που έχουν οι συγκεκριμένοι οικονομικοί τομείς για τη ρωσική οικονομία.

292 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το κριτήριο ζ′ στοχεύει κατηγορίες προσώπων ή οντοτήτων που συνδέονται αντικειμενικώς με την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, με συνέπεια να είναι πρόσφορο για την επίτευξη του μνημονευόμενου στην προηγούμενη σκέψη σκοπού και να μην μπορεί να θεωρηθεί ότι στερείται νομιμότητας.

293 Υπό τις ως άνω συνθήκες, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο ότι το κριτήριο ζ′ δεν στερείται νομιμότητας.

294 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος των τρίτων λόγων αναιρέσεως που προβλήθηκαν στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P.

Δ. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλονται περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της εκ μέρους του εξετάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

295 Με το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου που προβάλλεται προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 135, 137 και 138 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Γενικό Δικαστήριο δεν όφειλε μόνον να λάβει υπόψη το γράμμα του κριτηρίου ζ′, αλλά και τις συνέπειες της εφαρμογής του, στην πράξη, από στατιστικής απόψεως. Εν προκειμένω, όμως, τα 43 πρόσωπα που προσδιορίσθηκαν βάσει του συγκεκριμένου κριτηρίου είναι όλα Ρώσοι υπήκοοι που υπέστησαν δυσμενή μεταχείριση λόγω της ιθαγένειάς τους.

296 Επιπλέον, ο δεύτερος αναιρεσείων διατείνεται ότι, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, μια τέτοια διαφορετική μεταχείριση δεν μπορεί να μετριασθεί διά της αρχής της νομιμότητας η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 138 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Σε αντίθετη περίπτωση, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως θα καθίστατο άνευ περιεχομένου, καθόσον θα ήταν αδύνατο να αποδειχθεί οποιαδήποτε έλλειψη νομιμότητας στο πλαίσιο περιοριστικών μέτρων, κάτι που θα στερούσε από τα πρόσωπα εις βάρος των οποίων επιβλήθηκαν τα μέτρα κάθε δυνατότητα ένδικης προστασίας.

297 Με τους πέμπτους λόγους που προβάλλουν προς στήριξη των αιτήσεων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P, αντιστοίχως, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων υποστηρίζουν ότι, στις σκέψεις 143 έως 145 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 124 έως 131 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Συγκεκριμένα, από τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει ότι, προκειμένου να αποφανθεί επί ισχυρισμών περί μη ίσης μεταχειρίσεως, δικαιοδοτικό όργανο όπως το Γενικό Δικαστήριο δεν πρέπει να εξετάζει μόνον το γράμμα του επίμαχου κριτηρίου καταχωρίσεως, αλλά και τον τρόπο εφαρμογής του στην πράξη, αναλύοντας προς τούτο τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία. Επομένως, μικρή σημασία έχει, αντιθέτως προς ό,τι έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, ότι το κριτήριο ζ′ δεν αφορά την ιθαγένεια των προσδιοριζόμενων προσώπων και ότι το Συμβούλιο δύναται, βάσει του εν λόγω κριτηρίου, να επιβάλλει περιοριστικά μέτρα εις βάρος φυσικών προσώπων οποιασδήποτε ιθαγένειας. Συγκεκριμένα, τα 43 φυσικά πρόσωπα των οποίων τα ονόματα καταχωρίσθηκαν βάσει του κριτηρίου ζ′ στις 5 Ιουνίου 2023 ή, τουλάχιστον τα 34 πρόσωπα των οποίων τα ονόματα καταχωρίσθηκαν βάσει του εν λόγω κριτηρίου κατά τον χρόνο εκδόσεως της τρίτης και της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως έχουν όλα ρωσική ιθαγένεια. Επομένως, παραλείποντας να εξετάσει τις συνέπειες εν προκειμένω της εφαρμογής του κριτηρίου ζ′ από το Συμβούλιο, το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε πλήρη έλεγχο νομιμότητας του κριτηρίου.

298 Ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων στηρίζονται σε στοιχεία παρεμφερή εκείνων που παρατίθενται συνοπτικώς στη σκέψη 296 της παρούσας αποφάσεως προκειμένου να υποστηρίξουν ότι οι ισχυρισμοί αυτοί δεν κλονίζονται από την αρχή της νομιμότητας την οποία μνημονεύει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 145 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 129 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

299 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Τσεχική Δημοκρατία, από τη Δημοκρατία της Λεττονίας και από την Επιτροπή στην υπόθεση C-35/24 P, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου αναιρεσείοντος.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

300 Ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στις σκέψεις 137 και 138 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις σκέψεις 143 έως 145 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 124 έως 131 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την εκ μέρους του εξέταση του ζητήματος αν το Συμβούλιο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως επιβάλλοντας περιοριστικά μέτρα εις βάρος εξεχόντων επιχειρηματιών κατά την έννοια του κριτηρίου ζ′.

301 Υπενθυμίζεται ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, όπως κατοχυρώνεται και στο άρθρο 20 του Χάρτη, συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης η οποία επιτάσσει να μην επιφυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση σε παρεμφερείς καταστάσεις ούτε όμοια μεταχείριση σε διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν η μεταχείριση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς (απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2023, MG κατά ΕΤΕπ, C-173/22 P, EU:C:2023:932, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

302 Επισημαίνεται επίσης ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 271 της παρούσας αποφάσεως, το Συμβούλιο διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του αντικειμένου των περιοριστικών μέτρων, των κριτηρίων καταχωρίσεως και των κατηγοριών προσώπων τις οποίες

αφορούν τα εν λόγω κριτήρια, καθώς και ότι ζήτημα νομιμότητας μέτρου θεσπιζόμενου στον τομέα των περιοριστικών μέτρων μπορεί να τεθεί μόνον όταν το μέτρο είναι προδήλως ακατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το θεσμικό όργανο σκοπού, διευκρινιζομένου ότι η συγκεκριμένη νομολογία έχει εφαρμογή και όσον αφορά την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 132, και της 25ης Ιουνίου 2020, VTB Bank κατά Συμβουλίου, C-729/18 P, EU:C:2020:499, σκέψη 70).

303 Εν προκειμένω, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 137 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στη σκέψη 144 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 127 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το κριτήριο ζ′ αφορά αδιακρίτως τους εξέχοντες επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, χωρίς να προβαίνει σε διάκριση μεταξύ των εξεχόντων επιχειρηματιών βάσει κάποιου κριτηρίου όπως είναι αυτό της ιθαγένειας. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι, βάσει του γράμματος του κριτηρίου ζ′ και στο πλαίσιο εφαρμογής του, οι έχοντες ρωσική ιθαγένεια τυγχάνουν διαφορετικής μεταχειρίσεως από ό,τι οι έχοντες άλλη ιθαγένεια.

304 Βεβαίως, η προϋπόθεση περί του ότι οι διαλαμβανόμενοι στο κριτήριο ζ′ εξέχοντες επιχειρηματίες πρέπει να δραστηριοποιούνται σε τέτοιους οικονομικούς τομείς συνεπάγεται ότι, στη μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων, οι εν λόγω επιχειρηματίες έχουν τη ρωσική ιθαγένεια. Ωστόσο, τούτο αποτελεί εύλογη συνέπεια του ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 273 και 275 της παρούσας αποφάσεως, καθώς και, κατ' ουσίαν από τις σκέψεις 79 έως 83 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, από τις σκέψεις 66 έως 70, 107 και 108 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και από τις σκέψεις 54 έως 57, 90 και 91 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το κριτήριο ζ′ εντάσσεται σε πλαίσιο μέτρων που αποσκοπούν στην άσκηση πιέσεως στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας προκειμένου αυτή να υποχρεωθεί να παύσει τις ενέργειες αποσταθεροποιήσεως και επιθέσεως κατά της Ουκρανίας, μέσω προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται αντικειμενικώς με τη Ρωσική Ομοσπονδίας, όπως είναι οι εξέχοντες επιχειρηματίες.

305 Επιπλέον, από τις σκέψεις 285 έως 294 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 106 έως 109 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 89 έως 92 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το κριτήριο ζ′ δεν ενέχει έλλειψη νομιμότητας επειδή δεν είναι προδήλως ακατάλληλο σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Οι ανωτέρω κρίσεις ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, και όσον αφορά το ζήτημα αν τα περιοριστικά μέτρα που επιβάλλονται βάσει του κριτηρίου ζ′ αντιβαίνουν στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, περιλαμβανομένης της υποθέσεως C-704/23 P.

306 Κατά συνέπεια, από τις τρεις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 137 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στη σκέψη 144 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 127 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το γεγονός ότι βάσει του κριτηρίου ζ′ επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα πρωτίστως εις βάρος εξεχόντων επιχειρηματιών με ρωσική ιθαγένεια δεν συνεπάγεται ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Συμβούλιο, θεσπίζοντας και εφαρμόζοντας το εν λόγω κριτήριο, παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

307 Επιπλέον, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 139 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 128 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η ευρεία εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει το Συμβούλιο προκειμένου να καθορίζει τους εξέχοντες επιχειρηματίες εις βάρος των οποίων μπορούν να επιβληθούν περιοριστικά μέτρα βάσει του κριτηρίου ζ′ δεν συνιστά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, VTB Bank κατά Συμβουλίου, C-729/18 P, EU:C:2020:499, σκέψη 70).

308 Τέλος, όπως ορθώς έκρινε κατ' ουσίαν το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 138 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στη σκέψη 145 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στη σκέψη 129 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, λαμβανομένων υπόψη της εν λόγω ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως και της νομιμότητας του κριτηρίου ζ′ σε σχέση με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Συμβούλιο παραβίαση της προμνημονευθείσας αρχής για τον λόγο ότι τα περιοριστικά μέτρα που επέβαλε δεν αφορούν το σύνολο των φυσικών προσώπων που ενδεχομένως πληρούν τις κατά το συγκεκριμένο κριτήριο προϋποθέσεις.

309 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθούν το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και οι πέμπτοι λόγοι αναιρέσεως που προβλήθηκαν στο πλαίσιο των υποθέσεων C-711/23 P και C-35/24 P.

Ε. Επί των λόγων αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλονται πλείονες περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων στις υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά το ζήτημα αν πληρούνταν τα συστατικά στοιχεία του κριτηρίου ζ′ έναντι των πέντε αναιρεσειόντων

310 Στο παρόν τμήμα της αποφάσεως εξετάζονται οι λόγοι αναιρέσεως των πέντε αναιρεσειόντων με τους οποίους προβάλλονται περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων που ενέχει η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ανάλυση προκειμένου να κριθεί, ως προς καθεμία από τις πέντε αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, αν το Συμβούλιο υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι, λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω πραγματικών και αποδεικτικών στοιχείων, πληρούνταν τα συστατικά στοιχεία του κριτηρίου ζ′ έναντι των αναιρεσειόντων και χαρακτηρίζοντάς τους, στην αιτιολογική έκθεση των επιβληθέντων εις βάρος τους περιοριστικών μέτρων, ως «εξέχοντες επιχειρηματίες […] που δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας».

311 Πρόκειται, ειδικότερα, για το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, την τρίτη αιτίαση του πρώτου σκέλους και την πρώτη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και για τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, καθώς και για το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και για το πρώτο σκέλος και τη δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και, τέλος, για τον πέμπτο, τον έκτο και τον όγδοο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P.

312 Με ένα πρώτο μέρος των ως άνω λόγων και επιχειρημάτων προβάλλονται, κατ' ουσίαν, περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως στις οποίες υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εκ μέρους του εξέταση του ζητήματος αν ο τομέας στον οποίο δραστηριοποιούνται ο δεύτερος, ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος αναιρεσείων αποτελεί «σημαντική πηγή εσόδων» για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, κατά την έννοια του

κριτηρίου ζ'. Με το δεύτερο μέρος των υπό κρίση λόγων και επιχειρημάτων προβάλλονται, κατ' ουσίαν, περιπτώσεις πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως στις οποίες υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εκ μέρους του εξέταση του ζητήματος αν ο δεύτερος αναιρεσείων είναι «εξέχων επιχειρηματίας», κατά την έννοια του εν λόγω κριτηρίου, και αν ο πρώτος και ο πέμπτος αναιρεσείων «δραστηριοποιούνται», κατά την έννοια του ίδιου κριτηρίου, σε οικονομικό τομέα.

313 Διευκρινίζεται ότι, καθόσον, όπως προκύπτει από τη σκέψη 162 της παρούσας αποφάσεως, ορισμένα επιχειρήματα που προέβαλε ο πρώτος αναιρεσείων προς στήριξη του πρώτου λόγου της αιτήσεώς του αφορούν τόσο τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών όσο και την ερμηνεία της κατά το κριτήριο ζ' έννοιας του «εξέχοντος επιχειρηματία», το σύνολο των εν λόγω επιχειρημάτων, ιδίως δε εκείνων που άπτονται του νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών, εξετάσθηκαν ήδη στις σκέψεις 166 έως 186 της παρούσας αποφάσεως.

1. Επί των προβαλλομένων περιπτώσεων πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως στις οποίες υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εκ μέρους του εξέταση του ζητήματος αν οι οικονομικοί τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται ή δραστηριοποιούνταν ο δεύτερος, ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος αναιρεσείων αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας

314 Με την πρώτη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, καθώς και με το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, με το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και με το πρώτο σκέλος και τη δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και, τέλος, με τον πέμπτο και τον έκτο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο δεύτερος, ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, ενδεχομένως δε και σε παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, κατά την εκ μέρους του εξέταση του ζητήματος αν οι οικονομικοί τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται ή δραστηριοποιούνταν οι εν λόγω αναιρεσείοντες αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

315 Δεδομένης της συνάφειάς τους, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και το πρώτο σκέλος των πρώτων λόγων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P, βάσει των οποίων ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου, θα εξετασθούν από κοινού στο πρώτο μέρος του παρόντος υποτμήματος της αποφάσεως. Στο δεύτερο μέρος θα εξετασθούν τα λοιπά επιχειρήματα που μνημονεύθηκαν στην προηγούμενη σκέψη.

α) Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και επί του πρώτου σκέλους των πρώτων λόγων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

316 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου, υποκαθιστώντας με τη δική του εκτίμηση και συλλογιστική εκείνες που παρέθεσε το Συμβούλιο στην αιτιολογία των δεύτερων επίμαχων πράξεων περί διατηρήσεως. Συγκεκριμένα, με την

αιτιολογία αυτή, το Συμβούλιο, προκειμένου να αποφανθεί ότι ο δεύτερος αναιρεσείων πληρούσε τα συστατικά στοιχεία του κριτηρίου ζ', επισήμανε ότι η Yandex «παρέχει σημαντικά φορολογικά έσοδα στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας», κρίση που προϋποθέτει ότι το Συμβούλιο θεώρησε «σημαντική πηγή εσόδων» τους φόρους που καταβάλλει η Yandex και όχι τα δημόσια έσοδα εκ του οικονομικού τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται η εν λόγω εταιρία, τα οποία άλλωστε δεν μνημονεύονται στην ως άνω αιτιολογία. Στις σκέψεις 96 έως 108 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όμως, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να ελέγξει αν το Συμβούλιο υπέπεσε συναφώς σε πλάνη εκτιμήσεως. Επιπλέον, δεν εξέτασε, αντιθέτως προς όσα είχε εκθέσει στις σκέψεις 82 και 83 της εν λόγω αποφάσεως, αν η πηγή εσόδων που αποτελεί για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας το σύνολο του οικονομικού τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνταν ο δεύτερος αναιρεσείων, και όχι αποκλειστικώς η Yandex, ήταν σημαντική, κατά την έννοια του κριτηρίου ζ'.

317 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, ο τρίτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 69 έως 74, 81 έως 83 και 98 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου, υποκαθιστώντας με τις δικές του εκτιμήσεις και αιτιολογία εκείνες του Συμβουλίου. Συγκεκριμένα, ενώ το εν λόγω θεσμικό όργανο, τόσο με την αιτιολογία των επίμαχων πράξεων όσο και με τα προσκομισθέντα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αποδεικτικά στοιχεία, επιχείρησε να καταδείξει ότι, λόγω των φόρων που κατέβαλλε, η MMK αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, χωρίς να ενδιαφερθεί για τον οικονομικό τομέα στον οποίον δραστηριοποιούνταν η εταιρία ή να εξετάσει αν ο τομέας αυτός αποτελούσε ο ίδιος τέτοια πηγή εσόδων, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να ελέγξει αν το Συμβούλιο μπορούσε βασίμως να περιορισθεί στην παράθεση τέτοιας αιτιολογίας, έλαβε δε υπόψη άλλα στοιχεία τα οποία απουσιάζουν από τις συγκεκριμένες αιτιολογικές εκθέσεις πράξεων, αποφαινόμενο ότι ο οικείος οικονομικός τομέας, ο οποίος δεν μνημονεύεται καν στις επίμαχες αιτιολογικές εκθέσεις, αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

318 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P, ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 56 έως 61 και στις σκέψεις 69 έως 74 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου, υποκαθιστώντας με τις δικές του εκτιμήσεις και αιτιολογία εκείνες του Συμβουλίου. Συγκεκριμένα, ενώ το Συμβούλιο, τόσο στις αιτιολογικές εκθέσεις της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού όσο και με τα προσκομισθέντα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αποδεικτικά στοιχεία, επιχείρησε να καταδείξει ότι, λόγω της οικονομικής σημασίας της, η Uralchem αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, χωρίς πάντως να ενδιαφερθεί για τον οικονομικό τομέα στον οποίον δραστηριοποιούνταν η εταιρία ή να ελέγξει αν ο τομέας αυτός αποτελούσε ο ίδιος τέτοια πηγή εσόδων, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να ελέγξει αν το Συμβούλιο μπορούσε να περιορισθεί στην παράθεση τέτοιας αιτιολογίας. Επιπλέον, από τη σκέψη 74 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη άλλα στοιχεία τα οποία απουσιάζουν από τις συγκεκριμένες αιτιολογικές εκθέσεις πράξεων, αποφαινόμενο ότι ο οικείος οικονομικός τομέας αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

319 Το Συμβούλιο θεωρεί ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P είναι απαράδεκτος, στο μέτρο που τα επιχειρήματα του δευτέρου αναιρεσείοντος είναι αόριστα και καθόσον περιλαμβάνει νέα αιτίαση μη προβληθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, συγκεκριμένα δε την αιτίαση ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν μνημόνευσε τους οικονομικούς τομείς στην αιτιολογία των δεύτερων επίμαχων πράξεων περί διατηρήσεως.

320 Το Συμβούλιο θεωρεί, επίσης, ότι οι περισσότεροι από τους ισχυρισμούς που προβάλλονται προς στήριξη του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P είναι απαράδεκτοι καθόσον καλούν το Δικαστήριο να αποφανθεί επί ζητημάτων απτομένων των πραγματικών περιστατικών, καθώς και επί της εκτιμήσεως των προσκομισθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αποδεικτικών στοιχείων.

321 Κατά τα λοιπά, το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Τσεχική Δημοκρατία, από τη Δημοκρατία της Λεττονίας και από την Επιτροπή στην υπόθεση C-35/24 P, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου αναιρεσείοντος.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

i) Επί του παραδεκτού του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P

322 Όσον αφορά, κατά πρώτον, το παραδεκτό του δευτέρου λόγου που προβάλλει ο δεύτερος αναιρεσείων προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, διαπιστώνεται, υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 157 της παρούσας αποφάσεως, ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το Συμβούλιο, ο υπό κρίση λόγος αναιρέσεως δεν είναι αόριστος. Πράγματι, ο δεύτερος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, με την απαιτούμενη σαφήνεια και ακρίβεια, ότι υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου, υποκαθιστώντας με τη δική του εκτίμηση και συλλογιστική εκείνες που παρέθεσε το Συμβούλιο στην αιτιολογία των δεύτερων επίμαχων πράξεων περί διατηρήσεως όσον αφορά το ζήτημα αν ο οικονομικός τομέας στον οποίο δραστηριοποιείται ο εν λόγω αναιρεσείων αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

323 Μολονότι, βεβαίως, στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, ο δεύτερος αναιρεσείων επισημαίνει ότι, στην προμνημονευθείσα αιτιολογία, το Συμβούλιο δεν προσδιόρισε τον οικονομικό τομέα στον οποίο θεωρείται ότι δραστηριοποιείται ο συγκεκριμένος αναιρεσείων, επισημαίνεται ότι αυτός δεν συνάγει καμία νομική συνέπεια από αυτήν την απλή διαπίστωση, η οποία, ως εκ τούτου, δεν θα μπορούσε να έχει κάποια επίπτωση όσον αφορά το παραδεκτό του δευτέρου λόγου αναιρέσεως.

324 Κατά δεύτερον, καθόσον το Συμβούλιο αμφισβητεί το παραδεκτό του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P, επισημαίνεται ότι, με το υπό κρίση σκέλος λόγου αναιρέσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων δεν βάλλει κατά της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων. Πράγματι, ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου υποκαθιστώντας με τις δικές του εκτιμήσεις περί των πραγματικών περιστατικών και με τη δική του αιτιολογία εκείνες του Συμβουλίου, κάτι που αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αναιρετικής διαδικασίας (πρβλ. αποφάσεις της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής,

C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, EU:C:2004:6, σκέψη 47, και της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, σκέψεις 67 και 68).

325 Επομένως, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P προβάλλονται παραδεκτώς.

ii) Επί της ουσίας

326 Κατ' ουσίαν, ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη δεύτερη, στην τρίτη και στην τέταρτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου υποκαθιστώντας με τη δική του αιτιολογία εκείνην που παρέθετε το Συμβούλιο στις αντίστοιχες αιτιολογικές εκθέσεις των πράξεων των οποίων ζητείται η ακύρωση. Συγκεκριμένα, ενώ το Συμβούλιο, προκειμένου να κρίνει ότι οι ως άνω αναιρεσείοντες δραστηριοποιούνταν σε οικονομικό τομέα που αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, στηρίχθηκε στα φορολογικά βάρη ή στην οικονομική σημασία των εταιριών στις οποίες αυτοί δραστηριοποιούνταν, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να ελέγξει το βάσιμο του συγκεκριμένου μέρους της αιτιολογίας, προκρίνοντας αιτιολογία διαφορετική από εκείνην του Συμβουλίου.

327 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη επιτάσσει, μεταξύ άλλων, να βεβαιώνεται ο δικαστής της Ένωσης ότι η απόφαση, η οποία έχει ατομικό χαρακτήρα για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ή την ενδιαφερόμενη οντότητα, στηρίζεται σε αρκούντως στέρεη πραγματική βάση. Τούτο προϋποθέτει έλεγχο των πραγματικών περιστατικών που εκτίθενται στην αιτιολογική έκθεση της εν λόγω αποφάσεως, ούτως ώστε, κατά τον δικαστικό έλεγχο, να μην εκτιμάται απλώς η αφηρημένη πιθανολόγηση των παρατιθέμενων λόγων, αλλά να εξετάζεται εάν οι λόγοι αυτοί ή, τουλάχιστον, ένας εξ αυτών που θεωρείται αυτός καθεαυτόν επαρκής για να στηρίξει την εν λόγω απόφαση είναι τεκμηριωμένοι. Προς τούτο, απόκειται στον δικαστή της Ένωσης να διενεργήσει την εξέταση αυτή ζητώντας, ενδεχομένως, από την αρμόδια αρχή της Ένωσης να προσκομίσει τις πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία, εμπιστευτικά ή μη, που είναι κρίσιμα για την εξέταση. Μολονότι δεν απαιτείται η εν λόγω αρχή να προσκομίσει ενώπιον του δικαστή της Ένωσης το σύνολο των πληροφοριών και των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται εγγενώς με την αιτιολογία η οποία παρατίθεται στην πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση, πρέπει ωστόσο οι πληροφορίες ή τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν να τεκμηριώνουν τους λόγους οι οποίοι ελήφθησαν υπόψη εις βάρος του ενδιαφερομένου (απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Fulmen και Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775, σκέψεις 64, 65 και 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

328 Όσον αφορά τις υποθέσεις C-704/23 P, C-711/23 P και C-35/24 P, διαπιστώνεται ότι σε όλες τις αιτιολογικές εκθέσεις που περιέχονται στις πράξεις των οποίων ζητείται η ακύρωση από τον δεύτερο, τον τρίτο και τον τέταρτο αναιρεσείοντα, αντιστοίχως, επισημαίνεται ότι οι συγκεκριμένοι αναιρεσείοντες είναι εξέχοντες επιχειρηματίες δραστηριοποιούμενοι σε οικονομικούς τομείς που αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου της νομιμότητας των εν λόγω πράξεων, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε, σύμφωνα με την προκριθείσα ερμηνεία του κριτηρίου ζ', όπως προκύπτει ιδίως από τη σκέψη 125 της παρούσας αποφάσεως και κατ' εφαρμογήν της νομολογίας του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στην προηγούμενη σκέψη, να ελέγξει, μεταξύ άλλων, σε ποιον οικονομικό τομέα ή σε ποιους οικονομικούς τομείς δραστηριοποιούνταν καθένας από τους εν λόγω αναιρεσείοντες, καθώς και αν ο τομέας ή οι

τομείς αυτοί αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, εξετάζοντας σχετικώς τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προσκόμισε το Συμβούλιο και τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

329 Το Γενικό Δικαστήριο έπραξε ακριβώς τα ανωτέρω στις σκέψεις 96 έως 109 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις σκέψεις 79 έως 98 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στις σκέψεις 67 έως 82 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι υποκατέστησε με την αιτιολογία του εκείνην που είχε λάβει υπόψη το Συμβούλιο και ότι, ως εκ τούτου, υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου.

330 Καθόσον ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν ήλεγξε μόνον αν το Συμβούλιο είχε υποπέσει σε πλάνη εκτιμήσεως συνάγοντας από τα στοιχεία σχετικά με το φορολογικό βάρος ή με την οικονομική σημασία των εταιριών στις οποίες δραστηριοποιούνταν οι συγκεκριμένοι αναιρεσείοντες, που μνημονεύονταν στις αντίστοιχες αιτιολογικές εκθέσεις των πράξεων των οποίων την ακύρωση ζητούσαν οι αναιρεσείοντες, ότι οι οικείοι οικονομικοί τομείς αποτελούσαν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ή επίσης ότι έλαβε σχετικώς υπόψη άλλα στοιχεία που δεν προέκυπταν από τις εν λόγω αιτιολογικές εκθέσεις, πρέπει να γίνει δεκτό, αφενός, ότι τα εν λόγω στοιχεία δεν αφορούν κατ' ανάγκην το στοιχείο του κριτηρίου ζ' σχετικά με τη σημασία της πηγής εσόδων που αποτελεί ένας οικονομικός τομέας, αλλά ενδέχεται να αφορούν, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 168 και 192 της παρούσας αποφάσεως, το στοιχείο του κριτηρίου σχετικά με το αν ο οικείος επιχειρηματίας χαρακτηρίζεται ως εξέχων.

331 Αφετέρου, εν πάση περιπτώσει, το Συμβούλιο, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 327 της παρούσας αποφάσεως, δεν όφειλε να προσκομίσει ενώπιον του δικαιοδοτικού οργάνου της Ένωσης το σύνολο των πληροφοριών και των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται εγγενώς με την αιτιολογία που παρατίθεται στην πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση, δεδομένου ότι το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο οφείλει μόνον να βεβαιωθεί, στο πλαίσιο του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου, ότι οι πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίσθηκαν ενώπιόν του τεκμηριώνουν επαρκώς τους λόγους που ελήφθησαν υπόψη έναντι του οικείου προσώπου.

332 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθούν ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στις υποθέσεις C-711/23 P και C-35/24 P.

β) Επί της πρώτης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, επί του δευτέρου και του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς

και του πρώτου σκέλους και της δεύτερης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και επί του πέμπτου και του έκτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

1) Επί της πρώτης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P

i) Επιχειρήματα των διαδίκων

333 Με την πρώτη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν ερμήνευσε προσηκόντως στην περίπτωσή του την έννοια της «σημαντικής πηγής εσόδων». Συγκεκριμένα, κατά τον δεύτερο αναιρεσείοντα, το Γενικό Δικαστήριο, ενώ στις σκέψεις 82 και 83 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είχε επισημάνει ότι, για την εφαρμογή του κριτηρίου ζ′, τα έσοδα που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι αυτά των οικονομικών τομέων όπου δραστηριοποιείται ο εξέχων επιχειρηματίας, στις σκέψεις 98 έως 103 της προμνημονευθείσας αποφάσεως στηρίχθηκε στα στοιχεία που αφορούσαν αποκλειστικώς τη Yandex προκειμένου να συναγάγει, βάσει ενός μόνον αποδεικτικού στοιχείου ενέχοντος παραμόρφωση, το γενικό συμπέρασμα ότι ο οικονομικός τομέας στον οποίο δραστηριοποιείται η Yandex αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο αντέστρεψε το βάρος αποδείξεως και διαπίστωσε περιστατικά ελλείψει οποιουδήποτε κρίσιμου αποδεικτικού στοιχείου.

334 Το Συμβούλιο θεωρεί ότι με την ως άνω αιτίαση ο δεύτερος αναιρεσείων επιδιώκει να θέσει υπό αμφισβήτηση την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων και όχι να εγείρει νομικό ζήτημα, οπότε η αιτίαση πρέπει να κριθεί απαράδεκτη. Επιπλέον, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του δευτέρου αναιρεσείοντος.

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

335 Όσον αφορά το παραδεκτό της πρώτης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, διαπιστώνεται ότι, αντιθέτως προς όσα διατείνεται το Συμβούλιο, ο δεύτερος αναιρεσείων δεν επιχειρεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, αλλά προσάπτει στο εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο, αφενός, ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ελέγχοντας απλώς, αντιθέτως προς την ερμηνεία του κριτηρίου ζ′ την οποία έδωσε στις σκέψεις 82 και 83 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αν η Yandex αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, μολονότι ο συγκεκριμένος έλεγχος έπρεπε να αφορά το σύνολο του οικονομικού τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται η εταιρία, και, αφετέρου, ότι παραμόρφωσε το μόνο σχετικό με τον επίμαχο οικονομικό τομέα αποδεικτικό στοιχείο. Η παραμόρφωση αποδεικτικών στοιχείων αποτελεί, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 158 της παρούσας αποφάσεως, νομικό ζήτημα υπαγόμενο στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία.

336 Επί της ουσίας, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως υποστηρίζει ο δεύτερος αναιρεσείων και όπως αναγνωρίζει και το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 103 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, προκειμένου να κριθεί, στην εν λόγω σκέψη, καθώς και στις σκέψεις 107 και 108 της προμνημονευθείσας αποφάσεως, ότι ο ρωσικός τομέας των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής

Ομοσπονδίας, κατά την έννοια του κριτηρίου ζ', το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 98 έως 106 της ίδιας αποφάσεως, στηρίχθηκε κυρίως σε στοιχεία που δεν αφορούσαν τον εν λόγω οικονομικό τομέα στο σύνολό του, αλλά μόνον τη Yandex.

337 Τούτου λεχθέντος, επισημαίνεται ότι τα σχετικά με τη συγκεκριμένη επιχείρηση στοιχεία μπορούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να παρέχουν κρίσιμη ένδειξη προκειμένου να εκτιμηθεί αν ο τομέας δραστηριότητας της επιχειρήσεως αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για το οικείο κράτος, ιδίως όταν η επιχείρηση καταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων στον τομέα, τα δε έσοδα που παρέχει στο κράτος η οικεία επιχείρηση είναι αφ' εαυτών σημαντικά.

338 Εν προκειμένω, στις σκέψεις 98 έως 102 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Yandex είναι η εταιρία που παρέχει την κύρια μηχανή διαδικτυακής αναζητήσεως εντός της Ρωσίας, ανάλογη για τη συγκεκριμένη χώρα εκείνης της Google, είναι εισηγμένη στο Nasdaq, έχει περισσότερους από 100 εκατομμύρια χρήστες τον μήνα, πραγματοποιεί κύκλο εργασιών που υπολογίζεται στα 500 δισεκατομμύρια ρωσικά ρούβλια (περίπου 6 δισεκατομμύρια ευρώ), δραστηριοποιείται σε στρατηγικής σημασίας τομέα όσον αφορά την ανάπτυξη και συνεισφέρει σε διάφορους τομείς της ρωσικής οικονομίας ως οικοσύστημα που εξυπηρετεί δεκάδες εκατομμύρια καταναλωτές και επιχειρήσεις στη Ρωσία.

339 Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Yandex, ως επιχείρηση που καταλέγεται μεταξύ των κορυφαίων του ρωσικού τομέα των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών και ως κινητήρια δύναμη επέκτασης του συγκεκριμένου τομέα, ασκεί δραστηριότητες σε οικονομικό τομέα που χαρακτηρίζεται από εκθετική ανάπτυξη, προσφέρει ποικιλία υπηρεσιών και προϊόντων και διαθέτει πολύ μεγάλο αριθμό πελατών και χρηστών. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε εκ των ανωτέρω, στη σκέψη 103 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο εν λόγω τομέας πρέπει «κατ' ανάγκην» να θεωρηθεί τομέας που αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Τεκμηρίωσε την εν λόγω ανάλυση, στις σκέψεις 103 και 106 της προμνημονευθείσας αποφάσεως, με αριθμητικά στοιχεία καταδεικνύοντα τη σημασία του ρωσικού τομέα των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών σε σχέση με το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ) και με τους εργαζόμενους σε αυτόν, καθώς και με το ότι οι φόροι επί των δραστηριοτήτων και των συναλλαγών στον συγκεκριμένο τομέα πρέπει να ληφθούν υπόψη ως παράγοντες που συμβάλλουν εμμέσως στην παροχή σημαντικών εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

340 Προκρίνοντας το ως άνω σκεπτικό, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε, επομένως σε δέσμη αρκούντως συγκεκριμένων, σαφών και συγκλινουσών ενδείξεων ικανών να καταδείξουν, ιδίως βάσει των στοιχείων σχετικά με την κύρια εταιρία που δραστηριοποιείται στον εν λόγω τομέα, ότι ορθώς εκτίμησε το Συμβούλιο ότι ο συγκεκριμένος τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

341 Υπό τις ως άνω συνθήκες και χωρίς να απαιτείται να εξετασθεί η προβαλλόμενη παραμόρφωση του αποδεικτικού στοιχείου το οποίο ελήφθη υπόψη ως αμιγώς ενισχυτικού χαρακτήρα και το οποίο μνημονεύεται στη σκέψη 103 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο δεύτερος αναιρεσείων δεν δύναται να υποστηρίζει βασίμως ότι το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε αποκλειστικώς στο εν λόγω αποδεικτικό στοιχείο και ότι, ως εκ τούτου, αντέστρεψε το βάρος αποδείξεως.

342 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθεί η πρώτη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P.

2) Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και επί του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P

i) Επιχειρήματα των διαδίκων

343 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P, ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, μεταξύ άλλων στις σκέψεις 86 και 88 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία και υποκατέστησε με τη δική του εκτίμηση εκείνην του Συμβουλίου, χρησιμοποιώντας τα προσκομισθέντα από το εν λόγω θεσμικό όργανο αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου να διαπιστώσει ότι ο επίμαχος οικονομικός τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, μολονότι τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία αφορούσαν το ποσό των φόρων που καταβάλλονται από την εταιρία στην οποία δραστηριοποιείται ο τρίτος αναιρεσείων, ήτοι την MMK, καθώς και τη θέση και τη σημασία της εταιρίας στον συγκεκριμένο τομέα.

344 Προς στήριξη του τετάρτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο τρίτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίσθηκαν ενώπιόν του, αντιστρέφοντας, ως εκ τούτου, το βάρος αποδείξεως το οποίο υπέχει κατ' αρχήν το Συμβούλιο. Συγκεκριμένα, κατά τον τρίτο αναιρεσείοντα, το Γενικό Δικαστήριο, ενώ στη σκέψη 81 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είχε επισημάνει ότι, για την εφαρμογή του κριτηρίου ζ', τα έσοδα που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι αυτά των οικονομικών τομέων όπου δραστηριοποιείται ο εξέχων επιχειρηματίας, στις σκέψεις 86 έως 89 της προμνημονευθείσας αποφάσεως στηρίχθηκε στα στοιχεία που αφορούσαν αποκλειστικώς τη MMK προκειμένου να αποφανθεί, στη σκέψη 90 της ίδιας αποφάσεως, ότι ο ρωσικός τομέας της μεταλλουργίας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Το μόνο αποδεικτικό στοιχείο που είναι σχετικό με το συγκεκριμένο συμπέρασμα εξετάσθηκε στις σκέψεις 86 και 93 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πλην όμως στερείται σημασίας καθόσον αφορά μελλοντικές προσδοκίες της Ρωσικής Ομοσπονδίας ως προς φορολογικά έσοδα.

345 Εν πάση περιπτώσει, κατά τον τρίτο αναιρεσείοντα, το Συμβούλιο δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο ικανό να καταδείξει ότι ο τομέας της μεταλλουργίας αποτελούσε πράγματι για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας σημαντική πηγή εσόδων σε σχέση με το σύνολο των δημοσίων εσόδων της εν λόγω κυβερνήσεως. Συνεπώς, το συμπέρασμα του Γενικού Δικαστηρίου που παρατίθεται στη σκέψη 90 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι επί της ουσίας ανακριβές και μη τεκμηριωμένο. Επιπλέον, στη σκέψη 92 της ως άνω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε προσηκόντως τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε ο τρίτος αναιρεσείων, με αποτέλεσμα να προβεί σε υποθετικού χαρακτήρα εκτίμηση και να συναγάγει αντιφατικό συμπέρασμα.

346 Με το πέμπτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο τρίτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στη σκέψη 87 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παραβαίνοντας τους κανόνες περί βάρους αποδείξεως και παραβιάζοντας τα δικαιώματα άμυνας, καθόσον, χρησιμοποιώντας στην εν λόγω σκέψη τη φράση «ουδόλως υφίσταται αμφιβολία», έκρινε ότι ο ρωσικός τομέας της μεταλλουργίας αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

347 Με το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο τρίτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 98 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι οι φόροι που καταβάλλονται υποχρεωτικώς από τις επιχειρήσεις του οικείου οικονομικού τομέα δικαιολογούσαν την επιβολή περιοριστικών μέτρων εις βάρος φυσικού προσώπου. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η καταβολή φόρων αποτελεί εκ του νόμου υποχρέωση από την οποία δεν μπορούν να απαλλαγούν τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, το πρόσωπο εις βάρος του οποίου επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα ουδόλως είχε τη δυνατότητα να υιοθετήσει συμπεριφορά η οποία θα του παρείχε τη δυνατότητα να μην υπόκειται πλέον στα εν λόγω μέτρα.

348 Το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του τρίτου αναιρεσείοντος επί της ουσίας, διευκρινίζοντας παράλληλα ότι, καθόσον ο εν λόγω αναιρεσείων αμφισβητεί ότι τα αποδεικτικά στοιχεία ήταν επαρκή και επιδιώκει, ως εκ τούτου, την επανεξέτασή τους, τα επιχειρήματα αυτά είναι απαράδεκτα.

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

349 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι είναι παραδεκτά όλα τα επιχειρήματα που προβάλλει ο τρίτος αναιρεσείων προς στήριξη του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως. Πράγματι, με τα εν λόγω επιχειρήματα, ο τρίτος αναιρεσείων αμφισβητεί ορισμένα πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία που εξέτασε το Γενικό Δικαστήριο επειδή είτε το συγκεκριμένο δικαιοδοτικό όργανο τα παραμόρφωσε είτε υποκατέστησε με τη δική του συλλογιστική εκείνην του Συμβουλίου ή παρέβη τους κανόνες περί του βάρους αποδείξεως. Αιτιάσεις τέτοιου είδους συνιστούν ζητήματα που υπόκεινται στον έλεγχο του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία, σύμφωνα με τη νομολογία η οποία μνημονεύεται στις σκέψεις 158, 226 και 324 της παρούσας αποφάσεως.

350 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, τις αιτιάσεις με τις οποίες, στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και του τετάρτου και του πέμπτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο τρίτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 86 έως 89 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπέπεσε σε παραμόρφωση αποδεικτικών στοιχείων ή στήριξε το σκεπτικό του σε τεκμήρια, αντιστρέφοντας, ως εκ τούτου, το βάρος αποδείξεως, οι υπό κρίση αιτιάσεις πρέπει να απορριφθούν καθόσον ο τρίτος αναιρεσείων παρερμηνεύει τις προμνημονευθείσες σκέψεις.

351 Πράγματι, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, κατά πρώτον, στη σκέψη 86 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δύο αποδεικτικά στοιχεία βάσει των οποίων, κατά τις διαπιστώσεις του, μπορούσε να συναχθεί «ευχερώς» ότι ο τομέας της μεταλλουργίας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για τη Ρωσική Ομοσπονδία. Ως προς τούτο, αντιθέτως προς όσα διατείνεται ο τρίτος αναιρεσείων, τα δύο ως άνω αποδεικτικά στοιχεία, ανεξαρτήτως αν το ένα εξ αυτών προσκομίσθηκε από τη ΜΜΚ, αφορούσαν πράγματι το σύνολο των φορολογικών εσόδων τα οποία μπορούσε να παρέχει στην κυβέρνηση ο ρωσικός τομέας της μεταλλουργίας κατά το χρονικό διάστημα που αφορούσαν οι επίμαχες πράξεις, και όχι μόνον τη φορολογική εισφορά της ΜΚΚ, οπότε δεν υπήρξε παραμόρφωσή τους από το Γενικό Δικαστήριο.

352 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο όχι απλώς δεν αγνόησε ότι τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία αφορούσαν απλώς προβλέψεις για το ως άνω χρονικό διάστημα, αλλά, στη σκέψη 93 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι αυτά είχαν σημαντική αποδεικτική αξία διότι «καταδεικνύουν τη σημασία των εσόδων που μπορεί να παράσχει ο τομέας για τον προϋπολογισμό του ρωσικού κράτους». Σύμφωνα, όμως, με τη νομολογία του Δικαστηρίου που

υπομνήσθηκε στη σκέψη 158 της παρούσας αποφάσεως, η συγκεκριμένη εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των προμνημονευθέντων στοιχείων δεν υπόκειται στον δικαστικό έλεγχο του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία, πλην της περιπτώσεως παραμορφώσεώς τους από το Γενικό Δικαστήριο.

353 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, στη σκέψη 87 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, μολονότι το Συμβούλιο δεν είχε προσκομίσει αριθμητικά στοιχεία για τα έσοδα που παρέχει ο τομέας της μεταλλουργίας στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, «ουδόλως υφίσταται αμφιβολία» περί του ότι ο συγκεκριμένος τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την εν λόγω κυβέρνηση, εκτίμηση που πρέπει να νοηθεί λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων περί τα πραγματικά περιστατικά στις οποίες είχε προβεί προηγουμένως το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 86 της αποφάσεως, και όχι ως τεκμήριο που δέχθηκε το συγκεκριμένο δικαιοδοτικό όργανο υπέρ του Συμβουλίου.

354 Το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε μόνον εν συνεχεία, στις σκέψεις 88 και 89 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη θέση και τη σημασία της MMK στον ρωσικό τομέα της μεταλλουργίας προκειμένου να επιβεβαιώσει το ως άνω συμπέρασμα. Ο ανωτέρω αμιγώς επιβεβαιωτικού χαρακτήρα έλεγχος της αναλύσεως των αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τα έσοδα που παρέχει ο συγκεκριμένος τομέας δεν επιδέχεται κριτική, στο μέτρο που, όπως συνάγεται από τη σκέψη 337 της παρούσας αποφάσεως, τα σχετικά με μια επιχείρηση στοιχεία είναι ικανά, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αποτελούν ένδειξη περί του ότι η πηγή εσόδων που παρέχει στην κυβέρνηση κράτους ο οικονομικός τομέας δραστηριότητας της επιχειρήσεως είναι σημαντική, ιδίως όταν η επιχείρηση, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της MMK, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου που παρατίθενται στις προμνημονευθείσες σκέψεις της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καταλέγεται μεταξύ των σπουδαιότερων του οικείου τομέα και αποτελεί ήδη αφ' εαυτής σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

355 Ακολούθως, όσον αφορά την αιτίαση με την οποία ο τρίτος αναιρεσείων προβάλλει ότι το συμπέρασμα που παρατίθεται στη σκέψη 90 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι ανακριβές επί της ουσίας και μη τεκμηριωμένο επειδή το Συμβούλιο δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο καταδεικνύον ότι ο τομέας της μεταλλουργίας αποτελεί πράγματι για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας σημαντική πηγή εσόδων σε σχέση με το σύνολο των δημοσίων εσόδων της κυβερνήσεως αυτής, αρκεί να υπομνησθεί, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 138 της παρούσας αποφάσεως και όπως ορθώς έκρινε και το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 92 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η κατά το κριτήριο ζ΄ έννοια της «σημαντικής πηγής εσόδων», δεν συνεπάγεται υποχρέωση να λαμβάνεται υπόψη το μερίδιο που αντιστοιχεί στα έσοδα τα οποία παρέχει ένας οικονομικός τομέας στην εν λόγω κυβέρνηση σε σχέση με το σύνολο των δημοσίων εσόδων της.

356 Τέλος, πρέπει να απορριφθεί το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, με το οποίο ο τρίτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 98 της τρίτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι οι φόροι που υποχρεωτικώς καταβάλλονται από τον οικείο οικονομικό τομέα μπορούν να ληφθούν υπόψη προκειμένου να κριθεί αν ο τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων. Πράγματι, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στην προμνημονευθείσα σκέψη και όπως προκύπτει επίσης από τη σκέψη 140 της παρούσας αποφάσεως, η έννοια της «σημαντικής πηγής εσόδων» καταλαμβάνει το σύνολο των εσόδων του οικείου οικονομικού τομέα, στοιχείο που συνεπάγεται ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, οι φόροι τους οποίους καταβάλλουν οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα. Το γεγονός ότι η καταβολή των φόρων συνιστά υποχρέωση εκ του νόμου

από την οποία δεν μπορούν απαλλαγούν τα πρόσωπα που εμπίπτουν στους εν λόγω τομείς στερείται, επομένως, σημασίας προκειμένου να διακριβωθεί ότι ο οικείος τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων.

357 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-711/23 P.

3) Επί του δευτέρου και του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και επί του πρώτου σκέλους και της δεύτερης αιτιάσεως του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P

i) Επιχειρήματα των διαδίκων

358 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P, ο τέταρτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, ιδίως στη σκέψη 72 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παραμόρφωσε τα προσκομισθέντα από το Συμβούλιο αποδεικτικά στοιχεία και υποκατέστησε με τη δική του εκτίμηση εκείνην του εν λόγω θεσμικού οργάνου, συνάγοντας εκ των στοιχείων αυτών ότι ο επίμαχος οικονομικός τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, μολονότι τα εν λόγω στοιχεία αφορούσαν άλλα συστατικά στοιχεία του κριτηρίου ζ', όπως είναι ο χαρακτηρισμός του οικείου επιχειρηματία ως εξέχοντος.

359 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 75 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παρέβη τους κανόνες περί βάρους αποδείξεως, καθόσον, χρησιμοποιώντας στην εν λόγω σκέψη τη φράση «ουδόλως υφίσταται αμφιβολία», έκρινε ότι ο τομέας των λιπασμάτων αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

360 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στις σκέψεις 72 έως 75 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στηρίζοντας το σκεπτικό του σε τεκμήριο και αντιστρέφοντας, ως εκ τούτου, το βάρος αποδείξεως, καθόσον, βάσει του ότι ο τομέας των λιπασμάτων είναι στρατηγικού ενδιαφέροντος για τη Ρωσική Ομοσπονδία, συνήγαγε ότι ο εν λόγω τομέας αποτελεί κατ' ανάγκην σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Εναλλακτικώς, το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί επίσης να ερμηνευθεί ως διεύρυνση του περιεχομένου του κριτηρίου ζ', υπό την έννοια ότι το Γενικό Δικαστήριο εξομοίωσε τους «οικονομικούς τομείς που παρέχουν σημαντική πηγή εσόδων στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας» με κάθε οικονομικό τομέα στρατηγικού ενδιαφέροντος για τη Ρωσική Ομοσπονδία ως κράτος.

361 Με τη δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν εξέτασε δύο επιχειρήματα που είχε προβάλει πρωτοδίκως ο εν λόγω αναιρεσείων, συγκεκριμένα δε το επιχείρημα ότι η εισφορά του τομέα των λιπασμάτων στα έσοδα της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας ήταν ελάχιστη, καθώς και το επιχείρημα ότι η νομοθεσία του εν λόγω κράτους προβλέπει μηδενικό συντελεστή του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) επί των εξαγωγών λιπασμάτων. Κατά τον εν λόγω αναιρεσείοντα, οι ανωτέρω πλημμέλειες καθιστούν ανεπαρκή την αιτιολογία της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

362 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει ο τέταρτος αναιρεσείων, το Συμβούλιο θεωρεί ότι η πλειονότητα των ισχυρισμών που προβάλλονται προς στήριξη του υπό κρίση λόγου είναι απαράδεκτοι καθόσον αφορούν ζητήματα απτόμενα των πραγματικών περιστατικών, καθώς και την εκτίμηση των προσκομισθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αποδεικτικών στοιχείων.

363 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το ζήτημα αν τα έσοδα που προέρχονται από το ρωσικό τομέα των λιπασμάτων μπορούν να θεωρηθούν «σημαντικά» εμπίπτει στην απτόμενη πραγματικών περιστατικών εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, η οποία δεν μπορεί να εξετασθεί εκ νέου από το Δικαστήριο.

364 Επί της ουσίας, το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη Δημοκρατία της Λεττονίας και από την Επιτροπή στην υπόθεση C-35/24 P, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του τετάρτου αναιρεσείοντος.

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

365 Κατ' αρχάς, διαπιστώνεται ότι το δεύτερο και το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και η δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως προβάλλονται παραδεκτώς. Πράγματι, ο τέταρτος αναιρεσείων προβάλλει, με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων και υπέρβαση των ορίων του εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου δικαστικού ελέγχου, με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, παράβαση των κανόνων περί βάρους αποδείξεως και, με τη δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 101, 158, 226 και 324 της παρούσας αποφάσεως, όλες οι ανωτέρω αιτιάσεις αποτελούν νομικά ζητήματα των οποίων η εξέταση υπόκειται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία.

366 Επί της ουσίας, όσον αφορά, κατά πρώτον, τις αιτιάσεις με τις οποίες, στο πλαίσιο του δευτέρου και του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 72 έως 75 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπέπεσε σε παραμόρφωση αποδεικτικών στοιχείων ή αντέστρεψε το βάρος αποδείξεως στηρίζοντας το σκεπτικό του σε τεκμήριο ή, ακόμη, ότι υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου, οι υπό κρίση αιτιάσεις πρέπει να απορριφθούν καθόσον στηρίζονται σε παρερμηνεία των προμνημονευθεισών σκέψεων.

367 Πρώτον, το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη, στη σκέψη 72 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την οικονομική σημασία της Uralchem και της Uralkali προκειμένου να ελέγξει αν ο τομέας των λιπασμάτων αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας δεν συνιστά παραμόρφωση των συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων ούτε υπέρβαση των ορίων του εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου δικαστικού ελέγχου. Πράγματι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 337 και 354 της παρούσας αποφάσεως, τα στοιχεία σχετικά με μια επιχείρηση μπορούν, σε ορισμένες περιστάσεις, να συνιστούν ένδειξη περί του ότι ένας οικονομικός τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ιδίως όταν, όπως

συμβαίνει εν προκειμένω με τις Uralchem και Uralkali λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων που παραθέτει το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 72 έως 75 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η εν λόγω επιχείρηση καταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων του οικείου τομέα.

368 Επιπλέον, μικρή σημασία έχει το ότι τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν προκειμένου να αποδειχθεί, μεταξύ άλλων, ότι ο οικείος επιχειρηματίας πρέπει να χαρακτηρισθεί ως εξέχων, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να βεβαιωθεί, στο πλαίσιο του δικαστικού ελέγχου τον οποίον ασκεί και του οποίου τα όρια υπομνήσθηκαν στη σκέψη 327 της παρούσας αποφάσεως, ότι τα προσκομισθέντα ενώπιόν του αποδεικτικά στοιχεία τεκμηριώνουν τους λόγους που έλαβε υπόψη η αρμόδια αρχή της Ένωσης εις βάρος του συγκεκριμένου προσώπου. Εν προκειμένω, καθόσον οι λόγοι τους οποίους έλαβε υπόψη το Συμβούλιο εις βάρος του τετάρτου αναιρεσείοντος κατεδείκνυαν, μεταξύ άλλων, ότι αυτός «δραστηριοποιούνταν σε οικονομικούς τομείς που αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας», το Γενικό Δικαστήριο, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, επιχείρησε να βεβαιωθεί, λαμβανομένων υπόψη των προσκομισθέντων από το εν λόγω θεσμικό όργανο αποδεικτικών στοιχείων, ότι ο οικονομικός τομέας στον οποίο δραστηριοποιούνταν ο τέταρτος αναιρεσείων αποτελούσε σημαντική πηγή εσόδων για τη συγκεκριμένη κυβέρνηση.

369 Δεύτερον, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο, μεταξύ άλλων στη σκέψη 74 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στήριξε το σκεπτικό του σε τεκμήριο και ότι, ως εκ τούτου, αντέστρεψε το βάρος αποδείξεως ή, ακόμη, ότι διεύρυνε το περιεχόμενο του κριτηρίου ζ′. Πράγματι, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, βάσει των προσκομισθέντων ενώπιόν του αποδεικτικών στοιχείων, των οποίων δεν προβάλλει παραμόρφωση ο τέταρτος αναιρεσείων ή, όπως προκύπτει από τη σκέψη 367 της παρούσας αποφάσεως, των οποίων η προβαλλόμενη παραμόρφωση δεν αποδεικνύεται, ότι η Ρωσία αποτελεί παγκοσμίως βασικό παράγοντα στον τομέα των λιπασμάτων και ότι ο τομέας αυτός έχει σημαντική θέση στον τομέα των γεωργικών προϊόντων διατροφής τόσο στη Ρωσία όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι προμνημονευθείσες διαπιστώσεις επί των πραγματικών περιστατικών καθιστούν δυνατό να αποδειχθεί, χωρίς να απαιτείται κάποιο τεκμήριο, ότι ο ρωσικός τομέας των λιπασμάτων αποτελεί κατ' ανάγκην, λόγω της θέσεως, του ειδικού βάρους και της σημασίας του για τον εφοδιασμό σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και για τη Ρωσική Ομοσπονδία, όπως επίσης και λόγω της σημασίας των δραστηριοποιούμενων στον τομέα αυτόν Uralchem και Uralkali, σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

370 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς συνήγαγε εκ των ανωτέρω, στη σκέψη 75 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, μολονότι το Συμβούλιο δεν προσκόμισε αριθμητικά στοιχεία για τα έσοδα που παρέχει ο τομέας των λιπασμάτων στη Ρωσική Ομοσπονδία, «ουδόλως υφίσταται αμφιβολία» περί του ότι ο επίμαχος τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την προμνημονευθείσα κυβέρνηση.

371 Κατά δεύτερον, όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, με την οποία ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν αποφάνθηκε επί ορισμένων εκ των επιχειρημάτων που αυτός είχε προβάλει, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στη σκέψη 101 της παρούσας αποφάσεως, η υποχρέωση αιτιολογήσεως την οποία υπέχει το Γενικό Δικαστήριο δεν του επιβάλλει την υποχρέωση να εκθέτει διεξοδικώς έναν προς έναν όλους τους λόγους που προβάλλουν οι διάδικοι, η δε αιτιολογία μπορεί να συνάγεται εμμέσως, υπό την προϋπόθεση ότι

παρέχει τη δυνατότητα στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχθηκε τα επιχειρήματά τους, στο δε Δικαστήριο να διαθέτει επαρκή στοιχεία για να ασκήσει τον εκ μέρους του έλεγχο.

372 Διαπιστώνεται, αφενός, ότι, λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων και των εκτιμήσεων επί των πραγματικών περιστατικών στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 72 έως 74 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και ο οποίες παρατίθενται συνοπτικώς στη σκέψη 369 της παρούσας αποφάσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων είχε τη δυνατότητα να αντιληφθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο, εμμέσως πλην σαφώς, είχε απορρίψει το επιχείρημα του εν λόγω αναιρεσείοντος ότι η εισφορά του τομέα των λιπασμάτων στον προϋπολογισμό της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας ήταν ελάχιστη και ότι είχε, ως εκ τούτου, κρίνει ότι η σημαντική πηγή εσόδων πρέπει να εκτιμάται αυτή καθεαυτήν και όχι σε σχέση με τον συγκεκριμένο προϋπολογισμό.

373 Αφετέρου, ο τέταρτος αναιρεσείων μπορούσε επίσης να συναγάγει εκ των ίδιων σκέψεων της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι, λαμβανομένης υπόψης της καίριας θέσεως την οποία κατέχει σε παγκόσμιο επίπεδο η Ρωσία στον τομέα των λιπασμάτων και της σημασίας του εν λόγω τομέα όσον αφορά εκείνον των γεωργικών προϊόντων διατροφής στη Ρωσία και παγκοσμίως, το γεγονός ότι η νομοθεσία της προμνημονευθείσας τρίτης χώρας προβλέπει μηδενικό συντελεστή ΦΠΑ επί των εξαγωγών λιπασμάτων δεν αρκεί για να κλονίσει το συμπέρασμα ότι ο τομέας των λιπασμάτων παρέχει σημαντικά έσοδα στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, τούτο δε κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη ότι ο ΦΠΑ δεν αποτελεί τη μόνη πηγή εσόδων που παρέχονται από τον συγκεκριμένο τομέα.

374 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθούν το δεύτερο και το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και το πρώτο σκέλος και η δεύτερη αιτίαση του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P.

4) Επί του πέμπτου και του έκτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

i) Επιχειρήματα των διαδίκων

375 Με τον πέμπτο λόγο που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραμόρφωσε το υπ' αριθμόν 2 αποδεικτικό στοιχείο το οποίο μνημονεύεται στη σκέψη 74 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Στην προμνημονευθείσα σκέψη, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η κατάταξη των σημαντικότερων Ρώσων φορολογουμένων, περί της οποίας γίνεται λόγος στο συγκεκριμένο αποδεικτικό στοιχείο, συντάχθηκε με απόφαση της ρωσικής ομοσπονδιακής υπηρεσίας δημοσίων εσόδων, μολονότι ο πέμπτος αναιρεσείων είχε προσκομίσει, με το υποβληθέν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου υπόμνημα απαντήσεως, το κείμενο της συγκεκριμένης αποφάσεως και είχε επισημάνει ότι με αυτήν απλώς καθορίζονταν κριτήρια, χωρίς σε καμία περίπτωση να κατονομάζεται κάποια επιχείρηση ή να συντάσσεται κάποια κατάταξη. Λαμβανομένου, όμως, υπόψη ότι μόνον το υπ' αριθμόν 2 αποδεικτικό στοιχείο παρείχε στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να αποφανθεί, στη σκέψη 106 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ορθώς είχε κρίνει το Συμβούλιο ότι ο τραπεζικός τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η επίμαχη παραμόρφωση συνεπαγόταν ανεπαρκή αιτιολόγηση της προμνημονευθείσας σκέψεως.

376 Με τον έκτο λόγο αναιρέσεως, ο πέμπτος αναιρεσείων φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο αιτιολόγησε ανεπαρκώς, κατά τρόπο ενέχοντα αντιφάσεις και ελλείψει οποιουδήποτε αποδεικτικού στοιχείου τη σκέψη 106 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, συνάγοντας εσφαλμένως εκ της σημασίας της φορολογικής εισφοράς της Alfa Bank ότι ο τραπεζικός τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Συγκεκριμένα, το γεγονός ότι μια εταιρία καταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων του οικονομικού τομέα δραστηριότητάς της δεν καθιστά δυνατό, κατά τον εν λόγω αναιρεσείοντα, να αποδειχθεί ότι ο συγκεκριμένος τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της οικείας χώρας. Το αυτό ισχύει ακόμη και σε περίπτωση κατά την οποία, όπως εμμέσως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 106 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η οικεία επιχείρηση αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους φορολογούμενους στη χώρα, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να προβεί σε τέτοια κρίση επαγωγικώς ή βάσει τεκμηρίου.

377 Το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πέμπτου αναιρεσείοντος.

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

378 Όσον αφορά τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, υπενθυμίζεται ότι ο αναιρεσείων, σε περίπτωση κατά την οποία προβάλλει παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, να προσδιορίζει επακριβώς τα στοιχεία τα οποία, κατ' αυτόν, παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο και να καταδεικνύει τα σφάλματα αναλύσεως στα οποία υπέπεσε, κατά την εκτίμησή του, το Γενικό Δικαστήριο και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την εκ μέρους του παραμόρφωση αυτή. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εξάλλου, η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (απόφαση της 13ης Μαρτίου 2025, Shuvalov κατά Συμβουλίου, C-271/24 P, EU:C:2025:180, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

379 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι το υπ' αριθμόν 2 αποδεικτικό στοιχείο το οποίο εξετάσθηκε από το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 74 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι άρθρο προερχόμενο από ιστότοπο σχετικά με τους σημαντικότερους φορολογούμενους στη Ρωσία το έτος 2020, το οποίο παραπέμπει σε απόφαση της ρωσικής ομοσπονδιακής υπηρεσίας δημοσίων εσόδων. Μολονότι βεβαίως, όπως υποστηρίζει ο πέμπτος αναιρεσείων, η συγκεκριμένη απόφαση, της οποίας το κείμενο προσκόμισε ο εν λόγω αναιρεσείων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεν έχει ως σκοπό την κατάρτιση κατατάξεως των σημαντικότερων Ρώσων φορολογουμένων, αλλά απλώς τη σύνταξη καταλόγου κριτηρίων, από την ίδια απόφαση προκύπτει επίσης, όπως υποστήριξε το Συμβούλιο στο υπόμνημά του αντικρούσεως, ότι η συμπερίληψη εταιρίας στους σημαντικότερους Ρώσους φορολογουμένους πρέπει να προκύπτει από απόφαση την οποία έλαβε η εν λόγω ομοσπονδιακή υπηρεσία.

380 Δεν μπορεί να αποκλεισθεί, όμως, ότι το Γενικό Δικαστήριο, επισημαίνοντας στη σκέψη 74 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι το οικείο άρθρο «παραπέμπει σε απόφαση της ομοσπονδιακής υπηρεσίας δημοσίων εσόδων της Ρωσίας, που καθορίζει την κατάταξη των σημαντικότερων φορολογουμένων βάσει κριτηρίων προσδιοριζόμενων στο άρθρο όπου συνοψίζεται η εν λόγω απόφαση», διαπίστωσε ότι η συγκεκριμένη κατάταξη δεν καταρτίσθηκε με την ίδια την επίμαχη απόφαση, αλλά από τη ρωσική ομοσπονδιακή υπηρεσία δημοσίων εσόδων, βάσει των μνημονευόμενων στη συγκεκριμένη απόφαση κριτηρίων. Πράγματι, στη

γαλλική γλώσσα, η οποία ήταν η γλώσσα διαδικασίας στην υπόθεση T-333/22, η αναφορική αντωνυμία «qui [η οποία]» που μνημονευόταν στο προμνημονευθέν χωρίο της σκέψεως 74 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως μπορεί να προσδιορίζει τόσο την «απόφαση» όσο και την «ομοσπονδιακή υπηρεσία δημοσίων εσόδων της Ρωσίας». Υπό τις ως άνω συνθήκες, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προβαλλόμενη από τον πέμπτο αναιρεσείοντα παραμόρφωση δεν προκύπτει προδήλως από τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου και από τα στοιχεία της δικογραφίας.

381 Όσον αφορά τη σκέψη 106 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά της οποίας βάλλουν τόσο ο πέμπτος όσο και ο έκτος λόγος που προβάλλει ο πέμπτος αναιρεσείων, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της προμνημονευθείσας σκέψεως το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει αν ο τραπεζικός τομέας, στον οποίο δραστηριοποιείται ο εν λόγω αναιρεσείων, αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για τη Ρωσική Ομοσπονδία λαμβανομένης υπόψη της σημασίας της εταιρίας της οποίας είναι μέτοχος ο πέμπτος αναιρεσείων. Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το ότι το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως εξετάζει στην πέμπτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κάποια πρόταση αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τα έσοδα που παρέχει ο εν λόγω οικονομικός τομέας. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι με την προμνημονευθείσα σκέψη το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, εμμέσως πλην σαφώς, ότι η σημασία της Alfa Bank, την οποία μαρτυρεί το γεγονός ότι, όπως διαπιστώθηκε τόσο στη σκέψη 97 όσο και στην ίδια τη σκέψη 106 της εν λόγω αποφάσεως, πρόκειται για τη μεγαλύτερη ιδιωτική τράπεζα στη Ρωσία και έναν από τους σημαντικότερους φορολογουμένους στη χώρα αυτή, αρκούσε αφ' εαυτής για να κριθεί ότι ο ρωσικός τραπεζικός τομέας αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

382 Κατ' αναλογίαν προς όσα επισημάνθηκαν στις σκέψεις 337, 354 και 367 της παρούσας αποφάσεως, είναι δυνατόν να γίνει δεκτό, σε ορισμένες περιπτώσεις, ότι ένας οικονομικός τομέας κράτους αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την κυβέρνηση του συγκεκριμένου κράτους εφόσον υφίσταται δέσμη αρκούντως σαφών, συγκεκριμένων και συγκλινουσών ενδείξεων οι οποίες καταδεικνύουν ότι μία εκ των σημαντικότερων εταιριών του τομέα παρέχει, ήδη αφ' εαυτής, σημαντικά έσοδα στην κυβέρνηση.

383 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, ο πέμπτος και ο έκτος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P πρέπει να απορριφθούν.

2. Επί των προβαλλόμενων περιπτώσεων πλάνης περί το δίκαιο και παραμορφώσεως στις οποίες υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του δευτέρου αναιρεσείοντος ως «εξέχοντος επιχειρηματία» και όσον αφορά την εκ μέρους του πρώτου και του πέμπτου αναιρεσείοντος άσκηση «δραστηριότητας», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ'

384 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, την τρίτη αιτίαση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P και με τον όγδοο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πρώτος, ο δεύτερος και ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλείονες περιπτώσεις σε πλάνη περί το δίκαιο και σε παραμορφώσεις όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του δευτέρου αναιρεσείοντος ως «εξέχοντος επιχειρηματία» και όσον αφορά την εκ μέρους του πρώτου και του πέμπτου αναιρεσείοντος άσκηση «δραστηριότητας», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ'.

α) Επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

385 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στη σκέψη 52 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κρίνοντας ότι το Συμβούλιο εκτίμησε βασίμως κατά νόμον ότι ο εν λόγω αναιρεσείων «δραστηριοποιούνταν» σε ορισμένους ρωσικούς οικονομικούς τομείς κατά τον χρόνο καταχωρίσεως του ονόματός του στους καταλόγους των παραρτημάτων της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, μολονότι, λαμβανομένης υπόψη της μεταβιβάσεως των μετοχών του μερικές ημέρες πριν από την ημερομηνία καταχωρίσεως, δεν κατείχε πλέον, κατά την εν λόγω ημερομηνία, τυπικώς θέση στα εποπτικά συμβούλια της TMK και του ομίλου Sinara, οι δε κρίσεις που αναπτύσσει το Γενικό Δικαστήριο στην προμνημονευθείσα σκέψη αφορούν, άλλωστε, αποκλειστικώς τις δραστηριότητες των εν λόγω εταιριών και όχι εκείνες που ασκεί προσωπικώς ο ίδιος ο αναιρεσείων.

386 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει το υπό κρίση σκέλος λόγου αναιρέσεως ως απαράδεκτο, στο μέτρο που ο πρώτος αναιρεσείων επιδιώκει με αυτό στην πράξη εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, χωρίς να αποδεικνύει την ύπαρξη παραμορφώσεως. Επί της ουσίας, το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του ως άνω αναιρεσείοντος.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

387 Όσον αφορά το ζήτημα του παραδεκτού, επισημαίνεται, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου που μνημονεύθηκε στη σκέψη 161 της παρούσας αποφάσεως, ότι, αντιθέτως προς όσα διατείνεται ο πρώτος αναιρεσείων, το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη, στη σκέψη 52 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών. Πράγματι, το Γενικό Δικαστήριο μόλις στη σκέψη 56 της εν λόγω αποφάσεως, βάσει των διαπιστώσεων και των εκτιμήσεων επί των πραγματικών περιστατικών που παρατίθενται στις σκέψεις 52 έως 55 της αποφάσεως εκείνης, έκρινε ότι ο πρώτος αναιρεσείων μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως «εξέχων επιχειρηματίας» ο οποίος «δραστηριοποιείται» σε ρωσικό οικονομικό τομέα, κατά την έννοια του κριτηρίου ζ’. Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, βάλλοντας κατά της σκέψεως 52 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο εν λόγω αναιρεσείων επιδιώκει να θέσει υπό αμφισβήτηση τις διαπιστώσεις επί των πραγματικών περιστατικών στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο στη συγκεκριμένη σκέψη και των οποίων ο έλεγχος δεν υπόκειται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία, επισημαινομένου ότι, κατά τα λοιπά, ο αναιρεσείων ουδόλως απέδειξε ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων στην εν λόγω σκέψη.

388 Κατά τα λοιπά, όσον αφορά το ζήτημα αν ο πρώτος αναιρεσείων εξακολουθούσε να ασκεί τέτοια δραστηριότητα κατά την ημερομηνία εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως και του επίμαχου κανονισμού, διαπιστώνεται ότι το ζήτημα αυτό κρίθηκε από το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 62 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά της οποίας δεν βάλλει ο πρώτος αναιρεσείων, και ότι πρόκειται, εν πάση περιπτώσει, για ζήτημα απτόμενο των πραγματικών περιστατικών το οποίο δεν υπόκειται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, όπως προκύπτει από την προηγούμενη σκέψη.

389 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου που προβάλλεται προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

β) Επί της τρίτης αιτιάσεως του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

390 Με την τρίτη αιτίαση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμον, στη σκέψη 126 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τον λόγο για τον οποίο, όσον αφορά τις επίμαχες πράξεις περί διατηρήσεως, η θέση συμβούλου την οποία κατείχε πλέον ο δεύτερος αναιρεσείων στη Yandex εξακολουθούσε να τον καθιστά «εξέχοντα επιχειρηματία», κατά την έννοια του κριτηρίου ζ', στοιχείο το οποίο καθιστά επί της ουσίας ανακριβείς τις σχετικές διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου.

391 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την υπό κρίση αιτίαση ως απαράδεκτη, στο μέτρο που με αυτήν ο δεύτερος αναιρεσείων επιδιώκει στην πράξη εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, χωρίς ουδόλως να αποδεικνύει την ύπαρξη παραμορφώσεως. Επί της ουσίας, το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του δευτέρου αναιρεσείοντος.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

392 Όσον αφορά το ζήτημα του παραδεκτού, καθόσον, με την ως άνω τρίτη αιτίαση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P, ο δεύτερος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι αιτιολόγησε ανεπαρκώς τη σκέψη 126 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι το ζήτημα αν η αιτιολογία αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει αντιφάσεις ή είναι ανεπαρκής αποτελεί νομικό ζήτημα του οποίου χωρεί επίκληση, αυτού καθεαυτό, στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως (απόφαση της 26ης Μαΐου 2016, Rose Vision κατά Επιτροπής, C-224/15 P, EU:C:2016:358, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

393 Επί της ουσίας, όσον αφορά την προβαλλόμενη ανεπαρκή αιτιολογία, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη 126 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο παραπέμπει στην αιτιολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 119 έως 124 της εν λόγω αποφάσεως. Οι σκέψεις 122 και 124 της προμνημονευθείσας αποφάσεως, όμως, καθόσον με αυτές εξηγείται κατ' ουσίαν ότι ο δεύτερος αναιρεσείων, μολονότι παραιτήθηκε από τις θέσεις του εκτελεστικού διευθυντή και του αναπληρωτή διευθύνοντος συμβούλου της Yandex τις οποίες κατείχε, έχοντας πλέον μόνον θέση συμβούλου της εν λόγω εταιρίας, εξακολουθούσε να ασκεί, μέσω οργανωτικής δομής, σημαντικές εξουσίες επί της Yandex και εξακολουθούσε να αποτελεί μέρος της ομάδας συλλογικής διοικήσεως της εταιρίας, στηρίζουν το συμπέρασμα που συνήγαγε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 126 της εν λόγω αποφάσεως, ότι ο δεύτερος αναιρεσείων διατήρησε στενούς δεσμούς και ικανότητα ασκήσεως επιρροής εντός της εν λόγω εταιρίας. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η τελευταία προμνημονευθείσα σκέψη δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

394 Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα του δευτέρου αναιρεσείοντος ότι η σκέψη 126 της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ενέχει ανακριβή εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών συνεπεία ανεπαρκούς αιτιολογήσεως της συγκεκριμένης σκέψεως. Εν

πάση περιπτώσει, ο δεύτερος αναιρεσείων δεν εξηγεί, αντιθέτως προς όσα επιτάσσει η νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 158 της παρούσας αποφάσεως, σε τι ακριβώς συνίσταται η εν λόγω ανακριβής εκτίμηση λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων της δικογραφίας που διαβιβάσθηκε στο Γενικό Δικαστήριο.

395 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, πρέπει να απορριφθεί η τρίτη αιτίαση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-704/23 P.

γ) Υπόθεση C-111/24 P

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

396 Με τον όγδοο λόγο που προβάλλει προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P, ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, ενώ είχε δεχθεί ότι δεν είναι δυνατόν να επιβληθούν κυρώσεις, βάσει του κριτηρίου ζ', σε ένα πρόσωπο λόγω οικονομικής δραστηριότητας την οποία έπαυσε να ασκεί πλείονες μήνες πριν από την εις βάρος του επιβολή περιοριστικών μέτρων, αρνήθηκε να δεχθεί, στις σκέψεις 129 και 130 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο εν λόγω αναιρεσείων, μεταβιβάζοντας τα μερίδια της Alfa Bank που κατείχε, έπαυσε να ασκεί τη συγκεκριμένη δραστηριότητα πριν από την έκδοση των επίμαχων πρώτων πράξεων περί διατηρήσεως. Το Γενικό Δικαστήριο αιτιολόγησε τη συγκεκριμένη άρνηση επισημαίνοντας ότι το άρθρο Τύπου που προσκόμισε ο εν λόγω αναιρεσείων προς απόδειξη του υποστατού της ως άνω μεταβιβάσεως δεν ήταν αρκούντως συγκεκριμένο στο μέτρο που δεν επισήμαινε ούτε την ημερομηνία της μεταβιβάσεως ούτε την ταυτότητα του μεταβιβάζοντος, ενώ δεν συνοδευόταν από κάποιο επίσημο έγγραφο.

397 Ο πέμπτος αναιρεσείων φρονεί ότι, κατά τον ως άνω τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της δίκαιης δίκης επιβάλλοντάς του υπέρμετρες και αδικαιολόγητες απαιτήσεις περί αποδείξεως. Συγκεκριμένα, ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι η σύνθεση του νέου σώματος μετόχων δεν αποτελεί κρίσιμο σχετικώς ζήτημα, ότι η προσκόμιση επισήμου εγγράφου είναι περιττή και συνιστά υπέρμετρη επιβάρυνση, η δε ημερομηνία μεταβιβάσεως είναι σαφώς προγενέστερη εκείνης της εκδόσεως των επίμαχων πρώτων πράξεων περί διατηρήσεως. Επιπλέον, ο πέμπτος αναιρεσείων προβάλλει επίσης παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων, καθόσον, σε άλλες υποθέσεις, το Γενικό Δικαστήριο είχε δεχθεί την εκ μέρους του Συμβουλίου προσκόμιση άρθρων του Τύπου προερχόμενων από την ίδια πηγή με εκείνην του άρθρου που προσκόμισε πρωτοδίκως ο εν λόγω αναιρεσείων, ακόμη και προκειμένου να αποδειχθεί ότι πρόσωπο εις βάρος του οποίου είχαν επιβληθεί κυρώσεις δεν είναι πλέον μέτοχος συγκεκριμένης επιχειρήσεως.

398 Ο πέμπτος αναιρεσείων ισχυρίζεται επίσης ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου για τον λόγο ότι το Συμβούλιο απλώς έθεσε υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία του προσκομισθέντος από τον αναιρεσείοντα άρθρου και του ειδησεογραφικού πρακτορείου που το δημοσίευσε, χωρίς να υποβληθεί σε τέτοιο έλεγχο το ζήτημα της ανάγκης προσκομίσεως συμπληρωματικών στοιχείων. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της κατ' αντιμωλία συζητήσεως, καθόσον το ζήτημα της μεταβιβάσεως των μεριδίων του πέμπτου αναιρεσείοντος δεν αποτέλεσε το αντικείμενο τέτοιας συζητήσεως.

399 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι ο όγδοος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P πρέπει να κριθεί απαράδεκτος, στο μέτρο που με τον συγκεκριμένο λόγο ο πέμπτος αναιρεσείων επιδιώκει στην πράξη να επιτύχει επανεξέταση αποδεικτικού στοιχείου από το Δικαστήριο. Επί της ουσίας, το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πέμπτου αναιρεσείοντος.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

i) Επί του παραδεκτού

400 Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 226 και 324 της παρούσας αποφάσεως, ότι, αφενός, ο έλεγχος του Δικαστηρίου επί των εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών καταλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το ζήτημα αν τηρήθηκαν οι κανόνες περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής των αποδείξεων και, αφετέρου, ότι η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου υπέρβαση των ορίων της δικαιοδοτικής εξουσίας του αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας.

401 Εν συνεχεία, η προβαλλόμενη προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη και η παραβίαση των αναγκαίων συνεπειών του, ήτοι της αρχής της ισότητας των όπλων και της αρχής της κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως, που οφείλει να τηρεί το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο των ένδικων διαδικασιών που κινούνται ενώπιόν του αποτελεί νομικό ζήτημα το οποίο υπόκειται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Landesbank Baden-Württemberg και CRU, C-584/20 P και C-621/20 P, EU:C:2021:601, σκέψεις 56 έως 77, και της 12ης Ιουλίου 2022, Nord Stream 2 κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-348/20 P, EU:C:2022:548, σκέψεις 127 και 128).

402 Τέλος, εφόσον η προσκόμιση των αποδεικτικών στοιχείων ήταν νομότυπη και τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του δικαίου και οι δικονομικοί κανόνες που διέπουν το βάρος αποδείξεως και τη διεξαγωγή των αποδείξεων, το Γενικό Δικαστήριο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να εκτιμήσει την αξία που πρέπει να προσδοθεί στα στοιχεία τα οποία του έχουν υποβληθεί, δεδομένου ότι η συγκεκριμένη εκτίμηση δεν αποτελεί, με την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων, νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου (πρβλ. απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2018, Bank Tejarat κατά Συμβουλίου, C-248/17 P, EU:C:2018:967, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

403 Εν προκειμένω, ο πέμπτος αναιρεσείων προβάλλει κατ' ουσίαν εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου παράβαση των κανόνων περί βάρους αποδείξεως και διεξαγωγής των αποδείξεων, υπέρβαση των ορίων της δικαιοδοτικής εξουσίας του, προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη και παραβίαση των αρχών της ισότητας των όπλων και της κατ'αντιμωλίαν συζητήσεως. Λόγοι με τους οποίους προβάλλονται τέτοιες παραβάσεις, προσβολές και παραβιάσεις είναι, κατ' αρχήν, παραδεκτοί προς στήριξη αιτήσεως αναιρέσεως, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου η οποία υπομνήσθηκε στις σκέψεις 400 και 401 της παρούσας αποφάσεως.

404 Αντιθέτως, καθόσον ο πέμπτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 130 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι το εξετασθέν στη συγκεκριμένη σκέψη αποδεικτικό στοιχείο στερούνταν επαρκούς αποδεικτικής αξίας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το υπό κρίση επιχείρημα είναι απαράδεκτο, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας του Δικαστηρίου η οποία υπομνήσθηκε στη σκέψη 402 της παρούσας αποφάσεως.

405 Συνεπώς, ο όγδοος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P είναι παραδεκτός μόνον κατά το μέτρο που διευκρινίζεται στη σκέψη 403 της παρούσας αποφάσεως.

ii) Επί της ουσίας

406 Με τον όγδοο λόγο αναιρέσεως, ο πέμπτος αναιρεσείων υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 130 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπέπεσε σε προσβολή του δικαιώματος του εν λόγω αναιρεσείοντος σε δίκαιη δίκη, παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων και της αρχής της κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως, ενώ υπερέβη τα όρια του εκ μέρους του δικαστικού ελέγχου κατά την εξέταση αποδεικτικού στοιχείου προσκομισθέντος πρωτοδίκως από τον πέμπτο αναιρεσείοντα.

407 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη αποτελεί θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται πλέον στο άρθρο 47 του Χάρτη. Ο σεβασμός του εν λόγω δικαιώματος επιβάλλει να μεριμνούν τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης ώστε να τηρείται ενώπιόν τους, αλλά και να τηρούν τα ίδια την αρχή της κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως, βάσει της οποίας παρέχεται σε κάθε διάδικο το δικαίωμα να λαμβάνει γνώση και να εκφράζει την άποψή του επί των εγγράφων και των παρατηρήσεων που υποβάλλονται στην κρίση του δικαστή από τον αντίδικό του. Πράγματι, οι απαιτήσεις που απορρέουν από το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη πληρούνται, πράγματι, όταν οι διάδικοι γνωρίζουν και είναι σε θέση να συζητήσουν κατ' αντιμωλίαν τόσο τα πραγματικά όσο και τα νομικά στοιχεία τα οποία είναι καθοριστικής σημασίας για την έκβαση της δίκης. Επιπλέον, η αρχή της ισότητας των όπλων, η οποία αποτελεί αναγκαία συνέπεια της ίδιας της έννοιας της δίκαιης δίκης, συνεπάγεται την υποχρέωση να παρέχεται σε καθέναν από τους διαδίκους εύλογη δυνατότητα να εκθέτει την άποψή του, περιλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων που διαθέτει, υπό συνθήκες που δεν τον περιάγουν σε σαφώς μειονεκτική θέση σε σχέση με τον αντίδικό του (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Landesbank Baden-Württemberg και CRU, C-584/20 P και C-621/20 P, EU:C:2021:601, σκέψεις 56 έως 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 12ης Ιουλίου 2022, Nord Stream 2 κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-348/20 P, EU:C:2022:548, σκέψη 128 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

408 Εν προκειμένω, από τη διαβιβασθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δικογραφία δεν προκύπτει ότι, λαμβανομένων υπόψη των όσων επιτάσσει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, ο πέμπτος αναιρεσείων στερήθηκε τη δυνατότητα να εκθέσει και να τεκμηριώσει το αποδεικτικό στοιχείο που εξετάσθηκε από το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 130 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και ότι, ως εκ τούτου, περιήχθη σε σαφώς μειονεκτική θέση σε σχέση με το Συμβούλιο. Πράγματι, με το υποβληθέν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου υπόμνημά του αντικρούσεως, το Συμβούλιο αντέτεινε ότι το υπό κρίση αποδεικτικό στοιχείο ήταν ασαφές και ότι έπρεπε να συμπληρωθεί με επίσημο έγγραφο που μπορούσε ευλόγως να προσκομίσει ο πέμπτος αναιρεσείων με το υπόμνημά του απαντήσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δυνατότητα την οποία δεν αμφισβητεί ο εν λόγω αναιρεσείων με την αίτηση αναιρέσεως. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο διεξήγαγε επ' ακροατηρίου συζήτηση, στο πλαίσιο της οποίας ο αναιρεσείων είχε τη δυνατότητα να προβάλει τα επιχειρήματά του σχετικά με το επίμαχο αποδεικτικό στοιχείο.

409 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, ο όγδοος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

ΣΤ. Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P, επί του τρίτου αιτήματος στην υπόθεση C-704/23 P, επί του πέμπτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P και επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

1. Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-696/23 P

1) Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

i) Επιχειρήματα των διαδίκων

410 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο πρέπει να εξετασθεί στο παρόν τμήμα σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη σκέψη 91 της παρούσας αποφάσεως, ο πρώτος αναιρεσείων υποστηρίζει ότι κακώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, τόσο στη σκέψη 66 όσο και στη σκέψη 89 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα έσοδα τα οποία αφορά το κριτήριο ζ′ έπρεπε να προέρχονται από τους οικονομικούς τομείς. Κατά τον εν λόγω αναιρεσείοντα, τα εν λόγω έσοδα μπορούν να αφορούν μόνον τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους οικονομικούς τομείς ή τους εξέχοντες επιχειρηματίες. Ο πρώτος αναιρεσείων υπενθυμίζει συναφώς ότι, σύμφωνα με το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης και με τη νομολογία του Δικαστηρίου, περιοριστικά μέτρα μπορούν να επιβάλλονται εις βάρος προσώπου μόνον εφόσον αποδεικνύεται η ύπαρξη επαρκούς συνδέσεως μεταξύ του συγκεκριμένου προσώπου και του καθεστώτος ή της καταστάσεως που πρέπει να καταπολεμηθεί. Στο πλαίσιο, όμως, του κριτηρίου ζ′, τέτοια σύνδεση μπορεί να αποδειχθεί μόνον εφόσον το πρόσωπο εις βάρος του οποίου επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα εισφέρει το ίδιο, έστω και εμμέσως διά των επιχειρήσεων που ελέγχει, στο προϋπολογισμό της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

411 Το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πρώτου αναιρεσείοντος.

ii) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

412 Όπως προκύπτει κατ’ ουσίαν από τα εκτεθέντα στις σκέψεις 181, 276 και 291 της παρούσας αποφάσεως, η κατηγορία προσώπων την οποία αφορά το κριτήριο ζ′, ήτοι οι «εξέχοντες επιχειρηματίες», συνδέεται πράγματι αντικειμενικώς με τη Ρωσική Ομοσπονδία λαμβανομένου υπόψη του σκοπού ο οποίος, όπως εξέθεσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 90 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 121 της παρούσας αποφάσεως, συνίσταται στην άσκηση επιπλέον πιέσεως στη Ρωσική Ομοσπονδία και στην αύξηση του κόστους των ενεργειών αυτής οι οποίες έχουν ως στόχο να υπονομεύσουν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.

413 Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι το κριτήριο ζ′, όπως προκύπτει από τη σκέψη 66 της πρώτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και από τη σκέψη 125 της παρούσας αποφάσεως, έχει την έννοια ότι η σημαντική πηγή εσόδων που παρέχεται στην κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας δεν πρέπει να προέρχεται από τους εξέχοντες επιχειρηματίες, αλλά από τους οικονομικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι εν λόγω επιχειρηματίες.

414 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβλήθηκε στην υπόθεση C-696/23 P.

2) Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

415 Στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, ο πρώτος αναιρεσείων δηλώνει ότι προβάλλει εκ νέου το σύνολο των πρωτοδίκως προβληθέντων επιχειρημάτων σχετικά με το δεύτερο κριτήριο βάσει του οποίου επιβλήθηκαν τα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα, συγκεκριμένα δε το κριτήριο που προβλέπεται μεταξύ άλλων στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της αποφάσεως 2014/145, σε περίπτωση που το Δικαστήριο δεχθεί την αίτηση αναιρέσεως, αναιρέσει την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και αποφανθεί το ίδιο επί της προσφυγής ακυρώσεως.

416 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι ο υπό κρίση λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

417 Επισημαίνεται συναφώς ότι ο πρώτος αναιρεσείων προβάλλει τον πέμπτο λόγο προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως για την περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο θα δεχθεί την αίτηση αναιρέσεως και θα αναιρέσει την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση βάσει ενός ή πλειόνων εκ των λοιπών τεσσάρων λόγων που προβάλλει ο εν λόγω αναιρεσείων. Δεδομένου ότι κανείς από τους ως άνω τέσσερις λόγους αναιρέσεως δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, παρέλκει η απόφανση επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως.

2. Επί του τρίτου αιτήματος στην υπόθεση C-704/23 P

418 Με το τρίτο του αίτημα, ο δεύτερος αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο να διατάξει, δυνάμει του άρθρου 268 ΣΛΕΕ, ικανοποίηση της ηθικής βλάβης την οποία υποστηρίζει ότι υπέστη ο εν λόγω αναιρεσείων συνεπεία της εκδόσεως των επίμαχων πράξεων.

419 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 169, παράγραφος 1, και το άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα αιτήματα της αναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση της αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της, και, σε περίπτωση που η αίτηση αναιρέσεως κριθεί βάσιμη, την αποδοχή των αιτημάτων που υποβλήθηκαν πρωτοδίκως, αποκλειομένης της υποβολής νέου αιτήματος.

420 Λαμβανομένου υπόψη ότι το τρίτο αίτημα δεν έχει ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της δεύτερης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το υπό κρίση αίτημα προβάλλεται σε περίπτωση που η αίτηση αναιρέσεως κριθεί βάσιμη. Εκτός, όμως, του ότι κανείς από τους λόγους που προέβαλε ο δεύτερος αναιρεσείων προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, επισημαίνεται ότι το υπό κρίση αίτημα είναι εν πάση περιπτώσει απαράδεκτο, καθόσον ο δεύτερος αναιρεσείων δεν προέβαλε πρωτοδίκως αίτημα για ικανοποίηση της ηθικής βλάβης την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη συνεπεία της εκδόσεως των επίμαχων πράξεων.

3. Επί του πέμπτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-35/24 P

421 Με το πέμπτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο τέταρτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, χρησιμοποιώντας οριστική ενεστώτα στις σκέψεις 33, 59, 61 και 76 της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά κρίνοντας ότι ο τέταρτος αναιρεσείων εξακολουθούσε να είναι ιδιοκτήτης και πρόεδρος-διευθύνων σύμβουλος της Uralchem, μολονότι, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως, δεν κατείχε πλέον θέση προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της εν λόγω εταιρίας.

422 Το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του τετάρτου αναιρεσείοντος.

423 Αρκεί συναφώς η επισήμανση ότι ο τέταρτος αναιρεσείων δεν εξηγεί κατά ποίον τρόπο μια τέτοια παραμόρφωση, εάν υποτεθεί ότι υφίσταται, θα είχε επιπτώσεις ως προς το διατακτικό της τέταρτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

424 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το πέμπτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβλήθηκε στην υπόθεση C-35/24 P.

4. Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

425 Προς στήριξη του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο πέμπτος αναιρεσείων υπενθυμίζει ότι τα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα επιβλήθηκαν βάσει των κριτηρίων ζ′ και δ′. Επισημαίνει επίσης ότι η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή του αφορούσε καθένα από τα εν λόγω δύο κριτήρια.

426 Στο ανωτέρω πλαίσιο, ο πέμπτος αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι αρνήθηκε να εξετάσει, στις σκέψεις 134 και 135 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα σχετικά με το κριτήριο δ′ επιχειρήματα, καθόσον έκρινε ότι τα επιβληθέντα δυνάμει του κριτηρίου ζ′ περιοριστικά μέτρα ήταν βάσιμα και αρκούσαν προς αιτιολόγηση των επίμαχων πράξεων. Κατά τον πέμπτο αναιρεσείοντα, όμως, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, συνεπάγεται ότι ένας προσφεύγων δύναται, σε περίπτωση κατά την οποία πράξη της Ένωσης στηρίζεται σε πλείονες νομικές βάσεις, να προβάλει το νομικό επιχείρημα ότι η επίμαχη πράξη είναι τουλάχιστον εν μέρει αβάσιμη.

427 Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι, αντιθέτως προς το κριτήριο ζ′, το κριτήριο δ′ αφορά πρόσωπα που παρέχουν στήριξη στους Ρώσους ιθύνοντες ή αντλούν όφελος εξ αυτών, το δικαίωμα προστασίας της φήμης, το οποίο αποτελεί μέρος του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, συνεπάγεται ότι ο πέμπτος αναιρεσείων δύναται, προκειμένου να αποκαταστήσει τη φήμη του, να ζητήσει και να επιτύχει να διαπιστωθεί ότι οι λόγοι τους οποίους έλαβε υπόψη το Συμβούλιο ως προς το κριτήριο δ′ ήταν ανακριβείς, τούτο δε ακόμη και σε περίπτωση που η καταχώριση του ονόματός του δικαιολογούνταν βάσει του κριτηρίου ζ′.

428 Ο πέμπτος αναιρεσείων διατείνεται ότι τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη ότι τα περιοριστικά μέτρα δεν έχουν τιμωρητικό χαρακτήρα, αλλά αποσκοπούν στη μεταβολή ορισμένων συμπεριφορών που συνιστούν στήριξη καταστάσεων στις οποίες αντιτίθεται η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης. Δεδομένου όμως ότι πρόσωπο το οποίο

κατηγορείται ψευδώς δεν μπορεί να μεταβάλει συμπεριφορά την οποία, εξ ορισμού, ουδέποτε επέδειξε, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να διακριβώσει αν οι λόγοι που έλαβε υπόψη το Συμβούλιο εις βάρος του πέμπτου αναιρεσείοντος όσον αφορά το κριτήριο δ' ήταν βάσιμοι ή όχι.

429 Το Συμβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του πέμπτου αναιρεσείοντος.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

430 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, όσον αφορά τον έλεγχο της νομιμότητας αποφάσεως της Ένωσης περί επιβολής περιοριστικών μέτρων, λαμβανομένης υπόψη της προληπτικής φύσεώς τους, αν ο δικαστής της Ένωσης κρίνει ότι τουλάχιστον ο ένας από τους παρατιθέμενους λόγους είναι αρκούντως σαφής και συγκεκριμένος, ότι είναι τεκμηριωμένος και ότι συνιστά, αυτός καθεαυτόν, επαρκές έρεισμα για να στηρίξει την απόφαση, το γεγονός ότι άλλοι μεταξύ των λόγων αυτών δεν συνιστούν τέτοιο έρεισμα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως (πρβλ. αποφάσεις της 18ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 130, της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, σκέψη 72, και της 29ης Νοεμβρίου 2018, Bank Tejarat κατά Συμβουλίου, C-248/17 P, EU:C:2018:967, σκέψη 60).

431 Δεν αμφισβητείται ότι, στις σκέψεις 134 και 135 της πέμπτης αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε την ως άνω νομολογία προκειμένου να κρίνει ότι δεν απαιτούνταν να εξετάσει το βάσιμο των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν εις βάρος του πέμπτου αναιρεσείοντος βάσει του κριτηρίου δ', δεδομένου ότι είχε αποφανθεί ότι τα συγκεκριμένα μέτρα ήταν βάσιμα λαμβανομένου υπόψη του κριτηρίου ζ'.

432 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει ο πέμπτος αναιρεσείων, η εν λόγω νομολογία δεν αντιβαίνει στις απαιτήσεις εκ του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας ούτε παραβιάζει, ως συστατικό στοιχείο του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, το δικαίωμα προστασίας της φήμης, όπως τα συγκεκριμένα δικαιώματα κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 47 και 7 του Χάρτη.

433 Πράγματι, πρώτον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το εύρος του δικαστικού ελέγχου των πράξεων της Ένωσης περί επιβολής περιοριστικών μέτρων, όπως συνάγεται από την ίδια νομολογία, διασφαλίζει δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, της διατηρήσεως της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και, αφετέρου, της προστασίας των ελευθεριών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του οικείου προσώπου. Ειδικότερα, αναζητώντας την ως άνω δίκαιη ισορροπία, το Δικαστήριο έλαβε ακριβώς υπόψη τόσο το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας όσο και το δικαίωμα προστασίας της φήμης των προσώπων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα (πρβλ. απόφαση της 18ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψεις 130 έως 134).

434 Δεύτερον, μολονότι δεν μπορεί να αποκλειστεί, όπως υποστηρίζει ο πέμπτος αναιρεσείων, ότι υφίσταται διαφορά, ως προς την προσβολή της φήμης, μεταξύ καταχωρίσεως βάσει του κριτηρίου ζ' και καταχωρίσεως βάσει του κριτηρίου δ', καθόσον το πρώτο κριτήριο καταλαμβάνει κατηγορίες προσώπων, οντοτήτων και φορέων οι οποίοι, αντιθέτως προς το δεύτερο κριτήριο δεν διατηρούν κατ' ανάγκην σχέσεις με τους «Ρώσους ιθύνοντες που είναι υπεύθυνοι για την προσάρτηση της Κριμαίας και την αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας», εντούτοις ο εν λόγω αναιρεσείων δεν στερείται, απλώς και μόνον επειδή ούτε το Γενικό Δικαστήριο πρωτοδίκως ούτε το Δικαστήριο κατ' αναίρεση αποφάνθηκε επί του βασίμου της καταχωρίσεως του ονόματός του

βάσει του κριτηρίου δ', τη δυνατότητα να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη συνεπεία της συγκεκριμένης καταχωρίσεως και, ως εκ τούτου, να απολαύει του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

435 Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι η κατά το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ αγωγή αποζημιώσεως λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης έχει θεσπισθεί ως αυτοτελές ένδικο βοήθημα, το οποίο έχει ειδική λειτουργία στο πλαίσιο του συστήματος των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, η δε άσκησή του εξαρτάται από προϋποθέσεις που διαμορφώθηκαν με γνώμονα το ειδικό αντικείμενό του. Κατά συνέπεια, βάσει των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 268 και 340 ΣΛΕΕ, καθώς και του άρθρου 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρόσωπο όπως ο πέμπτος αναιρεσείων δύναται να ασκήσει τέτοια αγωγή, εντός προθεσμίας πέντε ετών από της επελεύσεως του γενεσιουργού της ως άνω ευθύνης γεγονότος, με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που θεωρεί ότι υπέστη λόγω των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν εις βάρος του με πράξη της Ένωσης, τούτο δε ακόμη και αν δεν ζήτησε την ακύρωση της προβαλλομένης ως παράνομης πράξεως η οποία του προκάλεσε τη ζημία ή ακόμη και αν το Γενικό Δικαστήριο ή το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκαν επί όλων των λόγων ακυρώσεως σχετικά με τα διάφορα κριτήρια καταχωρίσεως, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι δεν επιδιώκει αποτέλεσμα πανομοιότυπο με εκείνο που θα του παρείχε η ευδοκίμηση προσφυγής ακυρώσεως την οποία παρέλειψε να ασκήσει εμπροθέσμως (πρβλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Ευρωπαϊκή Ένωση κατά Guardian Europe και Guardian Europe κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης, C-447/17 P και C-479/17 P, EU:C:2019:672, σκέψεις 49 έως 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

436 Στην περίπτωση του πέμπτου αναιρεσείοντος, όμως, η τελευταία προϋπόθεση θα πληρούνταν αν, με το αίτημά του αποζημιώσεως, δεν επιδίωκε την ακύρωση των επιβληθέντων βάσει του κριτηρίου δ' περιοριστικών μέτρων, αλλά την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη, όσον αφορά τη φήμη του, συνεπεία της επιβολής των περιοριστικών μέτρων βάσει του εν λόγω κριτηρίου.

437 Τρίτον, η νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 430 της παρούσας αποφάσεως εντάσσεται επίσης στο πνεύμα του δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου, όπως αυτός προκύπτει από τον Κανονισμό Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

438 Σύμφωνα με το άρθρο 169, παράγραφος 1, και το άρθρο 170, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού Διαδικασίας, τα αιτήματα της αναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση της αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της, και, σε περίπτωση που η αίτηση αναιρέσεως κριθεί βάσιμη, την αποδοχή των αιτημάτων που υποβλήθηκαν πρωτοδίκως, αποκλειομένης της υποβολής νέου αιτήματος.

439 Ως εκ τούτου, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να περιλαμβάνει λόγους βάλλοντες από νομική άποψη κατά αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και ικανούς να ασκούν επιρροή στο διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, άλλως οι λόγοι αυτοί κρίνονται αλυσιτελείς καθόσον δεν είναι δυνατόν να συνεπάγονται ολική ή μερική αναίρεση της αποφάσεως όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 2000, EFMA κατά Συμβουλίου, C-46/98 P, EU:C:2000:474, σκέψη 38, και της 9ης Ιουνίου 2011, Comitato «Venezia vuole vivere» κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-71/09 P, C-73/09 P και C-76/09 P, EU:C:2011:368, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

440 Ακριβώς κατ' εφαρμογήν της ανωτέρω νομολογίας στον τομέα των περιοριστικών μέτρων, το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι, καθόσον ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο ότι περιοριστικά μέτρα επιβληθέντα βάσει ενός εκ των κριτηρίων καταχωρίσεως που προβλέπει η

οικεία πράξη της Ένωσης ήταν βάσιμα, οι λόγοι με τους οποίους προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υποστηρίζεται ότι υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εκ μέρους του εκτίμηση του βασίμου των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν βάσει άλλου κριτηρίου προβλεπόμενου με την ίδια πράξη πρέπει να κριθούν αλυσιτελείς. Πράγματι, δεδομένου ότι, το διατακτικό της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου πρέπει να θεωρηθεί ορθό, η εν λόγω πλάνη περί το δίκαιο, εάν υποτεθεί αποδεδειγμένη, δεν θα μπορούσε να συνεπάγεται αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου ούτε, κατά μείζονα λόγο, ακύρωση των πράξεων κατά των οποίων βάλλει ο αναιρεσείων (πρβλ. αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2018, Bank Tejarat κατά Συμβουλίου, C-248/17 P, EU:C:2018:967, σκέψη 61, και της 1ης Αυγούστου 2025, Timchenko κατά Συμβουλίου, C-702/23 P, EU:C:2025:605, σκέψη 48).

441 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-111/24 P πρέπει να απορριφθεί.

V. Συμπέρασμα

442 Λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκεπτικού, οι αιτήσεις αναιρέσεως που υποβλήθηκαν στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P και C-111/24 P πρέπει να απορριφθούν.

VI. Επί των δικαστικών εξόδων

443 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των εξόδων. Το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

444 Δεδομένου ότι το Συμβούλιο ζήτησε στο πλαίσιο καθεμίας από τις συνεκδικασθείσες υποθέσεις να καταδικασθούν οι πέντε αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα και καθόσον οι εν λόγω αναιρεσείοντες ηττήθηκαν, πρέπει να φέρουν, πέραν των δικαστικών εξόδων τους, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο σε καθεμία από τις υποθέσεις αυτές.

445 Βάσει του άρθρου 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, η Τσεχική Δημοκρατία και η Επιτροπή, παρεμβαίνουσες κατ' αναίρεση στην υπόθεση C-35/24 P, καθώς και η Δημοκρατία της Λεττονίας, παρεμβαίνουσα πρωτοδίκως και μετάσχουσα στην ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία στο πλαίσιο της εν λόγω υποθέσεως, φέρουν τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης υποθέσεως.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

1) **Συνεκδικάζει τις υποθέσεις C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P και C-111/24 P προς έκδοση κοινής αποφάσεως.**

2) **Απορρίπτει τις αιτήσεις αναιρέσεως.**

3) **Οι Dmitry Alexandrovich Pumpyanskiy, Tigran Khudaverdyan, Viktor Filippovich Rashnikov, Dmitry Arkadievich Mazepin και German Khan φέρουν, πέραν των δικαστικών εξόδων τους, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε καθεμία από τις συνεκδικασθείσες υποθέσεις.**

4) **Η Τσεχική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Λεττονίας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν εκάστη τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-35/24 P.**

(υπογραφές)